

Univerzita Pardubice
Fakulta filozofická
Katedra religionistiky a filosofie

**Současný život Židovské náboženské obce
v Praze**

Diplomová práce

Petr Charvát

2008

Univerzita Pardubice
Fakulta filozofická
Katedra religionistiky a filosofie
Akademický rok: 2006/2007

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: Petr CHARVÁT

Studijní program: N6101 Filozofie

Studijní obor: Religionistika

Název tématu: Současný život Židovské náboženské obce v Praze

Z á s a d y p r o v y p r a c o v á n í :

Práce by měla obsahovat dvě části. První část, teoretická, by měla věcně shrnout historii židovské obce s ohledem na obec pražskou a na její významné osobnosti. Neměla by to být podrobná historie Židů v Čechách a na Moravě. Druhá část, praktická, se bude věnovat současnému životu a současným aktivitám židovské náboženské obce. V závěru se očekává analýza současného stavu s ohledem na historii obce.

Rozsah grafických prací:

Rozsah pracovní zprávy:

Forma zpracování diplomové práce: **tištěná/elektronická**

Seznam odborné literatury:

Ignát Hermann, Das Prager Ghetto, Praha 1905

Václav Veber, Židé v novodobých dějinách, Praha 2001

Tomáš Pěkný, Historie Židů v Čechách a na Moravě, Praha 2003

Karel Efraim Sidon, Když umřít tak v Jeruzalémě, Praha 1995

Vedoucí diplomové práce:

Mgr. Štěpán Lisý
Katedra religionistiky a filosofie

Datum zadání diplomové práce:

30. dubna 2007

Termín odevzdání diplomové práce:

31. března 2008

prof. PhDr. Petr Vorel, CSc.
děkan

L.S.

doc. ThDr. Ivan Štampach
vedoucí katedry

V Pardubicích dne 30. listopadu 2007

Souhrn

Tématem této diplomové práce je Současný život Židovské náboženské obce v Praze. Záměrem práce je zmapování a popsání současného dění v pražské židovské obci. Čtenáři jsou nejprve nastíněny dějiny obce, od dob počátků až po současnost, a také její významné osobnosti. Následující kapitoly pojednávají o struktuře činnosti Židovské obce v Praze. Zmíněny jsou zde Lauderovy školy, košer stravování, bohoslužby, sociální a zdravotní péče, správa budov, knihovna a informační centrum, publikační činnosti a jiné. Práce také pojednává o Federaci židovských obcí v ČR a k ní přidružených organizací. Zmíněno je zde také Židovské muzeum v Praze a kultovní prostory této obce.

Celá práce podává ucelený obraz o současném životě Židovské obce v Praze.

Klíčová slova: Současný život
Židovská obec v Praze
Židovské muzeum v Praze
Federace židovských obcí v České republice

Resumé

This thesis deals with the contemporary life of The Jewish Community of Prague. First part gives account of history of The Jewish Community of Prague since the beginnings of Jewish settlement till the present day. Distinguished historical milestones are significant not only for the history of Jewish community but also significant in light of Czech history. Many notable individuals contributed to the process of constitution of Jewish history which is the reason for a brief mention considering some of them. The following chapters depict the structure and activities of The Jewish Community of Prague. These chapters render an account of school system that provides education for Jewish youth and also of the education of other age-groups per number of lectures, programs etc. Separate chapter of the thesis deals with kosher dining and kosher food, its nature and stores and restaurants where it is available. The chapter named The Department of Social and Healthcare is concerned in the ways how The Jewish Community of Prague provides needful care to old people. The meritorious care of Jewish community regarding edifices and monuments is outlined in the next chapter. Since The Jewish Community of Prague has its own library and information centre and issues several Jewish bulletins, these activities are also mentioned in the thesis. The thesis comprises the reference to The Federation of Jewish Communities and its affiliated organizations and the following chapter is focused on The Jewish Museum in Prague and its activities. The chapter concerned in cultic places gives account of significant Jewish sights that are integral part of The Jewish

Community of Prague. Transcriptions of interviews made with members or employees of The Jewish Community of Prague are included in some of chapters to complement and affirm the informations drawn on books and other sources. In addition, the thesis also comprises appendices that attempt to depict its subject in detail.

Keywords: Contemporary life
The Jewish Community of Prague
The Jewish Museum in Prague
The Federation of Jewish Communities

V první řadě bych chtěl velmi poděkovat panu Mgr. Štěpánu Lisému, mému vedoucímu diplomové práce, za jeho odborné rady a metodické vedení při psaní diplomové práce. Mé poděkování patří také členům a pracovníkům Židovské obce v Praze a zaměstnankyním Židovského muzea v Praze za jejich odpovědi na mé dotazy.

Obsah:

1. Úvod.....	3
2. Metodika práce.....	4
3. Historie Židovské obce v Praze.....	5
3.1. Nástin dějin Židovské obce v Praze.....	5
3.2. Významné osobnosti pražské židovské obce.....	9
4. Struktura a činnost Židovské obce v Praze.....	11
4.1. Židovská obec v Praze.....	11
4.1.1. Oficiální představitelé Židovské obce v Praze....	12
4.1.2. Reprezentace Židovské obce v Praze.....	12
4.1.3. Vedení obce.....	13
4.1.4. Revizní komise Židovské obce v Praze.....	13
5. Rabinát.....	13
6. Bohoslužby.....	14
7. Košer stravování.....	15
7.1. Košer restaurace Šalom.....	16
8. Rituální očista.....	17
9. Pohřbívání.....	18
10. Školství.....	21
10.1. Tradice a poslání Lauderových škol.....	21
10.2.1. Základní škola Gur Arje.....	25
10.2.2. Školní družina.....	28
10.2.3. Gymnázium Or Chadaš.....	29
11. Oddělení sociální a zdravotní péče.....	30
11.1. Středisko sociálních služeb.....	31
11.2. Komplexní domácí péče EZRA.....	32
11.3. Denní centrum seniorů Židovské obce v Praze.....	34
11.4. Penzion Charlese Jordana.....	35
11.5. Domov seniorů Charlese Jordana.....	36
11.6. Středisko lékařů a jiných odborníků.....	38
11.7. Středisko autodopravy.....	38
11.8. Dům sociální péče Hagibor.....	39
12. Ekonomické oddělení.....	41
12.1. Financování a hospodaření Židovské obce v Praze.....	41
13. Správa budov a hřbitovů.....	44
13.1. Matana, a. s.	44
13.2. Nadační fond Zecher.....	46
14. Knihovna Židovské obce v Praze.....	47
15. Informační centrum Židovské obce v Praze.....	47
16. Publikační činnost.....	48
16.1. Nakladatelství Sefer, s.r.o.....	48
16.2. Obecní noviny.....	49
16.3. Roš chodeš.....	50
16.4. Maskil.....	50

16.5. Judaica Bohemiae.....	51
17. Federace židovských obcí v ČR.....	52
17.1. Fórum proti antisemitismu.....	53
17.2. Přidružené organizace k Federaci židovských obcí.....	54
17.2.1. B'nai B'rith Renaissance Praha.....	55
17.2.2. Bejt Praha.....	55
17.2.3. Bejt Simcha.....	55
17.2.4. Česká unie židovské mládeže.....	56
17.2.5. Hakoach.....	57
17.2.6. Sdružení židovských vojáků a odbojářů.....	57
17.2.7. Terezínská iniciativa.....	58
17.2.8. Ukrývané dítě Hidden Child.....	58
17.2.9. WIZO.....	59
17.2.10. Židovská liberální unie.....	59
18. Židovské muzeum v Praze.....	60
18.1. Nadace Židovského muzea v Praze.....	63
19. Kultovní prostory.....	64
19.1. Židovská radnice.....	64
19.2. Staronová synagoga.....	66
19.3. Pinkasova synagoga.....	69
19.4. Vysoká synagoga.....	72
19.5. Maiselova synagoga.....	74
19.6. Klausová synagoga.....	75
19.7. Španělská synagoga.....	76
19.8. Jeruzalémská synagoga.....	78
19.9. Mikve.....	79
19.10. Obřadní síň.....	82
19.11. Starý židovský hřbitov.....	83
19.12. Židovský hřbitov na Žižkově.....	84
19.13. Nový židovský hřbitov.....	86
19.14. Předměstské obce a jejich synagogy a hřbitovy.....	87
20. Závěr.....	91
21. Seznam použité literatury.....	95
22. Přílohy k diplomové práci.....	101

1. Úvod

Volba tématu mé diplomové práce pramení z mého osobního a studijního zájmu o židovské náboženství. Záměrem mé práce je zmapování a popsání současného života Židovské náboženské obce v Praze. Zaměřuji se tedy zde nejprve na nástin dějin pražské obce, od dob počátků až po současnost, a také na její významné osobnosti, které se podílely na chodu obce.

V následujících kapitolách pojednávám o struktuře a činnosti pražské obce. V rámci těchto kapitol jsou představeny Lauderovy školy, košer stravování, bohoslužby, sociální a zdravotní péče, správa budov, knihovna a informační centrum, publikační činnosti a jiné.

V práci je dále pojednáno o Federaci židovských obcí v České republice, která sdružuje celkem deset židovských obcí, mezi které patří právě Židovská obec v Praze. Pojednáno je zde i o přidružených organizacích při Federaci židovských obcí v ČR.

Významné Židovské muzeum v Praze je připomínáno v další kapitole, kde jsou popsány jeho aktivity. Návazností na Židovské muzeum v Praze je kapitola Kultovní prostory, ve které jsou popsány jednotlivé prostory od dob počátků až po současnost, včetně jejich dnešního využití.

Práce poskytuje informace o aktuálním dění v Židovské obci v Praze a podává tak ucelený obraz o problematice současného židovství.

2. Metodika práce

Hlavními zdroji, z kterých tato práce čerpá, mi byly mnohé dialogy vedené s členy či pracovníky pražské židovské obce. Tyto vytvořené rozhovory však v rámci zachování anonymity dotazovaných nejsou zde v práci přímo přepsány, dotazování mě raději odkazovali na jiné všeobecně dostupné zdroje, neboť byli opatrní v rámci poskytování informací o interních záležitostech. Doporučené zdroje jsem poté použil v této práci. Pouze tam, kde se mi dostalo osobního svolení ke zveřejnění, jsem daný rozhovor začlenil.

V rámci této práce jsem dále použil i doporučené monografie, které se zabývají židovskou historií a též tematikou židovských památek. Použity byly jen některé, a to po konzultaci s vedoucím mé diplomové práce, neboť mnohá literatura ohledně takto specifické problematiky je často sekundárním opisem jiné, známější. Aktuální informace o židovské obci sděluje převážně obecní periodikum a periodika přidružených organizací, z nichž jsem čerpal mnoho informací. Nejvíce jsem však používal pro umístění odkazů v této práci internetové stránky jednotlivých organizací, neboť ty přinášely nejaktuálnější a nejpřesnější informace.

Bezplatný vstup do vybraných kultovních prostor mi byl umožněn po dohodě s oddělením Public Relations Židovského muzea v Praze. Tímto jsem si nejen ověřil informace získané z jiných zdrojů, ale také jsem získal osobní zkušenost s danou tematikou.

3. Historie Židovské obce v Praze

V této kapitole jsou nastíněny nejvýznamnější mezníky dějin Židovské obce v Praze s přihlédnutím na její významné osobnosti.

3.1. Nástin dějin Židovské obce v Praze

Historie pražské židovské obce sahá až do 10. století a jde o historii¹ velmi rozmanitou. V této době Židé dle mnohých zdrojů nejspíše obývali místa pod Pražským hradem, místo, které dnes nazýváme Malá Strana. Dle historických zpráv se však nejpozději ve 12. století začali usazovat na druhém břehu řeky, a to nedaleko Karlova mostu. Zde se kolonie postupně rozrostla v Židovské Město s vlastním zastupitelstvem, rozsáhlou samosprávou a také soudnictvím.²

Židovská obec v Praze si prošla jak dobou krize, tak i rozkvětu. Největší hospodářský a kulturní rozmach pražské obce nastal za vlády Rudolfa II., neboť v roce 1576 potvrdil veškerá někdejší židovská privilegia, včetně stvrzení o zákazu vypovídání Židů z Prahy. Toto rozrůstající ghetto bylo významné i tím, že bylo střediskem vzdělanosti, neboť v něm byly mnohé talmudické školy, vznikala tu také mnohá vědecká i literární díla. Vzniklo tu i pohřební bratrstvo chevra kadiša, které se stalo vzorem pro mnohé podobné instituce v aškenázském světě.³

¹ Důkladně se touto tematikou zabývá například Tomáš Pěkný ve své knize *Historie Židů v Čechách a na Moravě*.

² PĚKNÝ, Tomáš. *Historie Židů v Čechách a na Moravě*. 1. vyd. Praha : Sefer, 1993. s. 286.

³ PAŘÍK, Arno. *Židovská Praha*. Praha 8 - Karlín : Židovské muzeum v Praze, 2002. s. 12.

Židovská obec v Praze měla dále mimořádný význam tím, že krom její početnosti, kulturního a hospodářského bohatství, zastupovala až do poloviny 17. století všechny ostatní židovské obyvatele Čech v jednání mezi nimi a panovníkem a zemskými úřady.⁴

Mnoho století žili pražští Židé v ghettu⁵ ohraničeném od křesťanského města zdí. Hranice pražského ghetta byly oficiálně zrušeny v roce 1848 a již v roce 1851 byl Josefov⁶ začleněn do administrativního celku Prahy jako její pátá čtvrť. Rok 1868 přináší pro tuto čtvrť definitivní konec odlišného postavení vůči jiným čtvrtím a obyvatelé této lokality se mohli samovolně usazovat⁷ a obchodovat v pražském městě. Odstěhovali se především bohatší Židé a to způsobilo, že Josefov postupně chudl a stal se místem pro chudší vrstvu, žebráky, prostitutky či jiné. Josefov se tak stal přelidněnou a zchátralou částí Prahy. Byly to právě sociální, hygienické a estetické důvody, kvůli kterým byla v roce 1893 nařízena asanace Josefova, které podlehlo téměř celé ghetto. Do dnešní doby se z něj dochovala pouze jen malá část⁸, která je však významnou součástí českých dějin.⁹

Po roce 1848 již Židé nebyli nutně závislí na židovské obci z žádných důvodů. Po roce 1868 byli povoleny civilní sňatky a tedy, pokud se někteří jedinci vzdali náboženského

⁴ ŠEDINOVÁ, Jiřina. Židé v Čechách a na Moravě. In PAVLÁT, Leo. *Židé - dějiny a kultura*. 3. dopl. vyd. Praha : Židovské muzeum v Praze, 2005. s. 41. ISBN 80-86889-11-4.

⁵ Svého času bylo toto ghetto dokonce největším evropským sídlištěm.

⁶ Pražské židovské město bylo na císařovu počest nazváno Josefov.

⁷ V Praze získali bohatí továrníci a obchodníci možnost bydlet za hranicemi ghetta již po roce 1781, ale pouze ti, kteří vlastnili nemovitosti za hranicemi Židovského Města, kam i nadále patřili správně. Toto privilegium dostalo v první polovině 19. století jen několik Židů.

⁸ Jde především o šest synagog, Starý židovský hřbitov a Radnici.

⁹ *Židovská obec v Praze : oficiální webové stránky* [online]. c2000-2004, 1. 2. 2008 [cit. 2008-02-01]. Dostupný z WWW: <http://www.kehilaprag.cz/mambo/index.php?option=com_content&task=view&id=34&Itemid=45>.

života, obec nepotřebovali vůbec. Židovské obce, hlavně ty méně početné, velmi utrpěly již zmiňovaným odchodem bohatých lidí. Nemohly proto leckdy platit rabína a většina funkcí byla sloučena do jedné osoby. Tato situace byla vyřešena státním zákonem¹⁰ z roku 1890 o izraelských náboženských obcích. Po roce 1918 byly v nové republice všechny židovské obce zrušeny a sloučeny se souvisejícími obcemi stejného jména. Židovské náboženské obce začaly upadat. Proto byly postupem času vytvářeny mnohé svazy, které se staraly o zlepšení situace židovských náboženských obcí na našem území.¹¹

Právoplatnými občany se Židé stali v roce 1867, ale ne na dlouho. V březnu roku 1939 obsadila nacistická vojska Prahu. Nastalo období pogromu, které v židovské historii nemělo obdoby. Na počátku druhé světové války žilo na území České republiky 118 tisíc Židů a během války jich téměř 80 tisíc zahynulo ve vyhlazovacích táborech. V Praze bylo na počátku druhé světové války 39 395 Židů, z nichž se z koncentračních táborů vrátilo pouze 7540.¹²

V únoru roku 1948 převzal faktickou správu židovských záležitostí tzv. akční výbor. Jeho rozhodnutí nebylo možné Radou židovských náboženských obcí odvolat. Nastalo tak období, kdy židovské obce byly vedeny komunisty, kteří byli zastánci své strany hlásající ateismus. Přímou vazbu měla strana na vedení obcí přes své členy, kteří vykonávali

¹⁰ V tomto zákoně byly židovské náboženské obce pojaty jako geografické jednotky, a proto každý věřící příslušel povinně k židovské náboženské obci podle místa bydliště a musel platit náboženskou daň, která byla zákonným způsobem vymahatelná. Povinností obce bylo starat se o svůj majetek, zaměstnávat případně rabína, zabezpečit výuku náboženství, udržovat rituální instituce a prostory, vést matriku, atd.

¹¹ PĚKNÝ, Tomáš. *Historie Židův Čechách a na Moravě*. 2. dopl. vyd. Praha : Sefer, 2001. s.338. ISBN 80-85924-33-1.

¹² *Židovská obec v Praze : oficiální webové stránky* [online]. c2000-2004, 1. 2. 2008 [cit. 2008-02-01]. Dostupný z WWW: <http://www.kehilaprag.cz/mambo/index.php?option=com_content&task=view&id=34&Itemid=45>.

v obci mnohé funkce¹³. Po roce 1948 měla židovská komunita stejné postavení jako jiné náboženské komunity, Židé byli tedy občany druhého řádu a navíc pod neustálým dohledem Státní tajné bezpečnosti, která měla své zvláštní oddělení¹⁴ zabývající se židovskými záležitostmi.¹⁵

V 60. letech nastalo uvolněnější období a také došlo k většímu zájmu o židovství, zejména nastal zájem o literaturu týkající se židovství. Avšak jakékoliv naděje na další zlepšení situace u nás ukončila invaze armád socialistických zemí do Československa v roce 1968. Během období normalizace se podmínky pro Židy začaly zhoršovat a židovské obce směly praktikovat pouze základní náboženské činnosti. V letech 1970 až 1984 neměly české země svého vrchního zemského rabína.¹⁶

Po roce 1989 se život pro židovské obyvatelstvo začal zlepšovat. Židé se mohli zúčastňovat výuky náboženství a začaly být zřizovány i židovské školy. Obnovena byla i činnost mnohých židovských spolků a sdružení. Nově se navrhoval chod Židovského muzea v Praze, které zřídilo pro široký okruh lidí své vzdělávací programy v rámci Vzdělávacího a kulturního centra. Od roku 1991 se změnil název Rady židovských náboženských obcí na Federaci

¹³ V obcích však také působilo velké množství lidí v různých funkcích, kteří s komunistickým režimem nespolupracovali nad únosnou míru a tito právě napomohli k udržení kontinuity židovství.

¹⁴ Dle pátraní Úřadu pro vyšetřování zločinů komunismu prováděla Státní tajná bezpečnost v 70. a 80. letech tzv. důslednou evidenci osob židovského původu, které mohou být nositeli prosionistických idejí. Akce nazvaná Pavouk sledovala především občany pracující ve sdělovacích prostředcích, kultuře, vědě, školství, zdravotnictví a obchodu. Tito občané měli prý vztah ke státu velmi vlašný a rozvoj socialistické společnosti jim byl zcela lhostejný. Tyto osoby se prý také prosazovaly na úkor ostatní inteligence a snažili se obsadit pozice v nejdůležitějších sférách, aby pak mohli ovlivňovat veřejné mínění. Jedinci uvedení na seznamu mohli počítat s tím, že budou nejen vyslyšáni, ale také že jim bude přítěžováno v práci, při studiu a při výjezdu do zahraničí. K čemu přesně měla evidence sloužit není do dnešní doby jasné. Jasné je ovšem to, že některá dokumentace z archivu ministerstva vnitra z neznámých důvodů zmizela, či byla skartována.

¹⁵ PĚKNÝ, 2001. s. 355.

¹⁶ Tamtéž, s. 356.

židovských obcí v České republice, která sdružuje deset židovských obcí působících na území České republiky.¹⁷

3.2. Významné osobnosti pražské židovské obce

S Židovskou obcí v Praze je spojena jména stovek významných osobností, rabínů, náboženských myslitelů, filosofů, historiků, spisovatelů a umělců. Některé nejvýznamnější postavy jsou stručně představeny v této kapitole.

Mezi nejvýznamnější postavy pražské obce patří rabi Jehuda Leva ben Becalel zvaný rabi Löw či podle zkratky svého hebrejského titulu Maharal. Rabi Löw kromě svých mnohých filozofických a jiných činností proslul také svou pedagogickou činností. Oproti klasickému memorování zdůrazňoval potřebu pochopení látky přizpůsobené věku a dovednostem žáka. Tato teorie v mnohém předjímala jeho mladšího současníka, biskupa církve bratrské Jana Amose Komenského, který je považován za zakladatele moderní pedagogiky. Rabi Löw a Komenský měli mnoho společného¹⁸, neboť oba byli teologové a humanisté a předními představiteli svého náboženského učení. Jejich snahou bylo využívat náboženského vzdělání ku prospěchu každodenního života svých obcí. Maharal vedl také v Praze dlouhou dobu

¹⁷ PĚKNÝ, 2001, s. 356-358.

¹⁸ Maharal i Komenský projevovali zájem o mystiku a přírodní vědu. Univerzální vzdělání považovali za předpoklad světového souladu. Oba věřili, že lidská bytost je součástí vesmíru, který má svůj řád a smysl, a proto by měla být lidská mysl vedena řádem. Řád nacházeli ve vzdělávání spojeným s rozvíjením dobra v člověku. Tito reformátoři se však rozcházeli například v názoru o soutěživosti, kdy Maharal upozorňoval na to, že soutěživost svádí k pokušení, že mít radost z toho, že někdo je lepší než jiný, není správné. Kladl důraz na studium z lásky k moudrosti.

ješivu a přesto se za jeho bezprostřední žáky a pokračovatele dá považovat jen málo jedinců. Mezi nejvýznamnější patří rabi Jom Tov Lipman ben Natan ha-Levi Heller, který si již od svého mládí získal u svých souvěrců respekt. V 18 letech byl zvolen rabínským přísedícím v Praze na dobu 28 let. V Praze také vedl ve svém domě soukromou ješivu, kde jeho žáci měli zdarma ubytování a stravu. Rabi Heller patřil k nejvzdělanějším Židům své doby, neboť byl velkým znalcem Talmudu a svůj zájem projevoval o matematiku, astronomii, geografii, kabalou, gramatiku, etymologii a jiné obory. Dalším významným žákem byl David ben Šelomo Awza, řečený Gans, matematik, historik a astronom. Tento učenec byl prvním, kdo se v pražském ghettu specializoval na astronomii, matematiku, geografii a historii. Gans byl v kontaktu s křesťanskými učiteli, s kterými konzultoval matematické a astronomické záležitosti. Gansův nástupce byl Josef Šelomo ben Elija Delmedigo. Byl všestranným učiteli, studoval medicínu, filozofii, matematiku, astronomii a spousty jazyků. Byl prvním pražským učiteli, který začal používat logaritmické tabulky. Nejvýznamnější osobností židovských Čech 18. století byl rabi Jechezkel ben Juda Landau. Působil na pražské ješivě a téměř 40 let byl vrchním rabínem. Jeho přednášky přivedly velké množství žáků a škola byla přesunuta do Klausové synagogy. Tradice pražského vysokého talmudického učení byla na svém vrcholu¹⁹ za dob Landaua.²⁰

¹⁹ Tato zlatá doba však brzy pominula díky josefínským reformám a židovskému osvícenskému hnutí.

²⁰ PĚKNÝ, 2001. s. 443-465.

4. Struktura a činnost Židovské obce v Praze

4.1. Židovská obec v Praze

Židovská obec v Praze sdružuje občany, kteří se hlásí k židovskému vyznání, národnosti nebo původu z více než 40% území České republiky a v současné době má téměř 1600 členů. Od roku 1989 však počet členů obce vzrostl, a to zhruba o 900 osob. Průměrný věk členů klesl z 80 na 57 let.²¹

Židovská obec v Praze je členem Federace židovských obcí v České republice a má samostatnou právní subjektivitu dle zákona č. 3/2002 Sb. v platném znění. Zajišťuje především náboženský a kulturní život svých členů a napomáhá k zajištění jejich sociálních a zdravotních potřeb. Podílí se na provozu Staronové synagogy a dalších kulturních a náboženských objektů (synagogy, hřbitovy, muzea, památníky apod.), pokud nejsou v péči Federace židovských obcí v České republice. Židovská obec v Praze provozuje také košer stravování. Podílí se i na vzdělávání svých členů v židovských tradicích a přispívá k všeobecnému vzdělání v judaismu a židovské historii, zvláště při práci s mládeží. K její další činnosti patří i to, že aktivně vystupuje proti veškerým projevům antisemitismu, rasismu, xenofobie, nacismu, fašismu, proti diskriminaci a netoleranci a dále také chrání památku židovských obětí. K její činnosti patří i podpora mnoha spolků a sdružení. Podílí se nejen na financování těchto sdružení, ale také

²¹ Židovská obec v Praze : oficiální webové stránky [online]. c2000-2004 , 1. 2. 2008 [cit. 2008-02-01]. Dostupný z WWW: <http://www.kehilaprag.cz/mambo/index.php?option=com_frontpage&Itemid=1>.

jim poskytuje i mnohé prostory. Tyto sdružení jsou mnohého typu, počínaje sportovními, kulturními, ale i vzdělávacími, atd. Židovská obec v Praze se snaží být pro pražské Židy důvěryhodnou institucí, na kterou se mohou obracet se svými přáními, ale i problémy.²²

O výše zmiňovaných různorodých činnostech Židovské obce v Praze je pojednáno v následujících kapitolách.

4.1.1. Oficiální představitelé Židovské obce v Praze

Statutárním orgánem Židovské obce v Praze je její předseda František Bányai. Vrchním rabínem Židovské obce v Praze je rabín Karol Efraim Sidon. Tajemníkem Židovské obce v Praze je od Michal Borges.²³

4.1.2. Reprezentace Židovské obce v Praze

Tato reprezentace²⁴ je volena jednou za čtyři roky. Je druhým nejvyšším orgánem obce po Shromáždění členů a plní

²² Židovská obec v Praze : oficiální webové stránky [online]. c2000-2004 , 1. 2. 2008 [cit. 2008-02-01]. Dostupný z WWW: <http://www.kehilaprag.cz/mambo/index.php?option=com_frontpage&Itemid=1>.

²³ Židovská obec v Praze : oficiální webové stránky [online]. c2000-2004 , 1. 2. 2008 [cit. 2008-02-01]. Dostupný z WWW: <http://www.kehilaprag.cz/mambo/index.php?option=com_content&task=blogcategory&id=90&Itemid=64>.

²⁴ Současné složení Reprezentace Židovské obce v Praze: Artnerová Zuzana, Bányai František, Daníček Jiří, Grozdanovičová Doris, Hyndráková Anna, Jelínek Tomáš, Kalhousová Eva, Karas Tommy, Kolan Pavol, Kolský Tomáš, Kraus Tomáš, Kučera Petr, Kulka Tomáš, Mináč Matěj, Munk Jan, Neuwirthová Vida, Pacovský Jiří, Pasternak Tomáš, Pavlát Leo, Rappaport Barbora, Roth Jakub, Schäfer Tomáš, Šváb Jakub, Vidláková Michaela.

roli obecního parlamentu. Jednání reprezentace se členové obce mohou účastnit dle Jednacího řádu.²⁵

4.1.3. Vedení obce

Toto vedení²⁶ obce plní roli obecní exekutivy.²⁷

4.1.4. Revizní komise Židovské obce v Praze

Revizní komise je kontrolním orgánem obce a dohlíží na plnění stanov obce. V současnosti má 5 členů: Daniel Polakovič, Ivana Hrubá, Jiřina Nováková, Zuzana Pultrová a Blanka Hajnalová.²⁸

5. Rabinát

Rabinát je zodpovědný za náboženský život obce ve spolupráci s pracovníky rabinátu. Úkolem těchto pracovníků je zajišťování pravidelných konání běžných, ale i svátečních bohoslužeb. Tyto bohoslužby se konají v synagogách: Staronová, Vysoká, Španělská, Jeruzalémská a v Chabad centru. Rabinát zajišťuje i výuky judaismu,

²⁵ Židovská obec v Praze : oficiální webové stránky [online]. c2000-2004 , 1. 2. 2008 [cit. 2008-02-01]. Dostupný z WWW: <http://www.kehilaprag.cz/mambo/index.php?option=com_content&task=view&id=45&Itemid=60>.

²⁶ Současné složení Vedení obce: František Banyai - předseda, Jakub Roth - místopředseda, Tomáš Pasternak - místopředseda, Jiří Pacovský, Michaela Vidláková, Michal Borges - tajemník a Karol Sidon - rabín.

²⁷ Židovská obec v Praze : oficiální webové stránky [online]. c2000-2004 , 1. 2. 2008 [cit. 2008-02-01]. Dostupný z WWW: <http://www.kehilaprag.cz/mambo/index.php?option=com_content&task=view&id=46&Itemid=60>.

²⁸ Židovská obec v Praze : oficiální webové stránky [online]. c2000-2004 , 1. 2. 2008 [cit. 2008-02-01]. Dostupný z WWW: <http://www.kehilaprag.cz/mambo/index.php?option=com_content&task=view&id=47&Itemid=60>.

ale i co se týče denního života, jako jsou např. obřízky, oslavy bar micva, svatby, pohřby. Pracovníci však dohlížejí i na provoz kašrut kuchyní a také rituálních lázní, známých pod pojmem mikve²⁹. Ta se nachází v objektu Pinkasovy synagogy. Tento rabinát má své sídlo v budově Židovské obce v Praze, Maiselova 18, Praha. Hlavní postavou rabinátu je rabín Karol Efraim Sidon.³⁰

6. Bohoslužby

Bohoslužby³¹ konané ve Staronové synagoze jsou konány každý pátek večer, a to hodinu před setměním, jedná se tedy o bohoslužbu maariv a Kabalat Šabat a každou sobotu od 9 hodin začíná ranní modlitba. V období května až srpna začíná Kabalat Šabat a Maariv od 20 hodin. Ve Vysoké synagoze se bohoslužby konají každý všední den, a to ranní bohoslužba šacharit od 8 hodin, odpolední modlitba mincha od 14 hodin. V Jeruzalémské neboli Jubilejní synagoze se koná v pátek večer mincha, kabalat šabat, maariv. V období dubna až září od 20 hodin, v sobotu a o svátcích šachrit od 9 hodin.³²

²⁹ Více informací o rituální lázni jsou uvedeny v kapitole Mikve.

³⁰ *Židovská obec v Praze : oficiální webové stránky* [online]. c2000-2004 , 1. 2. 2008 [cit. 2008-02-01]. Dostupný z WWW: <http://www.kehilaprag.cz/mambo/index.php?option=com_content&task=view&id=78&Itemid=56>.

³¹ Židovské bohoslužby jsou laické bohoslužby a vyžadují aktivní účast modlitebníků. Hlavní část bohoslužby začíná po shromáždění alespoň deseti více než třináctiletých mužů, tzv. minjan. Ženy jsou při bohoslužbách přítomny, avšak odděleně od mužů. Více o bohoslužbě viz. *Co by měl každý vědět o židovství*. Cejpková Lydie. 1. vyd. Praha : Kalich, 2000, s. 75.

³² *Bohoslužby v pražských synagogách - listopad 2007. Roš chodeš : Věstník židovských náboženských obcí v českých zemích a na Slovensku*. 1.1.2007, roč. 69, CHEŠVAN-KISLEV, s. 5.

7. Košer stravování

Židé musí dodržovat předpisy ohledně stravy a o tom co je doslova rituálně způsobilé především v případě potravin, vypovídá pojem kašrut. Tento termín označuje náboženskou platnost některého předmětu či potřeby podle židovského zákona. I když jsou na podporu židovských předpisů týkajících se jídla uváděny přesvědčivé argumenty vycházející z hygieny, tvoří tato pravidla chukim³³, pro který se neudává jiné zdůvodnění, než nutnost poslouchat Boha a napodobovat Jeho svatost. Tento biblický zákon také předepisuje, které živé tvory³⁴ je a které není dovoleno jíst. Předepisuje i povolení ke konzumaci zeleniny a ovoce, avšak i tyto potraviny se musí důkladně prohlédnout, zda se uvnitř nenachází například červi či hmyz. Hlavním předpisem kašrutu je pravidlo, které zakazuje společné požívání masa a mléčné stravy. Také je zakázáno používat společné nádobí a náčiní pro tyto potraviny. Mezi kašer či košer předpisy, týkajících se jídel, patří i dozor nad schválenými potravinovými výrobky během výroby a nad koncesovanými obchody, restauracemi a vydávání rabínského osvědčení či ověřovací pečeti. V rámci moderních pravidel a podmínek jsou mnozí rabíni v tomto ohledu vlídní a trvají jen na

³³ Chukim je určitý biblický statut či zákon.

³⁴ Rozeznatelné typické znaky povolených savců jsou zcela rozpolcená kopyta a přežvykování potravy, viz. Hovězí dobytek, ovce, kozy, vysoká zvěř, gazely, antilopy a jiné. Do této skupiny nepatří vepři, velbloudi, koně, osli, hlodavci, masožravci, tlustokožci a vodní savci. Obecná charakteristika zakázaných ptáků pojednává o tom, že je povolena domácí drůbež, kachny, husy, křepelky, holubi, koroptve, bažanti a krocani, mezi vyloučené druhy patří hlavně draví ptáci, mrchožrouti a netopýři. Z ryb je možné konzumovat ty, které mají ploutve a šupiny, mezi vyloučené patří žralok, rejnok, jeseter (a kaviár), úhoř a dravé ryby. Mezi zakázané dále patří veškerý plaz a obojživelníci, měkkýši, korýši a hmyz, krom 4 druhů kobylek. Z povolených zvířat však za nezpůsobilé ke konzumaci patří ty, co uhynula či byla nemocná, případně nesprávně zabita. Mezi zakázané potraviny patří i krev a tzv. zakázaný tuk.

zkontrolování mléka k Pesachu³⁵. V Židovské obci v Praze je také dohlíženo na košer stravování a Rabinát židovské obce v Praze má jako jediný v České republice oprávnění vydávat certifikát a označení o rituální způsobilosti potravin a nápojů, které jsou tzv. košer.³⁶

7.1. Košer restaurace Šalom

Židovská obec v Praze zajišťuje svým členům košer stravování, a to ve své košer restauraci Šalom, která se nachází v přízemí Židovské radnice. Tato restaurace je denně otevřena, mimo neděle, vždy od 11:30 do 14 hodin. K dispozici tu je košer jídlo, které podléhá schválení vrchního zemského a pražského rabína v jedné osobě, Karola Efraima Sidona. V této jídelně je dostupné i košer maso, neboť se zde vaří denně jedno menu, které tvoří polévka a hlavní chod. Příchozí mají možnost využít volně dostupný salátový bufet a v rámci pitného režimu minerální vodu. Do této košer restaurace mohou zavítat jak členové Židovské obce v Praze a členové Federace židovských obcí v ČR, ale také i nečlenové židovských obcí. Členové si stravenky zakupují v Pokladně Židovské obce v Praze, nečlenové v prodejně suvenýrů u Vysoké synagogy v Červené ulici č. 2.³⁷

³⁵ Pesach je první ze tří poutních svátků, které Židé slaví každý rok. Pesach připomíná izraelský odchod z Egypta a vyznačuje se mnoha zvláštními předpisy i zvyky. Mezi nejdůležitější patří naprostý zákaz kvašené stravy, více o Pesachu viz. NEWMAN, Ja'akov, SIVAN, Gavri'el. *Judaismus od A do Z : Slovník pojmů a termínů*. Praha : Sefer, 1998, s. 136-138.

³⁶ NEWMAN, Ja'akov, SIVAN, Gavri'el. *Judaismus od A do Z : Slovník pojmů a termínů*. Praha : Sefer, 1998, s. 82-85.

³⁷ Židovská obec v Praze : oficiální webové stránky [online]. c2000-2004 , 1. března 2008 [cit. 2008-03-01]. Dostupný z WWW: <http://www.kehilaprag.cz/mambo/index.php?option=com_content&task=view&id=52&Itemid=56>.

8. Rituální očista

Rituální očista patří do duchovní činnosti Židů. K tomu je zapotřebí mikve, rituální lázně. Samotná rituální lázeň, o které je více zmíněno v kapitole Mikve, není využívána k tělesné očistě, ale k očistě duchovní. Z tohoto důvodu se musí každý jednotlivec, než navštíví mikve určitým způsobem připravit. Z těla musí být odstraněno vše, co není jeho součástí a též musí být provedena důkladná očista těla. Tato příprava musí být v souladu s přísnými pravidly. Dle nich si má jednotlivec ze svého těla nejprve odstranit veškeré šperky, náplasti, obinadla, líčidla, kontaktní čočky a zubní protézu. Celé tělo má být důkladně umyto mýdlem, ze rtů má být odstraněna suchá kůže, zuby musí být vyčištěny, oči mají být omyty, uši vyčištěny, nehty mají být ostříhány a drsné konečky obroušeny pilníčkem, má být odstraněna špína za nehty a suchá kůže kolem nehtů, vlasy mají být umyty bez použití kondicionéru a vyčesány, stejně tak lidské ochlupení. Celé tělo má být nakonec osprchováno teplou vodou. U žen se předpokládá, že vykonají tzv. „zkoušku čistoty“³⁸, a to ne později než sedm dní před tím, než chtějí vstoupit do mikve. Pokud chce jednotlivec použít při vstupu do mikve zvláštní obuv, i ta musí být důkladně omyta, pokud ne, musí jednotlivec zkontrolovat svá chodidla, zda jsou čistá.³⁹

V dnešní době jsou mikve využívány převážně ženami, a to po uplynutí sedmi dnů po menstruačním cyklu, před svatbou a po porodu. Muži navštěvují mikve před začátkem šabatu a v předvečer svátků. Ponoření do mikve je také

³⁸ Ženy musí dodržet lhůtu sedmi dnů po krvácení v menstruačního cyklu.

³⁹ OLMEROVÁ, Helena. Očistná lázeň - MIKVE. *Roš chodeš : Věstník židovských náboženských obcí v českých zemích a na Slovensku*. 1.1.1995, roč. 57, č. SIVAN, s. 8-9.

součástí konverze a při ponoření se pronáší zvláštní požehnání.⁴⁰

Pražská mikve se nachází v objektu Pinkasovy synagogy a její použití lze objednat přes oddělení Rabinát Židovské obce v Praze.⁴¹

9. Pohřbívání

Posledním životním stádiem je smrt, a ani v této etapě v židovském světě nemá být člověk sám. Tato událost je velmi vážná věc a přípravy na tuto událost začínají ještě za života jedince. Jestliže je to možné, mají být u umírajícího člověka jeho příbuzní. Před samotnou smrtí se člověk má vyznat z hříchů a s vyznáním víry šma Jizra'el na rtech opustit tento svět. Takto ukončit svůj život na tomto světě se podaří jen málokomu, avšak tento dokonalý případ právě dokazuje, že se umírající Žid má na smrt připravovat za plného vědomí. K tomu všemu je nápomocná chevra kadiša, tedy pohřební bratrstvo, které je složeno z mužů, případně žen, kteří jsou členy židovské obce a provádějí toto poslání. Když člověk zemře, je úkolem pohřebního bratrstva mrtvého rituálně omýt a obléci do roucha mrtvých. Mrtvý muž je oblečen⁴² do kitlu, který dostal kdysi jako svatební dar od své ženy a nosil jej každý rok na Roš ha-šana a Jom kipur. Mrtvý je přikryt modlitebním pláštěm, který dostal darem ke svatbě od tchána a nosil tento talit denně na modlitby. Cicit, neboli modlitební třásně, které jsou

⁴⁰ OLMEROVÁ, *Roš chodeš*, roč. 57, č. SIVAN, s. 8-9.

⁴¹ *Židovská obec v Praze : oficiální webové stránky* [online]. c2000-2004 , 1. 2. 2008 [cit. 2008-02-01]. Dostupný z WWW: <http://www.kehilaprag.cz/mambo/index.php?option=com_content&task=view&id=78&Itemid=56>.

⁴² Od tohoto způsobu oblékání do kitlu a překrývání modlitebním pláštěm se již na našem území upustilo.

umístěny na čtyřech koncích modlitebního pláště jsou symbolicky odstřiženy. Tyto třásně měly člověku připomínat Boha a jeho přikázání, avšak mrtvý už toto nemá zapotřebí. Mrtvý je poté uložen do obyčejné a neohoblované rakve⁴³, která pro poslední cestu mrtvému plně dostačuje. V porovnání s křesťanstvím nemají Židé možnost si rakev nějak vybírat, neboť dodržují pravidlo, že před Bohem jsou si všichni rovni. V Izraeli⁴⁴ se rakev nepoužívá, mrtvý se pouze zabalí do kusu látky a pouze takto se spustí do hrobu, neboť země Izrael je svatá stejně jako půda, a proto se zde pohřbívá tímto způsobem. Tělo mrtvého je ihned ve styku se svatou půdou. V judaismu je podle rabínských rozhodnutí zamítnuto vystavovat mrtvé. Mrtvého by to ponižovalo, neboť jeho duše je již na cestě do jiných světů. Obecně platí pravidlo, že se nemá narušovat klid mrtvého. Zakazována je v judaismu též kremace⁴⁵, a to proto, že až jednou přijde Mesiáš, všichni povstanou, a proto musí mít možnost se navrátit do pozemských těl. Židé věří, že po smrti se duše zemřelého dostane před nebeský soud, mrtvý se má pohřbít tedy co nejdříve, většinou to bývá následující den. Pokud však na tento den připadne nějaký svátek nebo šabat, tak se pohřbívá až za dva dny od smrti jedince. Velkou roli zde hrají i hygienické důvody, neboť v zemích kde je velké horko je nutné pohřbít mrtvé ihned. Po pohřbu nastává jednoroční

⁴³ Tato rakev musí být zhotovená bez použití kovových hřebů, používají se pouze dřevěné kolíky.

⁴⁴ Mimo Izrael, v diaspoře, se běžně používá prosté dřevěné neuzavřené rakve, v níž je hrst hlíny z posvátné země Izrael.

⁴⁵ Kremace – neboli proměna mrtvoly v popel spálením v ohni. Pro Židy je toto odstranění lidského těla nepřijatelné už od starověku a je zakázáno halachou (Miš.Av.Zar.1.3;Sanh.46b) na základě biblických pramenů (Gn.3:19;Dt.21:23). Taktéž Maimonides a Šulchan aruch jsou proti kremaci, kterou talmudští učenci považují za urážku lidské důstojnosti a popření víry ve vzkříšení, viz Newman, Ja'akov, Sivan, Gavri'el, *Judaismus od A do Z: slovník pojmů a termínů*, Sefer, Praha 1992, s. 94.

období, kdy má být dopřáno klidu i duši, neboť během tohoto období stojí před soudem.⁴⁶

Na znamení smutku si nejbližší příbuzní zesnulého natrhnou některou část svého oděvu, který poté nosí minimálně třicet dní. Muži se také tuto dobu neholí a nestříhají. Většinou to bývá syn, ale obecně platí, že nejbližší mužský příbuzný se poprvé pomodlí na hrobě kadiš⁴⁷. Toto pak během smutečního roku bude činit při každé ranní, polední a večerní modlitbě. Od této doby je v rodinném kruhu držen smutek. Toto období se nazývá šiva⁴⁸, neboli sedm dní hlubokého smutku. Židé po tuto dobu sedí na malých stoličkách či přímo na zemi bez bot a po celých sedm dní nevycházejí z domu. Proto se o truchlící postarají přátelé z židovské obce, a to hlavně tím, že jim zajišťují stravu a snaží se být nápomocní svou přítomností.⁴⁹

Po dobu truchlení se mužští jedinci chodí modlit namísto synagogy do domu smutku a syn, případně nejbližší mužský příbuzný se takto modlí třikrát denně kadiš. Když uplyne sedm dní a šiva skončí, nastává třicetidenní období, zvané šlošim. V tomto smutečním období si truchlící opět obují boty a navracejí se do každodenního života. Na znamení smutku si však truchlící přes svůj oděv obléknou natrženou vestu či kabát. Během tohoto období se syn či nejbližší mužský příbuzný modlí kadiš již v synagoze. Poté šlošim končí, odloží se natržený oděv, muži se mohou holit a stříhat, ženy navštěvovat kadeřnictví. Ohledně vystavění

⁴⁶ Spiegel, Paul, Kdo jsou Židé, Společnost pro odbornou literaturu - Barrister & Principal, Brno 2007, s. 36-40.

⁴⁷ Tato modlitba původně nebyla modlitbou za mrtvé. V překladu z aramejštiny kadiš znamená oslava Boha a jeho vlády nad světem, mrtvý zde však není zmíněn vůbec. Více o kadiš v Spiegel, Paul, Kdo jsou Židé, Společnost pro odbornou literaturu - Barrister & Principal, Brno 2007, s. 38-39.

⁴⁸ Šiva se v dnešní době v pražské obci nedodrhuje v takovémto rozsahu.

⁴⁹ Fishbane, M. A.: Judaismus, Prostor, Praha 1996 (Edice Náboženské tradice světa.), s. 131-133.

pomníku na hřbitově je možné zvolit dva způsoby, buďto již po měsíci, ale většinou až po roce, aby byl zachován klid pro duši mrtvého. Vystavení pomníku je zvláštní událost, a proto se jí účastní celá rodina a někteří členové obce. Po dobu jedenácti měsíců od ukončení šlošim probíhá život truchlících alespoň z náboženského hlediska normálním způsobem, kromě několika výjimek. Truchlící se nezúčastňují veselých oslav či jiných podobných aktivit. Jde-li například o pozvání na bar micva, pozůstalí jsou přítomni pouze v synagoze. Pokud má někdo z pozůstalých naplánovanou svatbu v roce, kdy došlo v rodině k úmrtí, musí svou svatbu odložit na rok příští. Po uplynutí doby truchlení se pozůstalý z manželské dvojice nebere jako truchlící, neboť podle Tóry není vhodné, aby pozůstalý zůstal sám a tedy má být jeho snahou vstoupit opět do svazku manželského, a to co nejdříve. Za truchlící jsou tedy bráni již jen děti a blízcí příbuzní.⁵⁰

10. Školství

10.1. Tradice a poslání Lauderových škol

Tradice židovského vzdělávání má své počátky již ve starověku. Vzdělání⁵¹ bylo vždy pro Židy velmi důležité, a proto většina Židů uměla číst a psát už od středověku a v počátcích novověku. Po josefínských reformách začaly vznikat také světské židovské školy, které v českých zemích

⁵⁰ Spiegel, Paul, *Kdo jsou Židé*, Společnost pro odbornou literaturu - Barrister & Principal, Brno 2007, s. 36-40.

⁵¹ Více o tom pojednává např. Tomáš Pěkný ve své knize *Historie Židů v Čechách a na Moravě*, vydané nakladatelstvím Sefer v Praze v roce 1993.

navazovaly na obvyklý systém náboženského vzdělávání a postupně je nahrazovaly. Již v roce 1940 byli Židé vyloučeni ze škol, stalo se tak po 159 letech, během kterých Židé mohli navštěvovat veškeré školy včetně univerzit. I přes nelehké časy Židé neopomněli na svou budoucnost a věnovali se svým potomkům a vznikalo tak mnoho ilegálních studijních kroužků, které byly rozvíjeny i v koncentračních táborech. Pro velké ztráty v řadách židovského obyvatelstva nebylo možné ihned po válce obnovit školy a ani po komunistickém převratu v roce 1948. Vznik Lauderových škol je proto tak významným mezníkem v novodobých židovských dějinách.⁵²

Budova nynější Lauderovy školy byla před 2. světovou válkou židovským sirotčincem. A právě zde se v roce 1941 odehrála premiéra dětské opery *Brundibár*, která je celosvětově velmi známá a stala se symbolem dětské naděje v koncentračním táboře Terezín.⁵³

V devadesátých letech 20. století byly Lauderovou nadací zakládány tzv. Lauderovy školy, které patří do soustavy židovských škol střední a východní Evropy. V České republice byli u založení základní školy a gymnázia vrchní pražský rabín Karol Efraim Sidon a Dr. Leo Pavlát, ředitel Židovského muzea v Praze a poradce Lauderovy nadace v Praze.⁵⁴

Jména škol mají svůj původ v díle významné postavy, myslitele a rabína Jehudy ben Becalela, známého spíše jako

⁵² *Český rozhlas : 10 let obnoveného židovského školství unás* [online]. c2000-2008 , 1. března 2008 [cit. 2008-03-01]. Dostupný z WWW: <http://www.rozhlas.cz/nabozenstvi/zpravy/_zprava/375770>.

⁵³ *Lauderovy školy v Praze* [online]. c2005-2008 , 1. března 2008 [cit. 2008-03-01]. Dostupný z WWW: <http://www.lauder.cz/cs/zakladni_informace/tradice_a_poslani.html>.

⁵⁴ *Lauderovy školy v Praze* [online]. c2005-2008 , 1. března 2008 [cit. 2008-03-01]. Dostupný z WWW: <http://www.lauder.cz/cs/zakladni_informace/tradice_a_poslani.html>.

rabi Löw či Maharal. Jeho kniha komentářů k Tóře se nazývá Gur Arje, přeloženo jako Lvíče, a kniha o svátku Purim zvaná Or Chadaš, v překladu Nové světlo.⁵⁵

I přestože bylo židovské vzdělávání v tehdejší době v Československu přerušeno téměř na padesát let, spolupracují Lauderovy školy⁵⁶ v dnešní době s židovskými školami v Evropě a v Izraeli.⁵⁷

10.2. Lauderovy školy

Lauderovy školy jsou jedinými židovskými školami v České republice. Jejich sídlo je v Belgické ulici v Praze a je tvořené dvěma školami, a to základní školou Gur Arje a gymnáziem Or Chadaš. Tyto školy společně s mateřskou školou Gan Jehuda představují vzdělávací projekt Židovské obce v Praze pro děti se zájmem o vzdělávání v duchu židovství. Školy byly založeny v roce 1997 za přispění Nadace Ronalda S. Laudera.⁵⁸

⁵⁵ *Český rozhlas : 10 let obnoveného židovského školství unás* [online]. c2000-2008, 1. března 2008 [cit. 2008-03-01]. Dostupný z WWW: <http://www.rozhlas.cz/nabozenstvi/zpravy/_zprava/375770>.

⁵⁶ Lauderova škola má svou propojenost s takovými institucemi, jako bylo např. Reálné židovské gymnázium v Brně, kde působil ředitel Dr. Oskar Epstein, dále Židovské gymnázium v Mukačevu vedené Dr. Chaimem Kugelem a také pražská židovská škola se sídlem v Jáchymově ulici, která byla založena v roce 1920 a stala se po vyloučení židovských dětí z pražských škol nejdéle fungující náhradní školou těmto žákům.

⁵⁷ *Lauderovy školy v Praze* [online]. c2005-2008, 1. března 2008 [cit. 2008-03-01]. Dostupný z WWW: <http://www.lauder.cz/cs/zakladni_informace/tradice_a_poslani.html>.

⁵⁸ *Lauderovy školy v Praze* [online]. c2005-2008, 1. března 2008 [cit. 2008-03-01]. Dostupný z WWW: <http://www.lauder.cz/cs/zakladni_informace.html>.

Tyto školy nejsou jen pro děti židovského původu. Důraz je však kladen u každého žáka na respekt k židovským náboženským, etickým a kulturním hodnotám a tradicím.⁵⁹

Pokud se však rodiče rozhodnou nechat vzdělávat své dítě v této škole, musí respektovat nejen výše jmenované specifika školy, ale také jiné uspořádání školního roku. Prázdniny jsou podřízené židovskému kalendáři a na to škola získává každoročně výjimku od Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy.⁶⁰

Výuka v těchto školách probíhá standardním způsobem jako v jiných základních školách a obecných gymnáziích, avšak výuka je obohacena o hebrejštinu a židovskou výchovu. K rozvinutí svých znalostí v těchto odvětvích mohou žáci využít řadu jiných aktivit, například odpolední kroužky hebrejštiny, kroužky židovských tradic, přednášky Kulturního a vzdělávacího centra, jiné tematické semináře a besedy se zajímavým hosty. Žáci mají také možnost jako v jiných základních školách využívat školní družinu s ranním i odpoledním programem. Ke studiu slouží žákům i knihovna jak s odbornou literaturou, ale také i beletrií, dále je žákům k dispozici tělocvična, posilovna, školní hřiště, počítačová učebna s internetem a hudební zkušebna. Ke stravování žáci využívají školní jídelnu, která zajišťuje košer stravu.⁶¹

Vedení škol tvoří ředitelka Kateřina Dejmalová, statutární zástupkyně ředitele Lucie Soklová a zástupce pro židovskou výchovu Jan Divecký. Radu školy tvoří Mgr.

⁵⁹ Český rozhlas : 10 let obnoveného židovského školství unás [online]. c2000-2008 , 1. března 2008 [cit. 2008-03-01]. Dostupný z WWW: <http://www.rozhlas.cz/nabozenstvi/zpravy/_zprava/375770>.

⁶⁰ Lauderovy školy v Praze [online]. c2005-2008 , 1. března 2008 [cit. 2008-03-01]. Dostupný z WWW: <http://www.lauder.cz/cs/zakladni_skola/svp_zs.html>.

⁶¹ Lauderovy školy v Praze [online]. c2005-2008 , 1. března 2008 [cit. 2008-03-01]. Dostupný z WWW: <http://www.lauder.cz/cs/zakladni_informace.html>.

Michal Basch, PhDr. Jana Kohnová, PhDr. Hana Košťálová, JUDr. Michal Pacovský, Marian Ziss, M. A. a PhDr. Eva Vondráková.⁶²

Lauderovy školy v Praze mají své dvě školské rady, které byly založeny v prosinci roku 2005. Každá je složena z šesti členů, z řad zástupců zřizovatelů⁶³, pedagogů⁶⁴ a rodičů⁶⁵ studentů.⁶⁶

10.2.1. Základní škola Gur Arje

V České republice je základní škola Gur Arje datována od září roku 1997. Již o dva roky později k této škole přibýlo i čtyřleté gymnázium.⁶⁷

Základní škola Gur Arje⁶⁸ má své sídlo v Belgické ulici poblíž náměstí Míru v Praze 2. Její budova prošla

⁶² *Lauderovy školy v Praze* [online]. c2005-2008 , 1. března 2008 [cit. 2008-03-01]. Dostupný z WWW: <http://www.lauder.cz/cs/zakladni_informace/vedeni.html>.

⁶³ Zástupci zřizovatelů: Dr. Kučera a p. Nürnberger - ZŠ Gur Arje, Dr. Kučera a Mgr. Semerádová - Gymnázium Or Chadaš.

⁶⁴ Zástupci pedagogů: Radka Sobolová - 1. stupeň, Gur Arje, Jan Divecký - 2.stupeň, Gur Arje, Erika Kořínková a Pavla Vondráčková - Gymnázium Or Chadaš.

⁶⁵ Zástupci rodičů studentů: Miriam Loukotková - 1. stupeň, Gur Arje, Dita Roubíčková - 2.stupeň, Gur Arje, Zuzana Neradová a David Kostka - Gymnázium Or Chadaš.

⁶⁶ *Lauderovy školy v Praze* [online]. c2005-2008 , 1. března 2008 [cit. 2008-03-01]. Dostupný z WWW: <http://www.lauder.cz/cs/zakladni_informace/vedeni.html>.

⁶⁷ *Český rozhlas : 10 let obnoveného židovského školství unás* [online]. c2000-2008, 1. března 2008 [cit. 2008-03-01]. Dostupný z WWW: <http://www.rozhlas.cz/nabozenstvi/zpravy/_zprava/375770>.

⁶⁸ Seznam učitelů Základní školy Gur Arje: Bimková Gabriela, Darom Noam, Divecký Jan, Fiala Jindřich, Foltýnová Tereza, Freund Mirek, Horáková Ladislava, Inbar Oren, Lopatová Kateřina, Mazancová Hana, Modrá Veronika, Mošnerová Lenka, Myslivcová Klára, Němcová Lenka, Peterová Michaela, Pírková Alena, Ratajík Jiří, Shakirová Natálie, Schmoranz Tereza, Sobolová Radka, Stejskalová Tereza, Šimurdová Lenka, Tejkalová Lenka, Třísková Pavlína, Vozábová Jana, Zdrálek Vít, Ziss Daniel.

celou řadou úprav, nicméně poslední stavební úprava proběhla v roce 2000.⁶⁹

Jan Divecký, zástupce pro židovskou výchovu, prezentoval Gur Arje na Dni otevřených dveří takto:

„Výuka na této základní škole je podřízena předpisům vzdělávacího programu Základní škola s rozšířenou výukou jazyků. To znamená, že žáci na této škole mají stejnou osnovu učiva jako na jiných základních školách, avšak rozsah výuky je obohacen o židovskou tematiku. Na prvním stupni se židovská výchova společně s hebrejštinou vyučují podle upraveného programu Tal Am⁷⁰, a to v první a druhé třídě čtyři hodiny týdně, v dalších třídách na prvním stupni mají žáci židovskou výchovu dvě hodiny v týdnu, stejně tak je tomu i na druhém stupni. Výuka anglického jazyka na této škole je od 3. ročníku, výuka hebrejského jazyka je až od 6. ročníku. Tyto jazyky jsou však na škole vyučovány napříč ročníky ve skupinách, neboť tak je docíleno nejefektivnější výuky pro žáky, kteří se ve svých znalostech odlišují od ostatních. Jde však ale i o ty žáky, kteří jsou přijati do školy z jiných základních škol a neměli možnost se s hebrejským jazykem setkat. Věk zde tedy nehraje žádnou roli.“⁷¹

Žáci mají možnost využít z široké škály aktivit nabízených školou, například návštěvy divadel, kin, výstav, koncertů či výletů do míst, které jsou spjaté s židovskými dějinami. Stejně tak jako v jiných základních školách se

⁶⁹ *Lauderovy školy v Praze* [online]. c2005-2008 , 1. března 2008 [cit. 2008-03-01]. Dostupný z WWW: <http://www.lauder.cz/cs/zakladni_skola/svp_zs.html>.

⁷⁰ Více o programu Tal Am na <http://www.talam.org/> .

⁷¹ Představení Základní školy Gur Arje v Praze Janem Diveckým, zástupcem pro židovskou výchovu, při Dni otevřených dveří dne 9.ledna 2007.

žáci této školy zúčastňují škol v přírodě a lyžařských výcviků.⁷²

Škola také nabízí všem svým žákům každodenní ranní modlitbu, která trvá 15 minut. Výhradně pro žáky druhého stupně je určena jednou v týdnu ranní třicetiminutová modlitba se čtením Tóry. Tyto modlitby jsou však dobrovolné a nejsou zahrnuty do závazného programu školy. V rámci židovské výchovy jsou vždy před židovskými svátky pořádány školou tzv. projektové dny a také sváteční dílny. Tento program je však pro děti povinný.⁷³

Škola je financována převážně židovskou obcí v Praze, dále se na jejím financování podílí Nadace Ronalda S. Laudera a od roku 2005 ji pomáhá i mezinárodní židovská nezisková organizace World ORT. Jako každá jiná škola zařazená do školského systému v České republice dostává i tato státní příspěvek podle počtu žáků. V nynější době má škola⁷⁴ 80 žáků a v každé třídě je v průměru 9 žáků, z toho je zřejmé, že v každém ročníku je vždy pouze jedna třída.⁷⁵

⁷² *Lauderovy školy v Praze* [online]. c2005-2008 , 1. března 2008 [cit. 2008-03-01]. Dostupný z WWW: <http://www.lauder.cz/cs/zakladni_skola.html>.

⁷³ *Lauderovy školy v Praze* [online]. c2005-2008 , 1. března 2008 [cit. 2008-03-01]. Dostupný z WWW: <http://www.lauder.cz/cs/zakladni_skola/svp_zs.html>.

⁷⁴ Jméno Lauderových škol bylo značně poškozeno v říjnu roku 2003 pornografickou kauzou. Tehdejší ředitelka paní Dvořáková obvinila vyučujícího Petra Karase z údajného stahování pornografických souborů na školní server a udělila mu výpověď. I přesto, že již druhý den se k tomuto činu doznal administrátor školní počítačové sítě, přesto obviněný vyučující prošel řadou trestních oznámení a žalob. Téměř tři roky trval soudní spor, který nakonec skončil vítězně pro vyučujícího Petra Karase. Zřejmě tato negativní kauza zapříčinila v následujících letech snížení zájmu žáků o přihlášení se na Lauderovy školy. Více o tomto sporu viz. NEUBAUER, Jan. Konec pornografické kauzy v Lauderových školách : Rozhovor s Petrem Karasem. Maskil. 1.1.2006, roč. 5, č. 12, s. 10-11. Dostupný z WWW: <<http://www.maskil.cz/5766-11/index.htm>>.

⁷⁵ *Lauderovy školy v Praze* [online]. c2005-2008 , 1. března 2008 [cit. 2008-03-01]. Dostupný z WWW: <http://www.lauder.cz/cs/zakladni_skola/svp_zs.html>.

Do první třídy v roce 1997 nastoupilo 13 dětí. O dva roky později, v roce 1999, byla otevřena šestá třída, do které nastoupilo 14 a do prvního ročníku gymnázia 17 dětí. Dle pravidel Lauderových škol nesmí být počet žáků ve třídě větší než 20. Během deseti let dokončilo povinnou školní docházku v pěti devátých třídách základní školy Gur Arje celkem 60 dětí. Na gymnázium Or Chadaš složilo maturitní zkoušku celkem 78 studentů. Tito studenti mají 85% úspěšnost přijetí na vysoké školy, což svědčí o kvalitě tohoto gymnázia. V příštím školním roce by mělo být v základní škole Gur Arje 87 dětí a v gymnázium Or Chadaš 40 studentů.⁷⁶

10.2.2. Školní družina

Jak již bylo zmíněno výše, každý žák základní školy Gur Arje má možnost využívat školní družinu a jiné zájmové kroužky. Žáci nemusí být jen v družině, ale mohou jít i za příznivého počasí na venkovní terasu nebo školní hřiště. Škola ve spolupráci se školní družinou pořádá na konci týdne krátký šabatový program uskutečněný ve školní jídelně.⁷⁷

⁷⁶ Český rozhlas : 10 let obnoveného židovského školství unás [online]. c2000-2008, 1. března 2008 [cit. 2008-03-01]. Dostupný z WWW: <http://www.rozhlas.cz/nabozenstvi/zpravy/_zprava/375770>.

⁷⁷ Lauderovy školy v Praze [online]. c2005-2008, 1. března 2008 [cit. 2008-03-01]. Dostupný z WWW: <http://www.lauder.cz/cs/zakladni_skola/druzina.html>.

10.2.3. Gymnázium Or Chadaš

Gymnázium⁷⁸ Or Chadaš je čtyřleté všeobecné gymnázium. Své sídlo má gymnázium společně se základní školou Gur Arje, a to v Belgické ulici v Praze. Snahou gymnázia je nabídnout svým studentům vzdělání v rámci evropské, české a židovské kultury. Gymnázium je určené studentům s židovským původem, ale také těm, kteří mají zájem o vzdělání v duchu židovské tradice. Jak již bylo zmíněno výše, podle pravidel Lauderových škol nesmí být počet žáků ve třídě větší než 20. Tím je docíleno individuálních přístupů ke studentům. O kvalitě gymnázia svědčí právě již zmiňovaná 85% úspěšnost přijetí studentů hlásících se na vysoké školy. Výuka je stanovena podle osnov Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy pro gymnázia, ale učební plán je přizpůsoben zdejšímu gymnáziu výukou hebrejského jazyka a základy judaismu. Studenti zde mají možnost studovat kromě povinného anglického a hebrejského jazyka také jazyk německý a francouzský. Studenti mají možnost se vzdělávat i v rámci volitelných seminářů. Ke vzdělávání mají k dispozici knihovnu jak s odbornou literaturou, tak i beletrií a také moderně vybavenou počítačovou učebnu s internetem. Stejně tak jako na jiných obecných gymnáziích se studenti zúčastňují různých kulturních akcí, výletů, besed se zajímavými hosty, lyžařského výcviku, sportovních pobytů v přírodě a poznávacích pobytů ve Francii a Izraeli.⁷⁹

⁷⁸ Seznam učitelů Gymnázia Or Chadaš: Darom Noam, Dejmalová Kateřina, Divecký Jan, Dražná Ivana, Fiala Jindřich, Foltýnová Tereza, Freund Mirek, Horáková Ladislava, Inbar Oren, Karas Petr, Lopatová Kateřina, Modrá Veronika, Mošnerová Lenka, Myslivcová Klára, Peterová Michaela, Ratajík Jiří, Shakirová Natálie, Schmoranz Tereza, Soklová Lucie, Stejskalová Tereza, Tejkalová Lenka, Třísková Pavlína, Zdrálek Vít, Ziss Daniel.

⁷⁹ *Lauderovy školy v Praze* [online]. c2005–2008 , 1. března 2008 [cit. 2008-03-01]. Dostupný z WWW: <<http://www.lauder.cz/cs/gymnazium.html>>.

11. Oddělení sociální a zdravotní péče

Hlavním úkolem Oddělení sociální a zdravotní péče je poskytování a zprostředkování sociálních a zdravotních služeb, těm, kteří jsou v nepříznivých zdravotních či sociálních podmínkách, nehledě na věk, nemoc, zdravotní či tělesného postižení, ztrátu soběstačnosti a jiné. Toto Oddělení sociální a zdravotní péče má sedm vzájemně úzce spolupracujících středisek. Činnost těchto středisek je koordinována vedoucím Oddělení sociální a zdravotní péče. Tímto způsobem je docíleno, že každý klient tohoto oddělení současně patří i do všech ostatních středisek a tyto se v péči o něj různě dělí.⁸⁰

Oddělení sociální a zdravotní péče se skládá z těchto středisek: Středisko sociálních služeb, Komplexní domácí péče Ezra⁸¹, Denní centrum seniorů Židovské obce v Praze, Penzion Charlese Jordana⁸², Domov seniorů Charlese Jordana,

⁸⁰ Židovská obec v Praze : oficiální webové stránky [online]. c2000-2004, 22. února 2008 [cit. 2008-02-22]. Dostupný z WWW: <http://www.kehilaprag.cz/mambo/index.php?option=com_content&task=view&id=79&Itemid=56>.

⁸¹ Ezra znamená v překladu pomoc či volnější překlad je podané ruce.

⁸² Charles Jordan byl ředitelem amerického výboru pro pomoc židovským uprchlíkům American Joint Distribution Committee Charles Jordan. Patřil mezi mezinárodně uznávané osobnosti. Mezi jeho záslužné činy patřilo zorganizování přesunu desetitisíců Židů, kteří přežili nacistický holocaust, do Izraele, a v dobách studené války vystěhování desítek tisíc dalších Židů z komunistických zemí východní Evropy. O tom, jak Charles Jordan zemřel se vedou do dnešní doby spory. Jisté je, že se tak stalo v Praze v roce 1967, kdy byl v této době údajně na dovolené s manželkou. Záhadné smrti předcházely mnohé politická dění, např. zvítězení Izraele v šestidenní válce nad svými arabskými sousedy, následné uzavření izraelského velvyslanectví v komunistickém Československu spojené s demonstrací místních Arabů proti židovskému státu. I přes veškeré varování Charles Jordan navštívil Prahu. O tom, zda-li Jordan byl zabit československou tajnou policií, nebo sovětskou KGB, nebo arabskými agenty, či snad sám spáchal sebevraždu, se vedou do dnešní doby mnohé úvahy. Více o nevyjasněné smrti Charlese Jordana viz. http://www.rozhlas.cz/nabozenstvi/zpravy/_zprava/373318

Středisko lékařů a dalších odborníků, Středisko autodopravy.⁸³

11.1. Středisko sociálních služeb

Středisko sociálních služeb sídlí v budově Židovské obce v Praze, v Maiselově ulici 18, Praha 1, ve druhém patře. Toto středisko je většinou první institucí, se kterým se klienti⁸⁴ poprvé setkají a také které jim zprostředkuje služby středisek Oddělení sociální a zdravotní péče. O využití veškerých nabízených služeb mohou žádat všichni členové Židovské obce v Praze a jejich rodinní příslušníci a osoby židovského původu, kteří se ocitli v sociální tísní.⁸⁵

Mezi poskytované služby a aktivity Střediska sociálních služeb patří: sociální poradenství, zprostředkování psychologické pomoci v domácím prostředí, donáška dietních košer jídel domů, přátelské návštěvy, nákupy, doprovody při návštěvách lékaře, nemocnicích, úřadech, procházkách a dále zajišťuje telefonickou linku důvěry Dusiach⁸⁶, Klub IMA pro matky s dětmi a také Klub zdraví.⁸⁷

⁸³ Židovská obec v Praze : oficiální webové stránky [online]. c2000-2004 , 11. března 2008 [cit. 2008-03-11]. Dostupný z WWW: <http://www.kehilaprag.cz/mambo/docs/2007vyrocka_fin_www.pdf>.

⁸⁴ Celkový počet klientů Střediska sociálních služeb v roce 2006 byl 224 osob.

⁸⁵ Židovská obec v Praze : oficiální webové stránky [online]. c2000-2004, 8. března 2008 [cit. 2008-03-08]. Dostupný z WWW: <http://www.kehilaprag.cz/mambo/index.php?option=com_content&task=view&id=79&Itemid=56>.

⁸⁶ Dusiach znamená v překladu rozhovor či povídání.

⁸⁷ Židovská obec v Praze : oficiální webové stránky [online]. c2000-2004, 8. března 2008 [cit. 2008-03-08]. Dostupný z WWW: <http://www.kehilaprag.cz/mambo/index.php?option=com_content&task=view&id=79&Itemid=56>.

Pracovnice Koordinačního centra Komplexní domácí péče Ezra, paní Ota Vlčková, k tomu dodává:

„Středisko sociálních služeb dělá takové volnočasové aktivity, řekněme různé výlety, oslavy židovských svátků, je to takové hodně komunitní setkávání, má to blízko k takovým rodinným setkáváním, dalo by se říci, že taková sousedská výpomoc. Pro ty lidi je to daleko příjemnější, když mohou říci, že přijdou „holky z obce“, než když by je navštěvovaly nějaké sociální pracovnice. Víte, ty lidi už ani třeba nemají rodinu, nebo ji mají v zahraničí a pro ně je to jako hodně velký rodinný vztah, neboť na té obci se setkávají s lidmi, kteří mají něco společného. Ono totiž v tom stáru lezou na povrch takové ty posttraumatické různé šoky a jiné traumata a dalo by se říci, že skoro každý má psychologa či psychiatra. No, ta práce je tady asi jiná než jinde na střediscích sociální péče.“

11.2. Komplexní domácí péče EZRA

Komplexní domácí péče Ezra je nestátní zdravotnické zařízení a registrovaná terénní sociální služba Osobní asistence, poskytující uživatelům služeb propojenou formu zdravotní a sociální péče v přirozeném sociálním prostředí podle individuálních potřeb. Určena je klientům⁸⁸, kteří jsou z důvodu změněného zdravotního a sociálního stavu částečně nebo plně odkázáni na odbornou pomoc jiné osoby.⁸⁹

⁸⁸ V roce 2006 bylo v péči KDP Ezra 120 klientů.

⁸⁹ Židovská obec v Praze : oficiální webové stránky [online]. c2000-2004, 11. března 2008 [cit. 2008-03-11]. Dostupný z WWW: <http://www.kehilaprag.cz/mambo/index.php?option=com_content&task=view&id=79&Itemid=56>.

Komplexní domácí péče Ezra svojí poskytovanou kvalifikovanou a odbornou formou péče umožňuje zkrátit pobyt klientů v lůžkových zdravotnických zařízeních, a to na nezbytně krátkou dobu a také umožňuje klientům zůstat ve vlastním domácím prostředí tak dlouho, jak je to možné a bezpečné.⁹⁰

Klienty Komplexní domácí péče Ezra se mohou stát všichni členové Židovské obce v Praze a jejich rodinní příslušníci, členové Tereziánské iniciativy, Hidden Child, a jiní další sociálně či zdravotně potřební pražští židovští spoluobčané. Domácí zdravotní péče je poskytnuta podle rozhodnutí⁹¹ ošetřujícího lékaře, ať už praktického či specialisty.⁹²

Komplexní domácí péče Ezra je řízena vedoucím pracovníkem z koordinačního centra. Tým⁹³ odborníků, který je sestaven ze zdravotních sester, pečovatelů, sociální pracovníce a ergoterapeutky, poskytuje domácí péči.⁹⁴

Zdravotní sestry vykonávají odbornou zdravotní péči v domácím prostředí podle požadavků lékaře. Pečovatelé zajišťují například pomoc s osobní hygienou, donášku nákupů, běžný úklid a jiné sociální služby ve spolupráci se sociálním pracovníkem. Tento sociální pracovník také poskytuje sociálně-právní poradenství. Ergoterapeut

⁹⁰ Židovská obec v Praze : oficiální webové stránky [online]. c2000-2004, 11. března 2008 [cit. 2008-03-11]. Dostupný z WWW: <http://www.kehilaprag.cz/mambo/docs/2007vyrocka_fin_www.pdf>.

⁹¹ Počátek i konec předepsané domácí péče představuje lékař. Tato péče může být požadována přímo samotným klientem. O zahájení a případně následném ukončení, tímto způsobem vyžádané péče, rozhodne zdravotní sestra, vedoucí střediska či sociální pracovník společně s klientem.

⁹² Židovská obec v Praze : oficiální webové stránky [online]. c2000-2004, 26. února 2008 [cit. 2008-02-26]. Dostupný z WWW: <http://www.kehilaprag.cz/mambo/index.php?option=com_content&task=view&id=79&Itemid=56>.

⁹³ Celkový počet zaměstnanců KDP Ezra v roce 2006 byl 24.

⁹⁴ Židovská obec v Praze : oficiální webové stránky [online]. c2000-2004, 11. března 2008 [cit. 2008-03-11]. Dostupný z WWW: <http://www.kehilaprag.cz/mambo/docs/2007vyrocka_fin_www.pdf>.

vyhodnocuje stav domácího prostředí a navrhuje případná řešení, jak usnadnit mnohé denní činnosti.⁹⁵

Paní Ota Vlčková dodává k Ezře:

„Zatímco tedy Ezra vznikla oproti středisku později, a proto měla i jiný nástup a začala úplně na profesionální bázi, jako komplexní domácí péče, klasická se zdravotními sestrami, pečovateli, smlouvami, ceníkem, atd. Ono to mělo jednu výhodu v tom, že začala s úplně novými lidmi, ničím nezatíženými. Sice se omezil takový ten rodinný vztah a chvíli to trvalo, než je klienti začali brát jako pečovatele, ale oni prostě pracují na profesionální úrovni.“

11.3. Denní centrum seniorů Židovské obce v Praze

Toto centrum poskytuje seniorům Židovské obce v Praze služby sociální péče, a to jak klientům Domova seniorů, tak klientům docházejícím ze svých domovů. Centrum je umístěné v budově Domova seniorů Charlese Jordana. Pro své klienty centrum nabízí nejen příjemnou společnost, ale také psychickou a fyzickou aktivizaci, emoční podporu a mnohé zábavné programy. Kromě odborných a zábavných programů zde klienti tráví svůj volný čas také při vyprávění osobních příběhů ze života a vyměňují si navzájem různé informace. Každý měsíc si centrum vydává svůj Program DCS, ve kterém jsou uvedeny připravované akce a dále vydává svůj Občasník Šalom, což je interní tiskovina, do které mohou přispívat i klienti centra.⁹⁶

⁹⁵ Židovská obec v Praze : oficiální webové stránky [online]. c2000-2004, 26. února 2008 [cit. 2008-02-26]. Dostupný z WWW: <http://www.kehilaprag.cz/mambo/index.php?option=com_content&task=view&id=79&Itemid=56>.

⁹⁶ Židovská obec v Praze : oficiální webové stránky [online]. c2000-2004, 27. února 2008 [cit. 2008-02-27]. Dostupný z WWW:

Realizační tým tohoto centra vedený je tvořen ze 4 zaměstnanců, a to z vedoucí pracovnice, aktivizační pracovnice a terapeutky, ergoterapeutky a pracovnice sociální péče. K fungování centra jsou velmi potřební také mnozí dobrovolníci a studenti na praxích. Denní centrum seniorů Židovské obce v Praze využívalo v roce 2006 celkem 43 klientů, denně v průměru 18.⁹⁷

11.4. Penzion Charlese Jordana

Pobytové zařízení je určeno členům židovských obcí, kteří jsou relativně soběstační, ale potřebují pravidelné zdravotnické a pečovatelské služby. Penzion byl zřízen v roce 1993. Pětipatrový činžovní dům má 26 garsoniér a 1 dvougarsoniéru⁹⁸ pro manželský pár. V bytě je předsíň s vestavěnou skříní, pokoj, WC, sprchový kout, kuchyňská linka s elektrickým dvouvařičem a telefon. Byt je zařízen pouze takto, neboť každý klient se do bytu stěhuje s nábytkem. Penzion je vybaven zdravotnickou místností, společenskou místností, prádelnou a tělocvičnou. Penzion pravidelně navštěvuje lékařka, ergoterapeutka, sociální pracovnice a psycholožka. O klienty se starají: staniční sestra, pečovatelky, prادلena, uklízečka a zdravotní sestra z Komplexní domácí péče Ezra.⁹⁹

<http://www.kehilaprag.cz/mambo/index.php?option=com_content&task=view&id=79&Itemid=56>.

⁹⁷ Židovská obec v Praze : oficiální webové stránky [online]. c2000-2004, 11. března 2008 [cit. 2008-03-11]. Dostupný z WWW: <http://www.kehilaprag.cz/mambo/docs/2007vyrocka_fin_www.pdf>.

⁹⁸ Tato dvougarsoniéru pro manželský pár je již dlouhou dobu neobsazena.

⁹⁹ Židovská obec v Praze : oficiální webové stránky [online]. c2000-2004, 11. března 2008 [cit. 2008-03-11]. Dostupný z WWW: <http://www.kehilaprag.cz/mambo/docs/2007vyrocka_fin_www.pdf>.

11.5. Domov seniorů Charlese Jordana

Toto zařízení je určené pro klienty, kteří již nejsou schopni nebo nemohou z jakéhokoliv důvodu žít doma bez celodenní pomoci. V domově je však kladen důraz na individualitu, soběstačnost, důstojnost a kvalitu života seniorů, kteří přežili koncentrační tábory, válečné hrůzy a někteří i pronásledování komunistickým režimem.¹⁰⁰

Kapacita domova je 20 klientů. V roce 2007 bylo v domově 19 klientů, z toho 15 žen a 4 muži. O tyto klienty se stará nepřetržitě 5 ošetřovatelek, 5 zdravotních sester, 2 sanitáři, hlavní sestra, ergoterapeutka, fyzioterapeutka, prادلeny, sociální pracovnice a vedoucí.¹⁰¹

Ředitelkou domova byla v roce 2007 Ing. Helena Frankenbergerová, která k tomu dodává:

„My jsme něco, co u nás v republice nemá obdoby. Protože my máme domovy seniorů, LDN stanice a pak už asi není nic, maximálně nějaká sociální lůžka v nemocnicích. Nejsou to, čemu já osobně říkám pečovatelské ústavy pro lidi, kteří už nemohou prostě vegetovat sami doma ve své péči. Oni jako nejsou nemocní, ale jsou už tak staří a nemohou sami o sebe pečovat. Takové zařízení my v republice nemáme. My jsme něco jako domov důchodců, ale v podstatě děláme toto. Naši klienti už prostě nemohou doma být sami, jsou prostě závislí na jiné péči. I přestože tu mají stupeň závislosti číslo 2, ale ve skutečnosti je to horší. My z tohoto hlediska fungujeme přesně tak, jak bych si představovala. Toto je právě naše specifikum a jsme na to hrdí. V rámci volného času pořádáme různé osobní oslavy klientů, židovských svátků a zábavné programy. Klienti si to opravdu velmi užívají

¹⁰⁰ Židovská obec v Praze : oficiální webové stránky [online]. c2000-2004, 11. března 2008 [cit. 2008-03-11]. Dostupný z WWW: <http://www.kehilaprag.cz/mambo/docs/2007vyrocka_fin_www.pdf>.

¹⁰¹ Židovská obec v Praze : oficiální webové stránky [online]. c2000-2004, 11. března 2008 [cit. 2008-03-11]. Dostupný z WWW: <http://www.kehilaprag.cz/mambo/docs/2007vyrocka_fin_www.pdf>.

a jsou za to vděční. Na druhou stranu je péče o naše klienty pro zdravotní sestry či pečovatele velmi náročná. Víte, průměrný věk našich klientů je kolem 90 let a podle posledních průzkumů je polovina z nich v počátečním a druhá v těžkém stádiu demence. O to víc je to opravdu náročné."

Domov má celkem 6 jednolůžkových a 2 dvoulůžkové byty, které jsou vybaveny speciálním zdravotním lůžkem, nábytkem, telefonem a zařízením umožňující přivolat personál. Klient si však může tento byt doplnit osobními věcmi dle své potřeby. Pokoje jsou vybaveny koupelnou a toaletou, některé pokoje je však mají společné pro dva byty. V poschodí je společná kuchyňka.¹⁰²

Pro obtížně se pohybující či dlouhodobě ležící klienty je určena lůžková část domova, která má 4 pokoje pro 10 klientů. Co se týče stravy, je pro klienty v domově zajišťována košer strava pětkrát denně.¹⁰³

K tomu ředitelka Domova seniorů Charlese Jordana dodává:

„Co nás omezuje je košer stravování. U nás v republice totiž nemáme suroviny. Sice v dnešní době je to lepší, ale v začátcích to bylo náročné, neboť se proto muselo jezdit až do Vídně a tak, no, bylo to drahé. Takto staří lidé jsou už dost značně omezováni přísnou dietou a ještě o to víc je to náročnější, když jde o košer stravu. Jsme prostě limitováni co se týče výběru a také financí.“

¹⁰² Židovská obec v Praze : oficiální webové stránky [online]. c2000-2004, 27. února 2008 [cit. 2008-02-27]. Dostupný z WWW: <http://www.kehilaprag.cz/mambo/index.php?option=com_content&task=view&id=79&Itemid=56>.

¹⁰³ Židovská obec v Praze : oficiální webové stránky [online]. c2000-2004, 27. února 2008 [cit. 2008-02-27]. Dostupný z WWW: <http://www.kehilaprag.cz/mambo/index.php?option=com_content&task=view&id=79&Itemid=56>.

Tento Domov seniorů Charlese Jordana bude v budoucnu přesunut do nového zařízení, a to do Domova sociální péče Hagibor¹⁰⁴.

11.6. Středisko lékařů a jiných odborníků

Středisko se skládá z ambulance praktické lékařky, rehabilitačního lékaře, psychiatra a psychologa. Toto středisko zajišťuje léčebně-preventivní péči zaměstnancům, členům a jejich rodinným příslušníkům Židovské obce v Praze a také přidruženým organizacím při Židovské obci v Praze. Pro zaměstnance Židovské obce v Praze a Federaci židovských obcí v ČR plní Středisko lékařů a jiných odborníků funkci závodního lékaře. Ambulance je umístěna v Domově seniorů Charlese Jordana a poskytuje klientům zdravotní péči. Odhadovaný počet ošetření v roce 2006 je zhruba 300 pacientů měsíčně, v rehabilitační ambulanci pak bylo vyšetřeno v průměru 32 pacientů měsíčně, u psychologa 12 a u psychiatra 14 pacientů.¹⁰⁵

11.7. Středisko autodopravy

Středisko autodopravy vzniklo jako samostatné středisko 1. srpna 2006. Do té doby samostatně neexistovalo, neboť řidiči byli zaměstnanci jiných středisek, které měly k dispozici jednotlivé vozy. Při vzniku tohoto střediska byl založen i vnitropodnikový

¹⁰⁴ Více o něm viz. kapitola Domov sociální péče Hagibor.

¹⁰⁵ Židovská obec v Praze : oficiální webové stránky [online]. c2000-2004, 11. března 2008 [cit. 2008-03-11]. Dostupný z WWW: <http://www.kehilaprag.cz/mambo/docs/2007vyrocka_fin_www.pdf>.

ceník, který podává přehledné informace o cenách jednotlivých služeb. Jednotlivá střediska tak mají možnost sledovat vyúčtované platby za určité úkony.¹⁰⁶

Autodoprava je určena členům Židovské obce v Praze a jejím přidruženým organizacím a spolkům. Kapacita služeb je omezená, a proto je určena především pro lidi zdravotně a tělesně postižené, pro rozvoz obědů a také pro svoz dětí z mateřské školky. V roce 2006 středisko vlastnilo¹⁰⁷ 3 mikrobusey, 5 osobních automobilů a 1 dodávku. Ve stejném roce měla autodoprava 5 řidičů na plný úvazek, 1 na poloviční úvazek a ostatní na dohodu o provedení práce, a to dle potřeby. Ve sledovaném období od 1. srpna až do 31. prosince najezdili řidiči autodopravy celkem 42 634 km a podle toho byly vytvořeny i Pravidla autodopravy, určující komu a za jakou cenu je autodoprava určena.¹⁰⁸

11.8. Dům sociální péče Hagibor

O výstavbě nového domu sociální péče rozhodla v roce 2003 Reprezentace Židovské obce v Praze. Tento dům má kapacitu 60 míst pro své klienty a spolu s ubytováním je zde počítáno i se stravovacím provozem a vybavením sloužícím k aktivizaci a společenskému vyžití.¹⁰⁹

¹⁰⁶ Židovská obec v Praze : oficiální webové stránky [online]. c2000-2004, 11. března 2008 [cit. 2008-03-11]. Dostupný z WWW: <http://www.kehilaprag.cz/mambo/docs/2007vyrocka_fin_www.pdf>.

¹⁰⁷ Z důvodu stáří vozidla a nákladných oprav byl již odprodán mikrobuse a dodávka.

¹⁰⁸ Židovská obec v Praze : oficiální webové stránky [online]. c2000-2004, 11. března 2008 [cit. 2008-03-11]. Dostupný z WWW: <http://www.kehilaprag.cz/mambo/docs/2007vyrocka_fin_www.pdf>.

¹⁰⁹ Židovská obec v Praze : oficiální webové stránky [online]. c2000-2004, 11. března 2008 [cit. 2008-03-11]. Dostupný z WWW: <http://www.kehilaprag.cz/mambo/docs/2007vyrocka_fin_www.pdf>.

V roce 2004 proběhlo výběrové řízení na architekta. V květnu téhož roku byl vybrán architekt Jan Línek, který podepsal v říjnu smlouvu o díle. Ve svém projektu vypracoval celkovou rekonstrukci a dostavbu areálu Hagibor. Na základě tohoto vypracování získala Židovská obec v Praze ke konci roku 2005 stavební povolení. Reprezentace Židovské obce v Praze poté sestavila v prosinci téhož roku Výběrovou komisi¹¹⁰, která vybrala projektového manažera a dodavatele stavby. Byla vybrána firma Hochtief VSB. V dubnu roku 2006 se Reprezentace na svém zasedání shodla, že nákladná výstavba domu Hagibor přibližně za 200 miliónů bude realizována. Ve spolupráci s Fakultní nemocnicí Královské Vinohrady došlo k dohodě, že na konci dubna 2006 vyklidí dosavadní objekt a ten bude předán stavební firmě. Výstavba domu Hagibor byla slavnostně zahájena dne 15. června 2006. Za autorského dozoru architekta Línea a pod dohledem projektového manažera zastoupeným firmou Jans a společností Matana, byla zahájena výstavba domu Hagibor firmou Hochtief VSB. Výstavba se však oproti plánované výstavbě dostala do zpoždění a nemohly tedy být vyčerpány plánované náklady. V lednu roku 2008 stále probíhaly stavební práce a četné úpravy, a to například repase oken, lakýrnické práce, malba chodby, osazování dveří, opravy obkladů a omítek, atd. Tyto práce již postupně směřují k slavnostnímu otevření Domu sociální péče Hagibor.¹¹¹

¹¹⁰ Členy Výběrové komise byli E. Quitt, Z. Skála, Z. Sadil, M. Klepetář, M. Lička a M. Borges.

¹¹¹ *Židovská obec v Praze : oficiální webové stránky* [online]. c2000-2004, 11. března 2008 [cit. 2008-03-11]. Dostupný z WWW: <http://www.kehilaprag.cz/mambo/docs/2007vyrocka_fin_www.pdf>.

12. Ekonomické oddělení

Ekonomické oddělení obce má obvyklé finanční povinnosti právnické osoby, tedy sestavuje rozpočet obce a vytváří rozpočet na různé akce, dohlíží na plnění těchto rozpočtů, sestavuje účetní uzávěrku, odvádění daní, zasílání podpor a úhrad za léky, jiné pokladní činnosti a účetní úkony pro Židovskou obec v Praze a její některé spolky, vedení mzdových agend, vedení inventáře, archivování účetních a daňových dokladů a jiné typické činnosti. Součástí ekonomického oddělení je i pokladna Židovské obce v Praze, v které se prodávají stravenky. Ekonomické oddělení se také zabývá některými rozbory, například návštěvností turistických objektů, vytvářením finančních rezerv pro jiná období, odepisováním hmotného majetku a jiných činností. Připravený rozpočet na další rok vytvořený ekonomickým oddělením nejprve projednává a poté schvaluje Reprezentace Židovské obce v Praze.¹¹²

12.1. Financování a hospodaření Židovské obce v Praze

Toto téma je velmi náročné na přesné vyčíslení a velmi těžko dostupné, neboť se jedná o informace, které pocházejí tzv. zevnitř pražské židovské obce. Přes veškeré dotazy směřované členům pražské židovské obce ohledně financování či hospodaření této obce, jsem se často setkával s velmi podobnými výrazy. Nejčastější výrok byl, „...z velké části na většinu činností přispívá obec, něco je od státu a na to

¹¹² Židovská obec v Praze : oficiální webové stránky [online]. c2000-2004, 11. března 2008 [cit. 2008-03-11]. Dostupný z WWW: <http://www.kehilaprag.cz/mambo/index.php?option=com_content&task=view&id=90&Itemid=56>.

ostatní přispívají tak nějak jiné spolky, nadace a dárci či sponzoři...". Mým zdrojem mi tedy byly Obecní noviny - Informační měsíčník členů Židovské obce v Praze.

Hlavním zdrojem financí je příjem z provozu Staronové synagogy, kde největší část činí vstupné. Menší část je tvořena z plateb za speciální obřady a darů synagoze. V roce 2005 bylo dosaženo z příjmů turistického ruchu přibližně 39 miliónů korun, ale kvůli vedeným sporům na obci však příjem ze speciálních obřadů a darů Staronové synagoze byl minimální, a to hlavně z důvodu odchodu minjanu do Vysoké synagogy. Příjmy z turistického ruchu však nelze počítat jako stabilní, kdykoliv je možou ovlivnit vnější vlivy, např. přírodní katastrofy, různé nemoci, politické události, či hrozba teroristického útoku. Mezi další hlavní zdroj příjmů patří zisk společnosti Matana, a. s., neboť její hospodaření zajistilo v roce 2005 příjmy ve výši 34 miliónů korun.¹¹³

K velkým zdrojům příjmů se řadí i nájemné Židovského muzea v Praze, které je placeno Židovské obci v Praze. Toto muzeum svým kvalitním jménem, exponáty a propagační činností tak získalo v roce 2005 pro pokladnu pražské židovské obce 32 miliónů korun. Toto muzeum je pro Židovskou obec v Praze významné také tím, že zajišťuje kromě příjmů také bohaté kulturní zázemí, propagaci židovské tradice a poskytuje své zkušenosti obci při provozování Staronové a Jubilejní synagogy.¹¹⁴

Významným zdrojem jsou také granty, dotace a dary. O způsobu využití získaných prostředků je ve většině případů rozhodnuto již na samém počátku, kdy na základě vypsaného grantu nebo existující dotace žádá Židovská obec

¹¹³ BÁNYAI, František. Odkud bere obec peníze?. *Obecní noviny : Informační měsíčník členů Židovské obce v Praze*. 1.1.2006, 2, č. 2, s. 17.

¹¹⁴ Tamtéž, s. 17.

v Praze o finanční příspěvek. V oblasti sociální a zdravotní péče bylo v roce 2005 získáno téměř 10 miliónů korun, a to převážně na činnost Komplexní domácí péče Ezra. Na Komplexní domácí péči Ezra bylo získáno přibližně 7,5 miliónů korun. V roce 2005 získala pražská židovská obec dotace a příspěvky na činnost Domova Charlese Jordana ve výši 1,5 miliónů korun a na Penzion¹¹⁵ Charlese Jordana přibližně 400 tisíc korun. Pro Denní centrum seniorů Židovské obce v Praze byly v roce 2005 sehnány příspěvky a dotace ve výši 50 tisíc korun a pro činnost Sociálního oddělení a zdravotní péče 450 tisíc korun.¹¹⁶

V oblasti sociální péče je největším přispěvatelem Magistrát hlavního města Prahy, který v roce 2005 přidělil Židovské obci v Praze příspěvek ve výši 4 miliónů, dále přispěly i zahraniční zdroje, které dosáhly výše příspěvku 3 miliónů korun. Podobným způsobem je docíleno získání finančních prostředků na obnovu památek. V tomto případě je vždy předem určeno, pro kterou konkrétní památku to má být. Pro získání příspěvků a dotací je velmi důležitá činnost pracovníků sociálních oddělení, kteří připravují žádosti o granty. Právě bez jejich přípravy a zároveň prezentace by nemohlo být dosaženo tak důležitých zdrojů, jako jsou právě granty. Díky tomu bylo v roce 2005 žádáno o více než 15 miliónů a dosaženo bylo téměř 10 miliónů korun, což činí 65% plnění.¹¹⁷

Podstatně menší část, respektive velmi malou část příjmů tvoří dary a příspěvky členů a přátel obce. V předešlých letech pražská židovská obec vytvářela finanční rezervu pro rekonstrukce většího rozsahu a do

¹¹⁵ V dnešní době Penzion Charlese Jordana již nefunguje.

¹¹⁶ BĀNYAI, František. Odkud bere obec peníze?. *Obecní noviny : Informační měsíčník členů Židovské obce v Praze*. 1.1.2006, 2, č. 2, s. 17.

¹¹⁷ Tamtéž, s. 17.

konce roku 2005 tak naspořila částku ve výši 94 miliónů korun. O vytváření této rezervy rozhodla Reprezentace Židovské obce v Praze již v roce 1997. Z tohoto fondu budou peníze použity na výstavbu Domova sociální péče Hagibor.¹¹⁸

13. Správa budov a hřbitovů

13.1. Matana, a. s.

Matana je akciová společnost, která byla založená v roce 1992 Židovskou obcí v Praze. V překladu slovo Matana znamená hebrejsky dar. Posláním této společnosti je vykonávat správu nemovitostí ve vlastnictví Židovské obce v Praze, avšak s výjimkou synagog v Praze – Josefově (Maiselovy, Pinkasovy, Klausové a Španělské), sídla Židovského muzea v Praze, smíchovské synagogy, starého židovského hřbitova včetně obřadní síně na Josefově, dále obou židovských hřbitovů v Praze na Žižkově a synagogy v Golčově Jeníkově. Jediným zakladatelem akciové společnosti Matana je Židovská obec v Praze, která taktéž jako jediná je trvale držitelem jejích akcií, a dohlíží na chod této společnosti.¹¹⁹

Jak je obecně známé z historie mnoho židovských památek zaniklo již v období středověku při vyhnání Židů z královských měst a také po odchodu z malých venkovských osad v druhé polovině 19. století.¹²⁰

¹¹⁸ Tamtéž, s. 17.

¹¹⁹ *Židovské památky ve správě Matana, a.s.* [online]. c2008 , 11. března 2008 [cit. 2008-03-11]. Dostupný z WWW: <http://golem.kehilaprag.cz/pamatky/index.php?option=com_content&task=view&id=13>.

¹²⁰ Pěkný, 1993, s. 27-101.

Mnoho památek bylo také v průběhu dějin poničeno, nejvíce však v období nacistické okupace. Po druhé světové válce následkem holocaustu a mnohých emigračních vln došlo k poklesu židovských obyvatel na území dnešní České republiky, a proto některé židovské obce úplně zanikly, některé z části, a většina židovských památek začalo chátrat. Nastolením komunistického režimu po druhé světové válce se prodloužila tato doba chátrání a ničení židovského majetku o čtyřicet let.¹²¹ K významné změně však došlo po roce 1989, neboť bylo možné poprvé v historii začít provádět systematickou dokumentaci a záchranu zbývajících židovských památek. Nedlouho poté tuto záslužnou aktivitu na sebe vzala akciová společnost Matana. Tato společnost spravuje nemovitosti, které jsou ve vlastnictví Židovské obce v Praze a od roku 2001 též Federace židovských obcí v České republice. Tímto způsobem se stará o více než dvě stě padesát většinou památkově chráněných židovských hřbitovů a řadu synagog, včetně budov, které jsou majetkem Židovské obce v Praze. O tyto budovy se stará tzv. Správa budov a hřbitovů, která má taktéž ve své správě téměř sto hřbitovů a několik synagog, které vlastní Federace židovských obcí v České republice. Hlavní aktivitou Správy budov a hřbitovů je převážně finanční a věcné zajišťování veškerých prací na hmotných památkách Federace židovských obcí v České republice, a to prostřednictvím specializovaných společností a firem, ale i díky vlastním zaměstnancům, tedy lokálních správců hřbitovů a synagog. Židovské hřbitovy se do dnešní doby dochovaly v různém stavu, a proto bylo základním předpokladem pro jejich údržbu obsazení správcem hřbitova. Jeho přítomnost má zabezpečit nejen údržbu, ale i snížení nebezpečí pustošení hřbitova cizími subjekty. Byly započaty

¹²¹ Pěkný, 1993, s. 369-382.

úklidové práce, vykácení náletových dřevin, oprava zdí, márníc, obřadních síní a hřbitovních domků. V nynější době jsou tyto budovy často využívány správci hřbitovů pro své zázemí či bydlení, jak je tomu např. v Heřmanově Městci, Havlíčkově Brodě, Turnově, atd.¹²²

Od roku 2002 do dnešní doby připadlo do správy Matany téměř dalších sto hřbitovů a několik synagog, díky dlouhodobému projektu Federace židovských obcí v České republice, který je podporován Nadačním fondem obětí holocaustu. Jednotlivé židovské obce, které neměly dostatek financí na správu svých nemovitostí, převedly tedy své nemovitosti na Federaci židovských obcí v České republice, která pak tyto nemovitosti převedla na akciovou společnost Matana.¹²³

13.2. Nadační fond Zecher

Nadační fond Zecher pro záchranu židovských památek v České republice byl založen Federací židovských obcí v České republice za účelem získávání finančních prostředků pro rekonstrukci, obnovu a uchování ohrožených movitých i nemovitých židovských památek. Zabývá se tedy převážně opravami hřbitovů a synagog i mimo územní působnost

¹²² *Židovské památky ve správě Matana, a.s.* [online]. c2008 , 11. března 2008 [cit. 2008-03-11]. Dostupný z WWW: <http://golem.kehilaprag.cz/pamatky/index.php?option=om_content&task=view&id=13>.

¹²³ *Židovské památky ve správě Matana, a.s.* [online]. c2008 , 11. března 2008 [cit. 2008-03-11]. Dostupný z WWW: <http://golem.kehilaprag.cz/pamatky/index.php?option=om_content&task=view&id=13>.

Židovské obce v Praze. Sídlo Nadačního fondu Zecher je v Maiselově ulici č.18, v Praze 1.¹²⁴

14. Knihovna Židovské obce v Praze

Židovská obec v Praze má svou knihovnu se studovnou, která je umístěná v Jáchymově ulici č. 3, v Praze 1, ve druhém patře budovy. Tato knihovna má ve svém knižním fondu přibližně 5 tisíc svazků, a to jak knihy s židovskou tematikou, ale také cizojazyčné slovníky, všeobecné encyklopedie, beletrii a také fond s přibližně 80 CD nosičů. Tato knihovna slouží jak členům Židovské obce v Praze, tak veřejnosti se zájmem o judaismus.¹²⁵

15. Informační centrum Židovské obce v Praze

Toto centrum se nalézá na stejné adrese jako Knihovna Židovské obce v Praze a poskytuje jak členům, tak nečlenům Židovské obce v Praze všeobecné informace týkající se činnosti obce či jednotlivých oddělení. Mezi její další aktivity patří například vyhledávání odpovědí na dotazy

¹²⁴ Rainbow Triangle, v. o. s.. *Židovská obec v Praze : oficiální webové stránky* [online]. c2005 , 1. března 2008 [cit. 2008-03-01]. Dostupný z WWW: <http://www.fzo.cz/prf_zec.do>.

¹²⁵ *Židovská obec v Praze : oficiální webové stránky* [online]. c2000-2004, 20. února 2008 [cit. 2008-02-20]. Dostupný z WWW: <http://www.kehilaprag.cz/mambo/index.php?option=com_content&task=view&id=80&Itemid=56>.

směřované k tématice spojené s judaismem a zajišťování rezervací dvou místností, které má budova k dispozici.¹²⁶

16. Publikační činnost

Pro členy i nečleny židovské obce jsou v dnešní době k dispozici mnohé knihy, periodika, články a zprávy, které čtenáře informují o historii Židů, antisemitismu, holocaustu, vztahu Židů s jinými národy, o dění v židovské obci, atd. V této kapitole však pojednávám o nakladatelství Federace židovských obcí v ČR, které se zabývá židovskou tematikou a o periodikách, které patří k nejvýznamnějším v pražské židovské obci.

16.1. Nakladatelství Sefer, s.r.o.

Společnost Sefer, s.r.o. je nakladatelství Federace židovských obcí v ČR, které vydává židovské náboženské knihy, texty, komentáře a propagační letáky. Ediční činnost je rozdělena do 5 edic, a to: Historie - texty týkající se minulosti, antisemitismu, holocaustu, vztahu Židů a ostatních národů, zejména v Evropě; Judaika - teoretické práce o judaismu; Prameny - primární biblické, talmudické a liturgické texty a komentáře; Poezie; Próza.¹²⁷

Svou činnost zahájilo nakladatelství Sefer v roce 1991 a o svém hospodaření vydává každoročně výroční zprávu.

¹²⁶ Židovská obec v Praze : oficiální webové stránky [online]. c2000-2004, 20. února 2008 [cit. 2008-02-20]. Dostupný z WWW: <http://www.kehilaprag.cz/mambo/index.php?option=com_content&task=view&id=80&Itemid=56>.

¹²⁷ Almanach Labyrinth [online]. c2000-2008, 22. března 2008 [cit. 2008-03-22]. Dostupný z WWW: <<http://www.almanachlabyrinth.cz/nakladatelstvi/82/sefer/>>.

Nakladatelství Sefer má své sídlo v Maiselově ulici č. 18, v Praze 1.¹²⁸

16.2. Obecní noviny

Informační měsíčník členů Židovské obce v Praze neboli Obecní noviny vydává Židovská obec v Praze jako interní, neprodejnou publikaci pro své členy. V těchto novinách¹²⁹ lze najít mnohé interní informace, a to jak o již proběhlých či teprve připravovaných akcích, činnostech, pracích a aktivitách Židovské obce v Praze. Noviny obsahují též rubriku zvanou Rabínské slovo, kde rabín probírá určitou tematiku spojenou s židovstvím a podává čtenáři určitý pohled výkladu dané tematiky. V novinách je dále možné zjistit o kulturním dění obce, a to v oddíle Kam za kulturou? a dále následují rubriky jako Soutěž, Společenská rubrika, Rozhovor, Téma, Obecní noviny a Oznámení.

I přestože jsou Obecní noviny interní záležitostí, bylo možné je po určitou dobu sehnat například v Referenčním centru Židovského muzea v Praze, které mohou navštěvovat nečlenové obce, tedy veřejnost. Právě z tohoto a jiných důvodů, bylo rozhodnuto, že Obecní noviny budou přístupné pouze členům obce.

Z možných osobních rozhovorů s některými členy či pracovníky Židovské obce v Praze se mi podařilo zjistit, že se opět uvažuje o tom, zda se v budoucnu Obecní noviny zpřístupní veřejnosti či nikoli. Prozatím však Obecní noviny zůstávají interní záležitostí.

¹²⁸ *Almanach Labyrinth* [online]. c2000-2008 , 22. března 2008 [cit. 2008-03-22]. Dostupný z WWW: <<http://www.almanachlabyrinth.cz/nakladatelstvi/82/sefer/>>.

¹²⁹ Pro upřesnění je zde pojednáváno přímo o Obecních novinách, Švat 5766-Únor 2006, Ročník 2, ostatní čísla se mohou lišit v uspořádání rubrik.

16.3. Roš chodeš

Roš chodeš, dříve pouze Věstník židovských náboženských obcí, je již více než padesát let zdrojem informací pro členy českých a slovenských židovských obcí, ale také informací o židovské společnosti na našem území.

Hned po otevření tohoto věstníku je na druhé straně umístěna rubrika Aktuality, kde se čtenář dozví nové zprávy o dění v obci. Na straně čtvrté a páté se poté čtenář seznámí s rubrikou Sidra pro tento měsíc, kde je postupně tato sidra srozumitelným způsobem vykládána. Jde o návaznost na tabulku na straně páté, v které je uveden rozpis bohoslužeb v pražských synagogách, a to pro daný měsíc. Následují rubriky Rozhovor a rubriky o aktuálních tématech spojených s židovstvím. V rubrice Izrael se čtenář dozví, co se aktuálně děje na území Izraele. Následují rubriky Kalendárium, Kultura, zprávy, informace a Zprávy ze světa.

V současné době vychází Roš chodeš měsíčně a vydává ho Federace židovských obcí v ČR. Zakoupit ho lze na vybraných místech. Zdarma získatelný je v internetové podobě, avšak s dvoutříměsíčním zpožděním oproti tištěné podobě, na internetových stránkách Federace židovských obcí v ČR.

16.4. Maskil

Maskil je věstníkem židovské liberální komunity Bejt Simcha, přidružené organizace Federace židovských obcí v ČR. Na obálce tohoto věstníku jsou uváděny krátké texty k zamyšlení. Na druhé a třetí straně věstníku je rubrika Židovský rok, týkající se života komunity a také je zde uveden program komunity Bejt Simcha. Na dalších stranách

jsou uvedeny např. rubriky Rozhovor, Rodina, Vzdělávání, Aktualita, Ze světa, Z obcí, Kultura, Knihy a jiné podobné rubriky. Tento věstník pojednává o dění v obci, komunitě ale i o situaci v zahraničí.

16.5. Judaica Bohemiae

Vydavatelem *Judaica Bohemiae* bylo od roku 1965 Státní židovské muzeum a tato publikace byla odborným časopisem, od roku 1994 se změnila v ročenku a je vydávána Židovským muzeem v Praze. Od počátku roku 2009 je plánováno, že *Judaica Bohemiae* budou vycházet dvakrát ročně. Do roku 2006 se publikace zaměřovala na vydávání předem objednaných studií, jejichž odbornou úroveň posuzovala na pravidelných zasedáních redakční rada. Nezávislé recenzní řízení bylo zavedeno od roku 2007.¹³⁰

Judaica Bohemiae jsou orientované na dějiny a kulturu Židů v Čechách a na Moravě od středověku až do dnešní doby. Také dějinám Židovského muzea v Praze a jeho sbírkám věnují velkou pozornost. Původní odborné příspěvky, studie, recenze a zprávy určené domácím a zahraničním badatelům a jednotlivcům se zájmem o židovství jsou prezentovány v publikaci, která je vydávána v anglickém a německém jazyce. Tuto publikaci je možné sehnat přímo od vydavatele či prostřednictvím firmy SUWECO CZ, s.r.o. a prostřednictvím databáze Central and Eastern European Online Library.¹³¹

¹³⁰ *Židovské muzeum v Praze* [online]. c2004-2008 , 7. března 2008 [cit. 2008-03-

07]. Dostupný z WWW: <<http://www.jewishmuseum.cz/cz/czredjb.htm>>.

¹³¹ *Židovské muzeum v Praze* [online]. c2004-2008 , 7. března 2008 [cit. 2008-03-

07]. Dostupný z WWW: <<http://www.jewishmuseum.cz/cz/czredjb.htm>>.

17. Federace židovských obcí v ČR

Federace židovských obcí v ČR sdružuje židovské obce, které se hlásí k ortodoxnímu, konzervativnímu či reformnímu (liberálnímu) směru judaismu a přidružené židovské organizace.¹³²

Zastupuje českou židovskou pospolitost a reprezentuje ji jak na domácím prostředí vůči okolním subjektům, tak i v zahraničí. Dále federace koordinuje činnost jednotlivých židovských obcí ve věcech náboženských, sociálních, vzdělávacích a kulturních a jedná o těchto věcech s orgány státní správy a jinými institucemi České republiky. Dále mezi činnosti Federace židovských obcí v ČR patří bránění židovské komunity proti jakýmkoliv projevům diskriminace, mnohé vzdělávací programy a taktéž i péče o některé židovské památky.¹³³

Federace židovských obcí v ČR je organizace, která má samostatnou právní subjektivitu dle zákona č. 3/2002 Sb. v platném znění. Kromě toho je také kolektivním členem Světového židovského kongresu (WJC) a Evropské rady židovských obcí (ECJC) a v roce 1999 uzavřela asociační dohodu s Americkým židovským výborem (American Jewish Committee). Federace je rovněž zakladatelem Nadačního fondu obětem holocaustu, Nadačního fondu Zecher, je zřizovatelem nakladatelství Sefer a věstníku Roš chodeš a ve spolupráci s Ministerstvem kultury ČR a Židovskou obcí v Praze je spoluzakladatelem Židovského muzea v Praze.¹³⁴

¹³² Vojtíšek, Zdeněk, Encyklopedie náboženských směrů v ČR, Portál, Praha 2004, s. 137.

¹³³ Rainbow Triangle, v. o. s.. *Federace židovských obcí v ČR* [online]. c2005, 22. února 2008 [cit. 2008-02-22]. Dostupný z WWW: <http://www.fzo.cz/db_img/soubor439_77.pdf>.

¹³⁴ Rainbow Triangle, v. o. s.. *Federace židovských obcí v ČR* [online]. c2005, 20. února 2008 [cit. 2008-02-20]. Dostupný z WWW: <http://www.fzo.cz/ona_cin.do>.

Činnost federace je financována z příspěvků jednotlivých židovských obcí a přidružených organizací, dotací, darů, dědictví či jiných dobrovolných příspěvků, podnikatelské činnosti a jiných zdrojů.¹³⁵

Praha je sídlem Federace židovských obcí v ČR, kterou tvoří orgány: rada¹³⁶, prezidium¹³⁷, předseda, vrchní zemský rabín, revizní komise.¹³⁸

V současné době sdružuje federace celkem 10 židovských obcí¹³⁹.

17.1. Fórum proti antisemitismu

Svou činnost zahájilo Fórum proti antisemitismu v lednu roku 2003 při Federaci židovských obcí v ČR. Fórum proti antisemitismu je centrálním evidenčním místem pro antisemitské projevy, které jsou zaznamenány jednotlivými židovskými organizacemi v České republice. Fórum proti antisemitismu se zabývá analyzováním soudobého antisemitismu, a proto spolupracuje s mnoha zahraničními i domácími odborníky, a také s Židovskou obcí v Praze, Židovským muzeem v Praze, Bejt Prahou a B'nai B'rith

¹³⁵ Rainbow Triangle, v. o. s.. *Federace židovských obcí v ČR* [online]. c2005, 22. února 2008 [cit. 2008-02-22]. Dostupný z WWW: <http://www.fzo.cz/db_img/soubor439_77.pdf>.

¹³⁶ Rada Federace židovských obcí v ČR má 46 volených členů z židovských obcí a přidružených organizací. Tato rada zasedá přibližně čtyřikrát do roka.

¹³⁷ Prezidium Federace židovských obcí v ČR se skládá z nevolených a volených členů. Mezi nevolené patří tajemník a vrchní zemský rabín, mezi volené předseda a místopředsedové.

¹³⁸ Rainbow Triangle, v. o. s.. *Federace židovských obcí v ČR* [online]. c2005, 19. března 2008 [cit. 2008-03-19]. Dostupný z WWW: <http://www.fzo.cz/ona_orf.do>.

¹³⁹ Federace židovských obcí v ČR sdružuje židovské obce ve městech: Brno, Děčín, Karlovy Vary, Liberec, Olomouc, Ostrava, Praha, Plzeň, Teplice, Ústí nad Labem.

Renaissance. Fórum proti antisemitismu vydává každoročně zprávu o projevech antisemitismu v České republice.¹⁴⁰

17.2. Přidružené organizace k Federaci židovských obcí

Těmito organizacemi se mohou stát jiné právnické osoby než židovské obce, pokud splňují některá kritéria¹⁴¹, například: sdružují občany židovského vyznání, národnosti nebo původu, umožňují výhradně individuální členství, sdružují nejméně 50 členů, působí bez přerušování nejméně 3 roky, působí na celém území ČR a v rámci územního působení Federace židovských obcí a jejími zájmy.¹⁴²

Mezi tyto přidružené organizace patří: B'nai B'rith Renaissance Praha, Bejt Praha, Bejt Simcha, Česká unie židovské mládeže, Hakoach, Sdružení židovských vojáků a odbojářů, Terezínská iniciativa, Ukrývané dítě Hidden Child, WIZO a Židovská liberální unie. Tyto přidružené organizace představují stručným způsobem níže. Obecně jsou pro židovskou pospolitost prospěšné svými aktivitami, především vzdělávacími, kulturními, sociálními, sportovními i jinými.

¹⁴⁰ Rainbow Triangle, v. o. s.. *Federace židovských obcí v ČR* [online]. c2005, 11. března 2008 [cit. 2008-03-11]. Dostupný z WWW: <http://www.fzo.cz/fpa_akt.do>.

¹⁴¹ Podrobněji jsou tyto kritéria popisovány v Stanovách Federace židovských obcí v České republice.

¹⁴² Rainbow Triangle, v. o. s.. *Federace židovských obcí v ČR* [online]. c2005, 22. února 2008 [cit. 2008-02-22]. Dostupný z WWW: <http://www.fzo.cz/db_img/soubor439_77.pdf>.

17.2.1. B'nai B'rith Renaissance Praha

Své sídlo má v Jáchymově ulici č.3, v Praze 1. Tato organizace spolupracuje s již zmiňovaným Fórem proti antisemitismu při analyzování soudobého antisemitismu.¹⁴³

17.2.2. Bejt Praha

Bejt Praha je pražská židovská otevřená komunita, která poskytuje vzdělávací, kulturní, náboženské i jiné programy pro Židy. Bejt Praha je dobrovolnou neziskovou organizací, která byla založena na podzim roku 1994 a o rok později byla zaregistrována jako české občanské společenství a ještě téhož roku se o něco později stala členem Federace židovských obcí v ČR. Bejt Praha pořádá ve Španělské synagoze bohoslužby¹⁴⁴ Kabbalat šabat, které jsou konané v hebrejštině, češtině a angličtině. Tyto bohoslužby jsou vedeny rabíny z reformních, konzervativních a ortodoxních kongregací či arevou z Izraele.¹⁴⁵

17.2.3. Bejt Simcha

Bejt Simcha je židovská liberální komunita v Praze, která sdružuje osoby židovského původu a jejich přátele. Je přidruženým členem Federace židovských obcí v ČR a členem evropské sekce World Union for Progressive Judaism. Bejt Simcha je jedinou evropskou židovskou organizací, která je

¹⁴³ Rainbow Triangle, v. o. s.. *Federace židovských obcí v ČR* [online]. c2005, 19. března 2008 [cit. 2008-03-19]. Dostupný z WWW: <<http://www.fzo.cz/pri01.do>>.

¹⁴⁴ Bohoslužby Kabbalat šabat jsou pořádány každý pátek od 19 hodin.

¹⁴⁵ *Bejt Praha : Pražská židovská otevřená komunita* [online]. c2005, 11. dubna 2005 [cit. 2008-03-19]. Dostupný z WWW: <<http://www.bejt-praha.cz/cz/onas.html>>.

přidružená Federaci rekonstruktivního judaismu. Bejt Simcha byla založená oficiálně po Sametové revoluci, a to Joan Freedmanovou, Sylvií Wittmannovou a Otto Rottem. V roce 1992 se Bejt Simcha stala členem Evropské komise světové unie progresivního judaismu. Od této doby do současnosti bylo do Bejt Simcha posláno několik rabínů, aby tuto komunitu podpořili.¹⁴⁶

Každý pátek se členové Bejt Simcha scházejí k bohoslužbě Kabalat šabat, která bývá většinou spojena s přednáškou a diskuzí. Nejen bohoslužby, ale i oslavy svátků a přednášky bývají vedeny zahraničními rabíny.¹⁴⁷

Bejt Simcha vydává svůj měsíčník Maskil, který bezplatně distribuuje do všech židovských obcí a podobným institucím v České republice. Své sídlo má Bejt Simcha v Mánesově ulici č. 8, v Praze 2, kde také má svou malou synagogu a knihovnu.¹⁴⁸

17.2.4. Česká unie židovské mládeže

Česká unie židovské mládeže je neziskovou studentskou organizací, která sjednocuje židovskou mládež v České republice téměř již 20 let. Pro svých více než 300 členů má centra v Praze a Brně. Cílem této unie je obnovení židovské komunity v České republice, která tu měla bohatou kulturní a sociální tradici, která však byla totalitním režimem

¹⁴⁶ *Bejt Simcha : Židovská liberální organizace v Praze* [online]. nezjištěno, 19. března 2008 [cit. 2008-03-19]. Dostupný z WWW: <<http://www.bejtsimcha.cz/>>.

¹⁴⁷ *Bejt Simcha : Židovská liberální organizace v Praze* [online]. nezjištěno, 19. března 2008 [cit. 2008-03-19]. Dostupný z WWW: <<http://www.bejtsimcha.cz/>>.

¹⁴⁸ *Bejt Simcha : Židovská liberální organizace v Praze* [online]. nezjištěno, 19. března 2008 [cit. 2008-03-19]. Dostupný z WWW: <http://www.bejtsimcha.cz/index.php?option=com_content&view=article&id=4&Itemid=5>.

přerušena. Unie navazuje kontakty i se zahraniční mládeží a vytváří společné programy a setkávání, například mnohé šabatové večere, promítání filmů, koncerty či přednášky.¹⁴⁹

17.2.5. Hakoach

Hakoach je největší sportovní klub v České republice, který sdružuje sportovně založené židovské jedince. Právě pro ně organizuje a zajišťuje pravidelné rekreační sporty, lyžařské zájezdy, cykloturistické výlety, mnohé turnaje a soutěže. Nejvýznamnější akcí jsou Letní sportovní hry, pravidelně konané v září, pokaždé však v jiném městě ve spolupráci s místní židovskou obcí. Cílem není jen sportovní vyžití, ale také navazování nových vztahů s jinými obcemi a členy.¹⁵⁰

17.2.6. Sdružení židovských vojáků a odbojářů

Toto sdružení má své sídlo v Maiselově ulici č. 18, v Praze 1 a je určené pro bývalé odboráře a vojáky z bojišť, kteří se účastnili první a druhé světové války.¹⁵¹

¹⁴⁹ PDVISUAL. *Česká unie židovské mládeže* [online]. c2007 , 19. března 2008 [cit. 2008-03-19]. Dostupný z WWW: <<http://test.reanim.net/>>.

¹⁵⁰ *Hakoach : Sportovní klub pro Židy* [online]. nezjištěno , 19. března 2008 [cit. 2008-03-19]. Dostupný z WWW: <http://www.hakoach.cz/?Sportovn%ED_klub>.

¹⁵¹ Rainbow Triangle, v. o. s.. *Federace židovských obcí v ČR* [online]. c2005, 19. března 2008 [cit. 2008-03-19]. Dostupný z WWW: <<http://www.fzo.cz/pri06.do>>.

17.2.7. Terezínská iniciativa

Úkolem této organizace je sdružovat a reprezentovat bývalé vězně a jejich rodinné příslušníky terezínského ghetta a jiných koncentračních táborů, kteří byli vězněni během nacistické protižidovské perzekuci, bez ohledu na jejich současnou státní příslušnost. V dnešní době má Terezínská iniciativa více než 700 členů žijících v České republice a téměř 500 žijících v zahraničí. V roce 1993 založila svůj Institut Terezínské iniciativy za účelem historického výzkumu a dokumentace jmen a osudů obětí konečného řešení v českých zemích. Terezínská iniciativa podporuje své sociálně a zdravotně potřebné členy a dbá na to, aby byla důstojným způsobem zachována památka těch, kteří nepřežili nacistické vyhlazování. Proto se také podílí na zlepšení výuky v českých školách právě o konečném řešení. Zprostředkovává také mnohé kulturní a publikační činnosti. Příkladem toho je i zpravodaj Terezínská iniciativa.¹⁵²

17.2.8. Ukrývané dítě Hidden Child

Své sídlo má tato organizace v Jáchymově ulici č. 3, v Praze 1. Ukrývané dítě Hidden Child sdružuje židovské jedince, kteří prožili válku v úkrytu. Na svých pravidelných setkáváních probírají tito členové své společné životní zkušenosti a zúčastňují se šabatových bohoslužeb a večerí.¹⁵³

¹⁵² Terezínská iniciativa [online]. nezjištěno , 19. dubna 2006 [cit. 2008-03-19]. Dostupný z WWW: <<http://www.terezinstudies.cz/cz2/TI/TI>>.

¹⁵³ Rainbow Triangle, v. o. s.. Federace židovských obcí v ČR [online]. c2005, 19. března 2008 [cit. 2008-03-19]. Dostupný z WWW: <<http://www.fzo.cz/pri08.do>>.

17.2.9. WIZO

WIZO je světová organizace, která sdružuje židovské sionistické ženy. Pražská organizace WIZO pořádá pravidelné schůze, pořádá společné akce, návštěvy nemocných a osamělých členů židovské obce a svůj zájem projevuje též o situaci v Izraeli. Na mezinárodních setkáváních WIZO reprezentují pražskou organizaci její delegátky.¹⁵⁴

17.2.10. Židovská liberální unie

Tato organizace sdružuje občany, kteří se hlásí k židovskému vyznání, národnosti nebo původu a jsou členy židovské liberální unie. Spolupracuje také i s jinými obdobnými organizacemi. Svým členům zajišťuje kulturní a společenský život. Podporuje vzdělávání svých členů v židovských tradicích a pečuje o kulturní a náboženské památky. Mezi další aktivity patří také vydávání svého zpravodaje *Hatikva*. Své sídlo má tato organizace v ulici Dlouhá 37, v Praze 1.¹⁵⁵

¹⁵⁴ Rainbow Triangle, v. o. s.. *Federace židovských obcí v ČR* [online]. c2005, 19. března 2008 [cit. 2008-03-19]. Dostupný z WWW: <<http://www.fzo.cz/pri09.do>>.

¹⁵⁵ *Židovská liberální unie* [online]. nezjištěno, 13. března 2008 [cit. 2008-03-13]. Dostupný z WWW: <<http://www.zlu.cz/>>.

18. Židovské muzeum v Praze

Židovské muzeum v Praze založili v roce 1906 hebraista, historik a publicista PhDr. Salomon Hugo Lieben a jeho spolupracovníci August Stein, překladatel z hebrejštiny a pozdější předseda Židovské náboženské obce v Praze a také burzovní rada Adolf Hahn. Činili tak ze strachu o následný osud cenných uměleckých památek z bohatých inventářů synagog, které byly zbořeny při stavebních úpravách.¹⁵⁶

Sdružení nesoucí název Spolek pro založení a vydržování Židovského muzea v Praze měl jasný cíl, sbírat a vystavovat kultové předměty, archiválie, obrazy, rukopisy atd. Tyto předměty byly poprvé vystaveny v roce 1909 v místnostech činžovního domu v Benediktské ulici č.5. V dubnu roku 1912 byly tyto předměty přemístěny do prvního patra nově postavené budovy pražského Pohřebního bratrstva Chevra kadiša v Josefovské ulici¹⁵⁷ a v roce 1926 byly přemístěny do obřadní síně pražského Pohřebního bratrstva Chevra kadiša v ulici U Starého Hřbitova.¹⁵⁸

Spolek pro založení a vydržování Židovského muzea v Praze měl v roce 1928 již 316 členů a v témže roce Židovské muzeum navštívilo 13233 lidí. Činnost muzea přerušila nacistická okupace Čech a Moravy 15. března 1939 a veškeré předměty muzea tak přešly pod správu Židovské obce v Praze. V pražské židovské obci se pak na podzim roku 1941 zrodila myšlenka na zřízení Ústředního židovského muzea, neboť v této době začala deportace Židů do

¹⁵⁶ Pěkný, 1993, s. 381.

¹⁵⁷ V dnešní době se tato ulice jmenuje Široká (č. p. 7).

¹⁵⁸ Pěkný, 1993, s. 381.

koncentračních táborů a zabavování židovského majetku ze 153 židovských obcí a jejich synagog.¹⁵⁹

Návrh ke zřízení Ústředního židovského muzea dal Dr. Karel Stein, vedoucí oddělení pro správu venkovských obcí, spolu se svými odborně vzdělanými pracovníky¹⁶⁰, aby tak zachránili nejen cenné židovské předměty, ale také významné budovy. Nacisté tento projekt schválili v roce 1942, neboť se mylně domnívali, že tak vznikne jakési „muzeum vyhynulé rasy“.¹⁶¹

Proto v letech 1942-1943 byly vytvořeny z nejcennějších předmětů uzavřené výstavy věnované židovským tradicím a zvykům v Klausově synagoze, hebrejským rukopisům a tiskům ve Vysoké synagoze a koncem roku 1943 byla vytvářena výstava Muzea pražského ghetta.¹⁶²

Židovské muzeum v Praze bylo znovu otevřeno 26. 6. 1946 a po 2. světové válce tak bylo ve správě Rady židovských náboženských obcí v ČSR. O čtyři roky později bylo pod náparem komunismu připsáno k majetku státu. Vzniklo tak Státní židovské muzeum, které však bylo ze strany státu značně omezováno a nemohlo tak rozvíjet odbornou, výzkumnou, výstavní a vzdělávací činnost. Změna nastala po pádu komunistického režimu v roce 1989. Od 1. října 1994 se budovy staly opět majetkem Židovské obce v Praze a sbírky majetkem Federace židovských obcí ČR

¹⁵⁹ Pařík, Arno, *Židovská Praha, Židovské muzeum v Praze*, Praha 8 - Karlín 2002, s. 50.

¹⁶⁰ více o těchto spolupracovnících pojednává např. Tomáš Pěkný ve své knize *Historie Židů v Čechách a na Moravě*, vydané nakladatelstvím Sefer v Praze v roce 1993.

¹⁶¹ *Židovské muzeum v Praze : O muzeu* [online]. c2004-2008 , 1. března 2008 [cit. 2008-03-01]. Dostupný z WWW: <<http://www.jewishmuseum.cz/cz/czmuseum.htm>>.

¹⁶² Pěkný, 1993, s. 381-382.

a bylo ustaveno Židovské muzeum v Praze jako nestátní instituce.¹⁶³

Od roku 1994 bylo během sedmi let opraveno velké množství historických objektů, ve kterých byly postupně vytvářeny nové stálé výstavy, které jsou navštěvovány lidmi z celého světa. Ročně jich sem zavítá přes 600 000.¹⁶⁴

Židovské muzeum v Praze je specifické tím, že zde během let 1942-1944 byly desetitisíce předmětů, obrazů, knih a jiných archiválií, které zde byly nejdříve roztrženy, zaevidovány, zakonzervovány a uskladněny. To vše se dělo v době, kdy hrozila deportace do koncentračních táborů. Během dvou let tak bylo vytvořeno nepředstavitelně cenné dílo, které nemá obdoby v počtu sbírek nikde jinde na světě.¹⁶⁵

Pražské židovské muzeum je moderní vědeckou institucí, která má oddělení judaistiky a hebraistiky včetně archivu dřívějších židovských obcí, oddělení dokumentace rasové perzekuce v období holocaustu, knihovnu se studovnou, restaurátorské dílny textilu, kovů a papíru. Toto muzeum zkoumá tedy židovskou historii České republiky od nejstarších dob až po současnost. Mezi její aktivity patří například i pořádání domácích i zahraničních výstav, vydávání informačního bulletinu, tématické katalogy, publikace a historickou ročenku *Judaica Bohemiae*¹⁶⁶. Významnou roli v oblasti vzdělávání má pro laickou veřejnost právě Židovské muzeum v Praze, neboť pořádá ve svém Vzdělávacím a kulturním centru v Maiselově ulici č.15 odborné přednášky, semináře, filmová představení, prohlídky židovské Prahy, literární, hudební a diskusní

¹⁶³ *Židovské muzeum v Praze : O muzeu* [online]. c2004-2008 , 11. března 2008 [cit. 2008-03-11]. Dostupný z WWW: <<http://www.jewishmuseum.cz/cz/czmuseum.htm>>.

¹⁶⁴ Pařík, 2002, s. 51.

¹⁶⁵ Tamtéž, 2002, s. 50.

¹⁶⁶ Více o *Judaica Bohemiae* viz. kapitola Publikační činnost.

večery. V galerii Roberta Guttmanna, která byla otevřena v květnu v roce 2001, pořádá pražské židovské muzeum tematické výstavy moderního a současného umění.¹⁶⁷

18.1. Nadace Židovského muzea v Praze

Pražské židovské muzeum má i svou nadaci. Ta má své sídlo v pražské ulici U Staré školy 1. Tato nadace podporuje především programy, které jsou zajišťované českými židovskými organizacemi. Veřejnost je tak v rámci těchto vzdělávacích programů seznamována se zvyky a kulturou židovských obcí na území Čech a Moravy. Podporuje také výstavy, které dokumentují přítomnost Židů v jednotlivých regionech a dále i vydávání publikací spojených s judaismem. Tato nadace však nepřispívá na záchranu a obnovu nemovitých židovských památek v České republice, neboť na toto je určen Nadační fond Zecher pro záchranu židovských památek v České republice¹⁶⁸ a také Nadace Židovské obce v Praze. Ačkoliv Nadace Židovského muzea v Praze podporuje hlavně židovské obce, které spadají pod Federaci židovských obcí v České republice, přesto je jejím cílem rozvíjet židovskou kulturu v České republice a je tedy nakloněna i jiným institucím, které mají snahu o zachování jakýchkoliv movitých objektů spojených s judaismem. Příspěvky těmto institucím proto přiděluje jednou ročně vždy podle grantového řízení. Tato nadace má svou správní radu, kterou tvoří šest členů, a to jmenovitě: JUDr. Eva Adamová, která je předsedkyní a dále Mgr.

¹⁶⁷ Pařík, 2002, s. 51.

¹⁶⁸ Více o Nadačním fondu Zecher pro záchranu židovských památek v České republice na http://www.fzo.cz/prf_zec.do.

Michaela Hájková, PhDr. Eva Kosáková, Eva Pézlová, MUDr. Libuše Salzmanová a Mgr. Marie Zahradníková.¹⁶⁹

19. Kultovní prostory

19.1. Židovská radnice

Již z historie je známé, že židovské obce v diaspoře měly svou samosprávu, kterou představovala volená rada starších¹⁷⁰. Tato rada starších rozhodovala o problémech obce a pokud bylo třeba, jednala jak s městem, tak s panovníkem. K této samosprávě často patřil i rabínský soud, který řešil vnitřní spory v obci, a to z hlediska náboženského a rodinného práva.¹⁷¹

Budova zvaná Židovská radnice je v Praze připomenutá již v roce 1541. V té době stála pravděpodobně na dnešním místě na nároží proti Staronové synagoze, a to v centru pražského Židovského Města. Po požáru v roce 1577 byl radniční dům za primase Mordechaje Maisla značně přestaven. Tuto přestavbu vedl italský stavitel Pankracius Roder.¹⁷²

¹⁶⁹ Židovské muzeum v Praze : Nadace Židovského muzea v Praze [online]. c2004-2008, 11. února 2008 [cit. 2008-02-11]. Dostupný z WWW: <<http://www.jewishmuseum.cz/cz/cznadace.htm>>.

¹⁷⁰ více o radě starších viz. PĚKNÝ, Tomáš. *Historie Židů v Čechách a na Moravě*. 1. vyd. Praha : Sefer, 1993. s. 235-253.

¹⁷¹ PAŘÍK, 2002. s. 14.

¹⁷² PAŘÍK, Arno. Znovuotevření Vysoké synagogy. *Roš chodeš : Věstník židovských náboženských obcí v českých zemích a na Slovensku*. 1.1.1996, 58, č. TIŠRI-CHEŠVAN, s. 10.

V roce 1689 vyhořela Židovská radnice při požáru ghetta a na její brzké opravě se podílel pražský barokní stavitel Pavel Ignác Bayer.¹⁷³

Další požár zasáhl tuto budovu v roce 1754 a oprava v pozdně barokním stylu následovala v letech 1763 pod vedením architekta Josefa Schlesingera a v roce 1765 ji renovoval stavitel Josef Schwanitzer.¹⁷⁴

Při této přestavbě byla uložena do věže pamětní listina připomínající zapůjčení 200 tisíc zlatých, pomocí nichž bylo Židovské Město po požáru opraveno. V této době byly do věže Židovské radnice vsazeny i nové hodiny se zvoncem a s římským číselníkem. Další hodiny¹⁷⁵ byly umístěny na průčelí proti Staronové synagoze, ale s hebrejským číselníkem.¹⁷⁶

Rok 1908 přináší rozšíření Židovské radnice o rozsáhlou přístavbu na místě dvou domů do Maiselovy ulice. Toto rozšíření navrhl a provedl Matěj Blecha.¹⁷⁷

Svou původní podobu si Židovská radnice zachovala dodnes. V dnešní době je v reprezentačním sále v přízemí košer restaurace, kde se konají společné oslavy svátků, svateb či jiných společenských událostí. Židovská radnice slouží v současnosti také jako sídlo pražské židovské obce, Federaci židovských obcí v České republice, vrchnímu

¹⁷³ PAŘÍK, Arno. *Židovská Praha*. Praha 8 - Karlín : Židovské muzeum v Praze, 2002. s. 14.

¹⁷⁴ BARTOŠ, Jan. *Atlas Česka* [online]. c2006-2007 , 4. března 2008 [cit. 2008-03-04]. Dostupný z WWW: <<http://www.atlasceska.cz/praha/radnice-zidovskeho-mesta/>>.

¹⁷⁵ Zajímavostí na těchto hodinách je, že se chod ručiček pohybuje směrem zprava doleva a také to, že oboje hodiny jsou poháněny pouze jediným přístrojem, který sestrojil v roce 1764 pražský královský dvorní hodinář Šebestián Laudensperger, viz. PAŘÍK, Arno. *Židovská Praha*. Praha 8 - Karlín : Židovské muzeum v Praze, 2002. s. 15.

¹⁷⁶ PAŘÍK, Arno. *Židovská Praha*. Praha 8 - Karlín : Židovské muzeum v Praze, 2002. s. 15.

¹⁷⁷ *Pražská informační služba* [online]. c2008 , 19. 7. 2007 [cit. 2008-03-04]. Dostupný z WWW: <http://www.pis.cz/cz/praha/pamatky/zidovska_radnice>.

pražskému a zemskému rabínovi a jiným dalším náboženským, sociálním, kulturním a společenským institucím židovské společnosti.¹⁷⁸

19.2. Staronová synagoga

Staronová synagoga je nejstarší památkou pražského Židovského Města a je zároveň nejstarší dochovanou evropskou synagogou.¹⁷⁹

Tato synagoga byla postavena kolem 13. století, a to v ranně gotickém stylu. Dříve se nazývala „Nová“ nebo „Velká“ synagoga na rozdíl od modlitebny starší, která se nedochovala do dnešní doby. V 16. století v Praze byly postaveny další synagogy, a teprve v této době se začal používat název „Staronová“ synagoga.¹⁸⁰

Staronová synagoga byla nejen v pražském Židovském Městě, ale i v cizích židovských obcích velmi uznávanou a ceněnou synagogou a zároveň s ní byly spjaty řady pověstí a legend. Dle jedné například základní kameny pro její výstavbu přinesli sami andělé ze zbořeného jeruzalémského Chrámu pod podmínkou, že budou tyto kameny vráceny zpět až dojde k jeho obnovení. Další z pověstí vypráví, že synagogu chránili při požáru svými křídly andělé, kteří byli proměněni v holubice. Tím prý zůstala zachována bez velkého poškození až do dnešní doby. Jiná z pověstí vypráví, že na půdě této synagogy jsou uloženy ostatky Golema, umělé bytosti, kterou vytvořil a poté oživil známý rabi Löw. Prý

¹⁷⁸ PAŘÍK, Arno. *Židovská Praha*. Praha 8 - Karlín : Židovské muzeum v Praze, 2002. s. 15.

¹⁷⁹ PĚKNÝ, Tomáš. *Historie Židů v Čechách a na Moravě*. 1. vyd. Praha : Sefer, 1993. s. 381.

¹⁸⁰ *Židovské muzeum v Praze* [online]. c2004-2008 , 12. března 2007 [cit. 2008-01-03]. Dostupný z WWW: <http://jewishmuseum.cz/en/info/staronova_cz.htm>.

proto, aby tato bytost sloužila pražské židovské obci jako ochrana před okolními vlivy.¹⁸¹

Nejstarší zachovalou ukázkou dvoulodní středověké synagogy je právě Staronová synagoga. Půdorys této synagogy je obdélný a sama stavba má velmi silné zdi, které jsou zpevněny opěrnými pilíři. Okna umístěná ve stěnách synagogy jsou velmi úzká a jejich počet je stanoven podle počtu kmenů Izraele, tedy 12. Sedlový tvar střechy pokrývá celou stavbu. Po třech stranách hlavní budovy jsou vystaveny malé přístavky, které mají funkci předsíně synagogy a prostory ženských lodí. Tyto prostory jsou do hlavní synagogy propojeny malými otvory ve zdech, to aby i ženy měly možnost sledovat bohoslužbu. Ve Staronové synagoze je podle židovské tradice na znamení pokory vystavěno podlaží o trochu níže než je okolní krajina. Vnitřní prostor synagogy je tvořen šesti plochami pětídílné žebrové klenby, a to na dvou osmibokých pilířích. Tyto pilíře mají své hlavice zdobené četnými rostlinnými motivy, převážně vinnou révou. Tympanon svatostánku a svorníků kleneb je v této synagoze nejvíce umělecky zdobený.¹⁸²

Interiér synagogy a její výzdoba podléhá pravidlům halachy, a proto výzdoba českých a moravských synagog je oproti křesťanským chrámům značně skromná. Největší odlišností je to, že synagogální umění, ve shodě s druhým přikázáním Desatera, se vyhýbá zobrazení lidské postavy a iluzivnímu zpodobení skutečnosti absolutně.¹⁸³

Bystré oči návštěvníka si mohou povšimnout určité zajímavosti, že na hlavicích pilířů je sice celkem osm vytvořených dekorací, avšak jen na šesti jsou právě

¹⁸¹ PAŘÍK, Arno. *Židovská Praha*. Praha 8 - Karlín : Židovské muzeum v Praze, 2002. s. 6-7.

¹⁸² Tamtéž, 2002. s. 6-7.

¹⁸³ PĚKNÝ, 1993. s. 378-379.

rostlinné motivy. Dvě dekorace zůstávají obyčejné, a to proto, že dvakrát byl zbořen jeruzalémský Chrám.¹⁸⁴

Staronová synagoga je známá svým původním rozmístěním sedadel okolo vyvýšeného pódia s pultem pro předčítání Tóry a po vnitřním obvodu celé synagogy. Právě na stěnách jsou viditelné výklenky, které sloužily pro odkládání modlitebních knih a potřeb¹⁸⁵. Uprostřed hlavního sálu je tzv. bima, což je vyvýšené pódium pro předčítání Tóry a je zde od okolního prostoru odděleno mříží, která je pozdně gotického stylu. Tóra¹⁸⁶ je uchována ve svatostánku¹⁸⁷, který je umístěn na východní stěně synagogy, která je situována směrem k Jeruzalému. Svatostánek je překrytý vyšívanou oponou¹⁸⁸ a drapérií¹⁸⁹ na kterých jsou symboly připomínající jeruzalémský Chrám. Před svatostánkem visí věčné světlo¹⁹⁰ a při jeho pravé straně je pro kantora, který vede bohoslužby, kamenný pult¹⁹¹. K osvětlení synagogy jsou používány bronzové lustry, které jsou ze 16. až 18. století a po stěnách synagogy jsou rozmístěny bronzové odrazové plochy, které světlo rozptylují uvnitř v sále.¹⁹²

Vysoká korouhev umístěná uvnitř synagogy svědčí o významném postavení pražské židovské obce. Na praporu je v jejím středu Davidova hvězda se židovským kloboukem a po obvodu praporu je napsán text židovského vyznání Šema Jisroel. O význačném postavení Staronové synagogy svědčí

¹⁸⁴ Podle výkladu průvodce ve Staronové synagoze.

¹⁸⁵ V dnešní době jsou pro tyto účely použity malé pultíky před každým sedadlem, které mají uzamykatelnou schránku.

¹⁸⁶ Sefer Tóra = ručně psaný text Pentateuchu, obecně známý jako svitek Tóry či „svitek zákona“.

¹⁸⁷ Svatostánek je nazýván aron ha-kodeš = schrána v každé synagoze, ve které jsou uloženy „svitky Zákona“, stříbrné ozdoby pro svitky, kopie Megily, šofar a jiné náboženské předměty.

¹⁸⁸ Vyšívaná opona zdobící svatostánek v synagoze je nazývána parochet.

¹⁸⁹ Drapérie je hebrejsky nazývána kaporet.

¹⁹⁰ Věčné světlo je nazýváno ner tamid. Je to nezbytná součást každé synagogy, zavěšená na řetízku před svatostánkem.

¹⁹¹ Kamenný pult je nazývaný amud.

¹⁹² PAŘÍK, 2002. s. 8.

i působení významných rabínů. V 16. století zde působil rabín Eliezer Aškenazi, Mordechaj ben Abraham Jaffe, Jehuda Lewa ben Becalel alias rabi Löw a také jeho nejlepší žák Jom Tov Lipman Heller. V následných dobách zde také působil vrchní pražský rabín Ezechiel Landau a také vrchní rabín Solomon Juda Rapoport.¹⁹³

Synagoga byla rozsáhlejším způsobem rekonstruována v roce 1883 pod vedením Josefa Mockera. V roce 1966 byly při další rekonstrukci obnoveny kaligrafické nápisy uvnitř synagogy, které jsou zkrácenými verzemi žalmů a liturgických znění, a také nápis, který připomíná opravu budovy v roce 1618. Poslední důkladná rekonstrukce proběhla v letech 1989 až 1999.¹⁹⁴

Staronová synagoga je jednou z několika synagog v Praze, v kterých se konají bohoslužby. Zbývající jsou Vysoká, Jeruzalémská a Španělská synagoga.¹⁹⁵

19.3. Pinkasova synagoga

Druhá nejstarší synagoga pražského ghetta je synagoga Pinkasova, kterou nechal v roce 1535 postavit Aron Mešulam Zalman Horovic, a to na původním místě modlitebny starší.¹⁹⁶

Byl jedním z nejvýznamnějších a nejbohatších členů pražské židovské obce a tato synagoga měla sloužit pouze pro jeho rodinu. Proto byla postavena mezi jeho domem U

¹⁹³ PAŘÍK, 2002. s. 8-9.

¹⁹⁴ HEISSLER, Herbert, et al. *Pamětihodnosti.cz* [online]. c1998-2006, 3. března 2008 [cit. 2008-03-03]. Dostupný z WWW: <http://www.pametihodnosti.cz/pamatka/432/podrobne/praha__staronova_synagoga_zidovska_pamatka.html>.

¹⁹⁵ Bohoslužby v pražských synagogách - listopad 2007. *Roš chodeš : Věstník židovských náboženských obcí v českých zemích a na Slovensku*. 1.1.2007, roč. 69, č. CHEŠVAN-KISLEV, s. 5.

¹⁹⁶ Rozkošná, Blanka, Jakubec, Pavel, *Židovské památky Čech: historie a památky židovského osídlení Čech = Jewish monuments in Bohemia*, ERA, Brno 2004, s. 317.

Erbů a pozemkem Starého židovského hřbitova. Jméno této synagoze dal jeho vnuk Pinkas Horovic¹⁹⁷ a nazval ji Pinkasova škola.¹⁹⁸

Budova synagogy je tvořena pouze jednou lodí. Vstupní portál synagogy je provedený v nezvykle čistých formách rané renesance a nad vnitřním prostorem synagogy je velmi výrazná pozdně gotická síťová klenba.¹⁹⁹

V letech 1607 až 1625 k synagoze přibyla další její část. Jednalo se o pozdně renesanční stavbu s postraní ženskou lodí, galerií a prostorným vestibulem. Upraven byl i svatostánek, ke kterému přibyla dvojice renesančních pilastrů.²⁰⁰

Tuto přístavbu navrhl stavitel ghetta Juda Coref de Herz. Významnou památkou v Pinkasově synagoze je již po několik staletí uchován praporec a roucho mesianistického mučedníka Šeloma Molcha, který byl upálen v roce 1532 v Mantově. Kovanou zdobenou mříž ve stylu rokoka věnoval synagoze v roce 1793 Joachim Popper, pražský bankéř.²⁰¹

Po povodni v roce 1860 byl interiér synagogy předělán tak, aby nebyl zničen další případnou povodní. Podlaží v hlavním sále a také ve vestibulu bylo zvednuto o 1,5 m a stará sedadla byla zaměněna za lavice, které byly řazeny za sebou. Interiér synagogy byl modernizován v novorománském slohu. Velkou rekonstrukcí prošla Pinkasova

¹⁹⁷ V rodině Horoviců se později vyskytla řada významným osobností, rabínů a skvělých učenců, kteří se zabývali studiem kabaly, židovské mystiky. Mezi nejznámější patří například Ješaja ben Abraham ha-Levi Horovic a Šabtaj ben Akiva Horovic, který napsal kabalistický spis Šnej luchot ha-brit, viz. PAŘÍK, Arno. *Židovská Praha*. Praha 8 - Karlín : Židovské muzeum v Praze, 2002. s. 10-11.

¹⁹⁸ BARTOŠ, Jan. *Atlas Česka : Pinkasova synagoga* [online]. c2006-2007, 4. března 2008 [cit. 2008-02-02]. Dostupný z WWW: <<http://www.atlasceska.cz/praha/pinkasova-synagoga/>>.

¹⁹⁹ PAŘÍK, Arno. *Židovská Praha*. Praha 8 - Karlín : Židovské muzeum v Praze, 2002. s. 10-11.

²⁰⁰ BARTOŠ, Jan. *Atlas Česka : Pinkasova synagoga* [online]. c2006-2007, 4. března 2008 [cit. 2008-02-02]. Dostupný z WWW: <<http://www.atlasceska.cz/praha/pinkasova-synagoga/>>.

²⁰¹ PAŘÍK, 2002. s. 10-11.

synagoga v letech 1950 až 1954 a v následujících letech se z ní stal Památník obětem nacistické genocidy. Na zdech synagogy jsou napsána jména zavražděných společně s jejich osobními daty a jménem jejich židovské obce. Tento památník by zpřístupněn v roce 1960 a uzavřen v roce 1968, neboť ho začala ničit opět spodní voda. Právě při opravných pracích a hloubkové izolaci synagogy byly objeveny podzemní klenuté prostory se starou studnou a rituální lázní, která pochází zřejmě z 15. století.²⁰²

Od období okupace Československa v srpnu 1968 byla Pinkasova synagoga uzavřena na mnoho let, neboť komunistický režim cíleně zdržoval opravy, a proto nápisy na stěnách se téměř nedochovaly. Teprve v letech 1992 až 1996 bylo na stěny synagogy přepsáno téměř 80 000 jmen českých a moravských Židů, kteří zahynuli během nacistického vyvražďování.²⁰³

Po stranách svatostánku jsou napsány názvy některých ghett a koncentračních táborů, do kterých byli Židé z Čech a Moravy deportováni a většina z nich zde zahynula. Nápisy byly sestaveny dle kartoték, které vznikly těsně po válce, a to z dochovaných transportních listin, registračních soupisů a výpovědí těch, kteří přežili. Pokud jde o datum úmrtí, není většinou známé, proto je toto datum nahrazeno datem, kdy bylo židovské obyvatelstvo posíláno do ghett či koncentračních táborů na východě, neboť to je většinou poslední datum, které je u těchto lidí známé. Seznamy jmen jsou roztrženy podle posledního bydliště před odsunem nebo zatčením a dále jsou pak abecedně srovnány dle příjmení. V hlavním sále synagogy je uvedeno pouze deportované pražské židovské obyvatelstvo, v ostatních vedlejších

²⁰² PAŘÍK, 2002. s. 10-11.

²⁰³ *Židovské muzeum v Praze* [online]. c2004-2008 , 11. února 2008 [cit. 2008-02-11]. Dostupný z WWW: <<http://www.jewishmuseum.cz/cz/czpinkas.htm>>.

lodích jsou pak mimopražští Židé. Památník obětí holocaustu nahrazuje náhrobní kámen těm lidem, kteří nemohli mít svůj vlastní.²⁰⁴

19.4. Vysoká synagoga

Vysoká synagoga byla postavena v době, kdy Židovské město v Praze bylo ve svém největším rozkvětu.²⁰⁵

Stavbu v renesančním slohu provedl stavitel Pankracius Roder s místními zedníky, které vedl mistr Rada. Synagoga byla financována primasem Mordechajem Maiselem a dokončena v roce 1568. Synagoga byla původně přístupná pouze z prvního patra ze Židovské radnice. Zřejmě sloužila pro zasedání židovské rady starších a pravděpodobně i pro rabínský soud. Její název byl dříve znám jako Radniční, ale z neobvyklého způsobu umístění v prvním patře a jejího vstupu byl odvozen její oficiální název, Vysoká synagoga. Tato pražská synagoga se nachází naproti Staronové synagoze, a to v Červené ulici č. 1.²⁰⁶

Vysoká synagoga je charakteristická tím, že celý prostor synagogy je velmi osvětlen, a to díky vysokým oknům v severní a původně také ve východní stěně. Celá synagoga je středově centralizována. Uprostřed je tedy bima, nad ní je zaklenuta klenba s bohatou štukovou výzdobou a po vnitřním obvodu synagogy jsou rozmístěna sedadla. Tato

²⁰⁴ Židovské muzeum v Praze [online]. c2004-2008 , 11. února 2008 [cit. 2008-02-11]. Dostupný z WWW: <<http://www.jewishmuseum.cz/cz/cz-ex-pinkas.htm>>.

²⁰⁵ BARTOŠ, Jan. Atlas Česka : Vysoká synagoga [online]. c2006-2007 , 4. března 2008 [cit. 2008-03-04]. Dostupný z WWW: <<http://www.atlasceska.cz/praha/vysoka-synagoga/>>.

²⁰⁶ PAŘÍK, 2002. s. 16.

synagoga je nejlépe dochovaným interiérem ze všech pražských renesančních synagog.²⁰⁷

V roce 1689 byla poškozena požárem a následně byla opravena ve stylu raného baroka. Její rozšíření o novou přístavbu ženského oddělení v pozdně barokním slohu, se uskutečnilo na konci 18. století. Podoba této jižní přístavby se změnila v roce 1883, kdy řadu změn provedl J. M. Wertmüller dle svého projektu, kdy bylo vestavěno do přístavby vnitřní schodiště vedoucí z přízemí až do podkroví, které umožnilo oddělení od Židovské radnice.²⁰⁸

V druhé polovině 20. století proběhla celá řada rekonstrukcí interiéru. Bohoslužby se v této synagoze konaly do podzimu roku 1941, kdy po jejich oficiálním zázakazu bylo zařízení synagogy odstraněno a tyto prostory byly použity jako skladiště. Knihovník pražské obce Dr. Tobiáš Jakobovits společně s arch. F. Zelenkou zde na podzim roku 1942 zřídili jednu z uzavřených expozic válečného Ústředního židovského muzea, věnovanou hebrejským rukopisům a tiskům. V přízemí současně vzniklo skladiště knižních fondů. Po válce v letech 1945 až 1950 byly v této synagoze obnoveny bohoslužby a od roku 1950 synagoga sloužila jako výstavní prostor Židovského muzea.²⁰⁹

V roce 1995 byla vysoká synagoga renovována a od té doby slouží jako modlitebna rabinátu a jsou zde konány svatby a obřízky. Obnovena byla při rekonstrukci také galerie pro ženy a nad ní v druhém patře studovna. Bývalá půda byla doplněna odsouvací střechou, aby sloužila při

²⁰⁷ PAŘÍK, Arno. Znovuotevření Vysoké synagogy. *Roš chodeš : Věstník židovských náboženských obcí v českých zemích a na Slovensku*. 1.1.1996, 58, č. TIŠRI-CHEŠVAN, s. 10.

²⁰⁸ BARTOŠ, Jan. *Atlas Česka : Vysoká synagoga* [online]. c2006-2007, 4. března 2008 [cit. 2008-03-04]. Dostupný z WWW: <<http://www.atlasceska.cz/praha/vysoka-synagoga/>>.

²⁰⁹ PAŘÍK, 58, č. TIŠRI-CHEŠVAN, s. 11.

oslavě podzimního Svátku stánků jako suka. V přízemí je vytvořen obchod a pokladna Židovského muzea.²¹⁰

19.5. Maiselova synagoga

Mordechaj Maisel, jak již bylo zmíněno výše, byl primasem pražské židovské obce a jelikož byl velmi bohatý a bezdětný muž, mohl si dovolit financovat renesanční přestavby pražského ghetta. Až téměř na konci svého života se rozhodl nechat si postavit modlitebnu vlastní. V roce 1590 zakoupil pozemek na okraji jižní části ghetta, o rok později dostal od císaře Rudolfa II. privilegium k výstavbě a v roce 1592 byla synagoga na svátek Radosti z Tóry zasvěcena. Staviteli této synagogy byli Josef Wahl a Juda Goldsmied de Herz. Na svou dobu to byla stavba velmi výstavná a velmi prostorná, údajně nejkrásnější ze všech synagog v pražském ghettu.²¹¹

Tato synagoga, oproti jiným pražským, si zachovala ze své historické podstaty jen velmi málo, neboť byla v roce 1689 silně poškozena požárem. Při obnově v barokním slohu byla tato budova zkrácena z původních 20 na pouhých 14 pilířů.²¹²

Tuto barokní podobu silně potlačily další přestavby, a to gotického rázu v letech 1893 až 1905, podle projektu A. Grotta. Z původní renesanční stavby zůstal zachován jen

²¹⁰ PAŘÍK, Arno. *Židovská Praha*. Praha 8 - Karlín : Židovské muzeum v Praze, 2002. s. 17.

²¹¹ BARTOŠ, Jan. *Atlas Česka : Maiselova synagoga* [online]. c2006-2007, 4. března 2008 [cit. 2008-03-04]. Dostupný z WWW: <<http://www.atlasceska.cz/praha/maiselova-synagoga/>>.

²¹² PAŘÍK, 2002. s. 19.

trojlodní půdorys hlavní lodi s patrovými galeriemi pro ženy.²¹³

Maiselova synagoga je však významná tím, že byla za první republiky centrem reformovaných Židů, svědčí o tom i nainstalování varhan. Během nacistické okupace sloužila tato modlitebna jako skladiště uměleckých předmětů, které byly zabaveny židovským rodinám či odcizeny ze synagog.²¹⁴

V dnešní době je v této synagoze stálá expozice Židovského muzea v Praze, Dějiny Židů v Čechách a na Moravě od 10. do 18. století. Bohoslužby se tedy zde již nekonají.²¹⁵

19.6. Klausová synagoga

Název této synagogy je odvozen z německého slova „Klaus“, které znamenalo „malá budova“ a i toto slovo vzniklo z latinského slova „claustrum“.²¹⁶

Tímto termínem byly původně označovány stavby, které nechal postavit na okraji Židovského hřbitova v roce 1564 Mordechaj Maisel. Tato synagoga byla původně komplexem tří staveb, a to dvou synagog a ješivy. Stejně jako jiné pražské synagogy byly klausy zničeny požárem v roce 1689. Na místě původní synagogy byla po požáru vybudována zásluhou Šeloma Kohena Klausová synagoga již v roce 1694.²¹⁷

²¹³ Židovské muzeum v Praze [online]. c2004-2008 , 11. února 2008 [cit. 2008-03-04]. Dostupný z WWW: <<http://jewishmuseum.cz/cz/czmaisel.htm>>.

²¹⁴ Pražská informační služba [online]. c2008 , 1.2.2008 [cit. 2008-02-05]. Dostupný z WWW: <http://www.pis.cz/cz/praha/pamatky/maiselova_synagoga>.

²¹⁵ BARTOŠ, Jan. Atlas Česka : Maiselova synagoga [online]. c2006-2007, 4. března 2008 [cit. 2008-03-04]. Dostupný z WWW: <<http://www.atlasceska.cz/praha/maiselova-synagoga/>>.

²¹⁶ Židovské muzeum v Praze [online]. c2004-2008 , 11. února 2008 [cit. 2008-02-11]. Dostupný z WWW: <<http://jewishmuseum.cz/cz/czklaus.htm>>.

²¹⁷ PAŘÍK, Arno. Židovská Praha. Praha 8 - Karlín : Židovské muzeum v Praze, 2002. s. 26.

Tato synagoga je známá tím, že byla největší modlitebnou pražského ghetta. Valená klenba tyčící se nad rozlehlým podélným síňovým prostorem je prostoupená čtyřmi páry lunet. V jižní straně budovy se nalézají dvě řady půlkruhovitě zaklenutých oken, které jsou obráceny směrem na Starý židovský hřbitov. Ženská galerie je zde zřízena na severní boční přístavbě synagogy.²¹⁸

Tato synagoga bývala druhou hlavní modlitebnou Židovské obce v Praze. Právě proto zde působili takové osobnosti, jako byli například rabíni Eleazar Fleckeles, Samuel Kauder, Efraim Teweles či Baruch Jeiteles.²¹⁹

Další obnova synagogy proběhla v letech 1883-1884. Během druhé světové války bylo zařízení synagogy zničeno a sama sloužila pouze jako sklad a zároveň jako uzavřená expozice Židovského ústředního muzea, které bylo založeno v roce 1942 při Židovské obci v Praze. Stálá expozice věnovaná židovským tradicím a zvykům byla veřejnosti zpřístupněna v červnu roku 1946. Poslední oprava synagogy byla provedena v letech 1995 až 1996 a o rok později zde byla otevřená nová expozice na téma Židovské svátky a tradice.²²⁰

19.7. Španělská synagoga

V místě, kde stojí dnešní Španělská synagoga stávala nejstarší pražská židovská modlitebna zvaná též Stará škola. Zde byla v roce 1837 zavedena reformovaná bohoslužba a byla zde podporována i synagogální hudba a zpěv. Jako kazatelé zde působili orientalista prof. Leopold Zunz

²¹⁸ BARTOŠ, Jan. *Atlas Česka : Klausová synagoga* [online]. c2006-2007 , 22. února 2008 [cit. 2008-02-22]. Dostupný z WWW: <<http://www.atlasceska.cz/praha/klausova-synagoga/>>.

²¹⁹ PAŘÍK, 2002. s. 27.

²²⁰ Tamtéž, 2002. s. 27.

a rabín Michael Sachs. Od roku 1846 do roku 1868 zde působil rabín prof. Saul Izák Kaempf. Skladatel František Škroup zde v letech 1836 až 1845 pečoval o rozvoj synagogální hudby.²²¹

Jelikož prostor Staré školy byl časem nedostačující pro rychle se rozvíjející se spolek reformované bohoslužby, byla v roce 1868 postavena Španělská synagoga, a to v maurském stylu, podle projektu Vojtěcha Ignáce Ullmanna a Josefa Niklase. Synagoga je čtvercového půdorysu s mohutnou kopulí nad ústředním prostorem. Po třech stranách se nachází vestavěné galerie na kovových konstrukcích, které jsou otevřené do hlavní lodi. Velmi obdivuhodná je vnitřní výzdoba synagogy s islámskými motivy, která byla provedena v letech 1882 až 1893 podle podkladů architektů A. Bauma a B. Münzbergera. Právě díky této maurské výzdobě byla synagoga nazvaná Španělská.²²²

Bohoslužby se zde konaly až do roku 1941. Poté zde nacisté zřídily skladiště zabaveného židovského majetku. Pod správu Židovského muzea přešla synagoga v roce 1955 a od roku 1960 do roku 1982 zde byla otevřena expozice synagogálního textilu. V roce 1994 byla Španělská synagoga vrácena Židovské obci v Praze a zároveň byla zahájena celková obnova. Od roku 1998 je do dnešní doby v synagoze otevřená expozice Historie Židů v českých zemích od osvícenství až po současnost. Kromě této výstavy se zde také pořádají koncerty duchovní hudby a oslavy židovských svátků.²²³

²²¹ PAŘÍK, Arno. *Židovská Praha*. Praha 8 - Karlín : Židovské muzeum v Praze, 2002. s. 30.

²²² HEISLER, Herbert, et al. *Pamětihodnosti.cz* [online]. c1998-2006 , 23. února 2008 [cit. 2008-02-23]. Dostupný z WWW: <http://www.pametihodnosti.cz/pamatka/427/praha__spanelska_synagoga_z_idovska_pamatka.html>.

²²³ BARTOŠ, Jan. *Atlas Česka : Španělská synagoga* [online]. c2006-2007, 5. března 2008 [cit. 2008-03-05]. Dostupný z WWW: <<http://www.atlasceska.cz/praha/spanelska-synagoga/>>.

Bohoslužby Kabalat šabat²²⁴ se zde konají každý pátek od 18 hodin.²²⁵

19.8. Jeruzalémská synagoga

Jubilejní synagoga je nejmladší synagogou pražské Židovské obce. Postavena je v Jeruzalémské ulici na Novém městě jako náhrada za zbořené synagogy²²⁶ při asanaci Josefova. Projekt synagogy vypracoval v roce 1904 vídeňský architekt Wilhelm Stiassny. Během let 1905 až 1906 byla realizována stavba pražským stavitelem Aloisem Richterem. Dne 16. září 1906 byla synagoga slavnostně zasvěcena. Jméno Jubilejní bylo navrženo na památku 50. výročí vlády Františka Josefa I, avšak název se dlouho neužíval, neboť byla častěji nazývána podle ulice, ve které se nachází.²²⁷

Synagoga je postavená v tzv. secesním ornamentálním, kdy průčelí je vyznačeno otevřenou sloupovou předsíní s mohutným islámským obloukem, velkým kruhovým oknem se šesticípou hvězdou uprostřed a dvěma věžovými rizality po stranách. Na průčelí je po obvodu islámského oblouku napsán citát verše Žalmu 118:20²²⁸ a na štítě průčelí jsou zobrazeny kamenné desky Desatera. Další biblický verš je na

²²⁴ Páteční slavnostní bohoslužba se nazývá kabalat šabat - předání soboty, podrobněji se touto tematikou zabývá například PUTÍK, Alexandr, PAVLÁT, Leo, FIEDLER, Jiří. Židovské tradice a zvyky. In PAVLÁT, Leo. *Židé - dějiny a kultura*. 3. dopl. vyd. Praha : Židovské muzeum v Praze, 2005. Židovské tradice a zvyky. s. 118-122.

²²⁵ *Židovská obec v Praze : oficiální webové stránky* [online]. c2000-2004, 3. března 2008 [cit. 2008-03-03]. Dostupný z WWW: <http://www.kehilaprag.cz/mambo/index.php?option=com_content&task=blogcategory&id=132&Itemid=116>.

²²⁶ Při asanaci Josefova byly zbořeny synagogy Cikánova, Nová a Velkodvorská.

²²⁷ BARTOŠ, Jan. *Atlas Česka : Jubilejní synagoga* [online]. c2006-2007, 1. března 2008 [cit. 2008-03-01]. Dostupný z WWW: <<http://www.atlasceska.cz/praha/jubilejni-synagoga/>>.

²²⁸ Citát verše Žalmu 118:20 zní: „Toto je brána Hospodinova, skrze ni vcházejí spravedliví.“, viz. PAŘÍK, Arno. *Židovská Praha*. Praha 8 - Karlín : Židovské muzeum v Praze, 2002. s. 33.

střední arkádě vstupního portiku, a to: „Což nemáme my všichni jednoho Otce? Což nás nestvořil jediný Bůh? (Malachiáš 2:10).“ Synagoga je tvořena třemi lodmi bazilikálního typu a vnitřní prostor je lemován po obou stranách stlačenými arkádami, které nesou ženskou galerii. Obdivuhodnou malířskou výzdobu synagogy navrhl a zřejmě i provedl malíř František Fröhlich. V západní vyvýšené části modlitebny jsou dochovány rozsáhlé varhany.²²⁹

Jelikož byla Jeruzalémská synagoga během války uchráněna většinou poškození, mohla sloužit téměř celé století pražské židovské obci k bohoslužbám. Od roku 1993 se provádí postupná obnova vitráží. Celková rekonstrukce prvního patra synagogy se uskutečnila v roce 1997 a v letech 2001 až 2002 byla uskutečněna restaurace původní malířské výzdoby průčelí synagogy. V dnešní době je Jeruzalémská synagoga přístupná veřejnosti v letních měsících. Pořádají se tu koncerty a výstavy.²³⁰

Bohoslužby se zde konají v sobotu od 9 hodin.²³¹

19.9. Mikve

V překladu z hebrejštiny znamená slovo mikve doslova „sebrání“ či „shromáždění“ vody. Jde o nádrž s čistou přírodní vodou, v které lidé či předměty získávají rituální čistoty²³². Z historie je známo, že v období Chrámu byly mikve používány kněžími, kteří se rituálně znečistili. Rituální čistota neznamená čistota tělesná, nýbrž čistota

²²⁹ PAŘÍK, Arno. *Židovská Praha*. Praha 8 - Karlín : Židovské muzeum v Praze, 2002. s. 38-39.

²³⁰ Tamtéž, 2002. s. 38-39.

²³¹ *Židovská obec v Praze : oficiální webové stránky* [online]. c2000-2004, 3. března 2008 [cit. 2008-03-03]. Dostupný z WWW: <http://www.kehilaprag.cz/mambo/index.php?option=com_content&task=blogcategory&id=132&Itemid=116>.

²³² Nečisté osoby jsou definovány ve Starém zákoně ve Třetí a Čtvrté knize Mojžíšově (3M 15, 4M 19).

duchovní. Samotnému aktu ponoření do mikve předchází právě důkladná hygiena těla jednotlivce.²³³

Nejstarší archeologický nález rituální lázně se nalézá v Jeruzalémě. Do této mikve byla používána pramenitá voda a v pevnosti Masada, kde byla nalezena mikve z 1. století, byla používána dešťová voda. Evropské²³⁴ raně středověké mikve byly nalezeny například v Kolíně nad Rýnem, ve Speieru a Friedbergu. Tyto mikve jsou známé svou stavební náročností, neboť podzemní budovy bývaly dosti hluboké. Konstrukčně náročné bylo i provedení schodiště a přístupových prostor. Zdobení těchto míst podléhalo dobově architektonickému stylu. Časem se začaly objevovat architektonicky jednodušší podoby mikve, a to ve sklepičích budov. Pro vzestup těchto rituálních lázní je charakteristické 16. století.²³⁵

Židovské město pražské mělo několik rituálních lázní, například mikve ze 16. století, které nechal vytvořit Mordechaj Maisel, kromě toho také mikve v zaniklé Popperově škole poblíž Starého židovského hřbitova, v domě vedle Wechleslerovy školy, avšak dům se synagogou byly zničeny v roce 1897. Zřejmě rituálních lázní bylo více, avšak podlehly mnohým stavebním úpravám či přímo demolicím v ghettě, nejvíce však při jeho asanaci v 19. století. Poslední používaná pražská mikve se nacházela v Karlově ulici č. 10, avšak tento dům byl pražské židovské obci v šedesátých letech odejmut. Mikve tak byla uzavřena a pozdějšími úpravami úplně zničena. Nastalo tak období, kdy Židovská obec v Praze neměla po dobu třiceti let mikve.

²³³ NEWMAN, Ja'akov, SIVAN, Gavri'el. *Judaismus od A do Z : Slovník pojmů a termínů*. Praha : Sefer, 1998, s. 116-117.

²³⁴ V Kolíně nad Rýnem se nachází rituální lázeň z roku 1170, ve Speieru z roku 1200 a ve Friedbergu z roku 1260.

²³⁵ OLMEROVÁ, Helena. Očistná lázeň - MIKVE. *Roš chodeš : Věstník židovských náboženských obcí v českých zemích a na Slovensku*. 1.1.1995, roč. 57, č. SIVAN, s. 8-9.

Návrh na zřízení nové mikve přišel po roce 1989. Historická mikve v Pinkasově synagoze měla být obnovena, avšak z technických důvodů tento projekt nebyl realizován. Přesto mikve dle rozhodnutí pražské obce byla realizována v areálu Pinkasovy synagogy. Projekt vytvořili anglický odborník rabi Posen, a to v roce 1992-93 ve spolupráci s rabim Hershelem Glükem. Tento projekt více rozpracovala a do konečné podoby upravila projektová kancelář MURUS pod vedením ing. J. Vinaře. Technicky náročné bylo dostat vodu do mikve. Toto se podařilo prohloubením středověké studně, a to způsobem ze 17. a 18. století. Svých zkušeností zde využil pan Levinský, ředitel specializované firmy SÚDOP z Pardubic. V roce 1994 bylo vystaveno stavební povolení a výběrovém řízením nejlépe prošla firma NOREO. Výstavba bylo dokončena na přelomu roku 1994 a 1995. Nová mikve byla slavnostně otevřena za přítomnosti rabi Posena a rabi Glücka. Náklady na výstavbu²³⁶ mikve činily 4 milióny korun. Největší část financovala Židovská obec v Praze a dále přispěli manželé Weisovi z Kalifornie částkou 5 tisíc dolarů a nadace rabi Avrahama Jicchaka Glücka z Londýna částkou 15 tisíc dolarů. Celou stavbu řídila Správa budov a hřbitovů Židovské obce v Praze pod vedením pana

²³⁶ O správném vybudování mikve pojednává talmudský traktát Mikvaot. V něm se lze dočíst i jaké vody se má požit pro rituální lázeň. Samotná výstavba rituální lázně je velmi náročná, protože technický způsob výstavby musí být v souladu s halachou, a proto je většinou k výstavbě přizván rabín, který má úlohu poradce. Mikve nesmí být postavena předem a postavena na místě, neboť by byla brána za nádobu, ale musí se vyhloubit či vestavět do země. Takováto rituální lázeň nesmí propouštět vodu a proto je zakázané aby měla na dně otvor se špuntem a sama mikve musí být dostatečně hluboká, aby se v ní ponořil dospělý člověk. Do mikve se podle rabínských nařízení může použít jen voda, která nebyla donesena v nádobě. Objem této rituální lázně musí být nejméně 762 litrů a pokud klesne hladina tohoto minimálního množství vody, je mikve brána jako znehodnocená. Za použitelnou vodu do mikve je brána veškerá čistá pramenitá, ale i dešťová voda. Zajímavostí je, že se dá použít i voda z roztátého ledu či sněhu, a to i přestože byl led či sníh na místo donesen. Aby mohla být mikve naplněna správným způsobem, používají se většinou trubky zapařené do země. Tímto způsobem tak tyto trubky nejsou považovány za nádobu. K odčerpání vody z rituální lázně se používá elektrické pumpy.

T. Tomáška. Stavební dozor vykonával pan ing. Poskočil. Kolaudace mikve se uskutečnila na konci března roku 1995.²³⁷

19.10. Obřadní síň

Na místě starší Obřadní síně Chevra kadiša byla postavena v letech 1906 až 1908 nová, a to arch. J. Gerstelem a A. Gabrielem. Složitě členěná stavba s věží a krytým schodištěm byla postavena v novorománském slohu.²³⁸

Nová Obřadní síň Chevra kadiša, která měla místnost pro rituální očistu zemřelých a ve svém suterénu umístěnou márnici, plnila svoji funkci jen krátce. Pohřební průvody byly odsud vypravovány pouze do první světové války. V roce 1926 tuto budovu pronajala Chevra kadiša Židovskému muzeu v Praze, a to zde otevřelo svou již třetí expozici. Po uskutečněné rekonstrukci budovy byla v roce 1997 do Obřadní síně umístěna výstava Starého židovského hřbitova a činnosti pražské Chevra kadiša. Tato expozice je tu do dnešní doby. Mezi nejcenější exponát Obřadní síně je považován patnáctidílný cyklus obrazů, který líčí činnost pražské Chevra kadiša. Tento cyklus vznikl již někdy kolem roku 1772 na objednávku samotného pohřebního bratrstva. Původně tyto obrazy měly sloužit jako výzdoba spolkové místnosti a také měl prezentovat význam činnosti Chevra kadiša.²³⁹

²³⁷ OLMEROVÁ, Helena. Očistná lázeň - MIKVE. *Roš chodeš : Věstník židovských náboženských obcí v českých zemích a na Slovensku*. 1.1.1995, roč. 57, č. SIVAN, s. 8-9.

²³⁸ *Židovské muzeum v Praze* [online]. c2004-2008 , 11. února 2008 [cit. 2008-02-13]. Dostupný z WWW: <<http://jewishmuseum.cz/cz/czchevra.htm>>.

²³⁹ PAŘÍK, Arno. *Židovská Praha*. Praha 8 - Karlín : Židovské muzeum v Praze, 2002. s. 24-25.

19.11. Starý židovský hřbitov

Starý židovský hřbitov je společně se Staronovou synagogou nejvýznamnější památkou pražského Židovského města a je zároveň jedním z nejstarších a nejlépe dochovaných evropských židovských hřbitovů.²⁴⁰

Všechny židovské osady na území Prahy měly kromě modlitebny i svůj hřbitov, který byl mimo obydlenu část obce, avšak v její blízkosti. Starý židovský hřbitov je ale výjimkou, neboť byl časem začleněn do Židovského města. Svým původem však není nejstarším, neboť nejstarší hřbitov se údajně nacházel někde v okolí Újezda v malostranském podhradí. Druhý nejstarší židovský hřbitov existoval již ve 13. století za staroměstskými hradbami mezi dnešní ulicí Spálenou a Jungmannovou na Novém Městě a nazýval se Zahrada židovská. Zde bylo pohřbívání ukončeno v roce 1478.²⁴¹

Starý židovský hřbitov byl založen na začátku 15. století v západní části pražského ghetta. Nejstarším náhrobkem je stéla²⁴² rabína a básníka Avigdora Kary, který zemřel v roce 1439 a nejmladším je náhrobek Mojžíše Becka, který je ze 17. 5. 1787.²⁴³

Hřbitov se stal i přes veškeré rozšiřování brzy nedostatečným. Jelikož Židé nesmějí rušit staré hroby, byla na místa starších navážena zemina a vytvářely se tak další vrstvy²⁴⁴ pro nové hroby. Náhrobky však byly vyzdviženy na povrch. V dnešní době se zde nachází téměř 12 tisíc náhrobků, ale pohřbů se zde konalo během téměř 350 let

²⁴⁰ Tamtéž, 2002. s. 20.

²⁴¹ BARTOŠ, Jan. *Atlas Česka : Starý židovský hřbitov* [online]. c2006-2007, 22. února 2008 [cit. 2008-02-22]. Dostupný z WWW: <<http://www.atlasceska.cz/praha/stary-zidovsky-hrbitov/>>.

²⁴² Tato stéla je vystavena v Maiselově synagoze.

²⁴³ HEISLER, Herbert, et al. *Pamětihodnosti.cz* [online]. c1998-2006, 1. března 2008 [cit. 2008-03-01]. Dostupný z WWW: <http://www.pametihodnosti.cz/pamatka/429/praha___stary_zidovsky_hrbitov_zidovska_pamatka.html>.

²⁴⁴ Údajně má být na tomto hřbitově až 12 vrstev.

podstatně více. Mnohé náhrobky se však z různých důvodů nedochovaly.²⁴⁵

Historický význam hřbitova tkví v nápisech na náhrobcích, které jsou potřebným pramenem k dějinám Židů v Praze, dále v kulturně historickém významu některých významných osobností²⁴⁶ zde pohřbených a v neposlední řadě je Starý židovský hřbitov cenným svědectvím vývoje náhrobní plastiky²⁴⁷. Tyto nejstarší plastiky byly přeneseny na Starý židovský hřbitov ze zaniklého středověkého hřbitova a jejich fragmenty jsou zazděny do památníku při východním průčelí Klausovy synagogy. Hřbitov je ohraničen zdí, která byla postavená v roce 1911.²⁴⁸

19.12. Židovský hřbitov na Žižkově

Takzvaný první izraelský hřbitov na Olšanech byl založen v roce 1680 jako morové pohřebiště pražské židovské obce. byl zde dokonce založen i lazaret. Morová epidemie, která trvala 10 měsíců smrtelně postihla 3 tisíce obyvatel pražského ghetta. Přechodně byl tento hřbitov znovu používán při morové epidemii v období června až listopadu v roce 1713, kdy této epidemii podlehl dalších 3388 lidí. V roce 1787 z nařízení Josefa II. bylo zakázáno pohřbívání uvnitř ghetta, tedy na Starém židovském hřbitově

²⁴⁵ PAŘÍK, Arno. *Židovská Praha*. Praha 8 - Karlín : Židovské muzeum v Praze, 2002. s. 20-21.

²⁴⁶ Mezi významné osobnosti pohřbené na Starém židovském hřbitově patří například velký náboženský učenec a pedagog rabi Jehuda Lev ben Becalel, zvaný rabi Löw , primas židovského města Mordechaj Maisel, renesanční učenec, historik, matematik a astronom David Gans, vědec a polyhistorik Josef Šelom Delmedig a rabín a sběratel hebrejských rukopisů a tisků David Oppenheim.

²⁴⁷ Podrobněji se touto tematikou zabývá PĚKNÝ, Tomáš. *Historie Židů v Čechách a na Moravě*. 1. vyd. Praha : Sefer, 1993. s. 372-377.

²⁴⁸ PAŘÍK, Arno. *Židovská Praha*. Praha 8 - Karlín : Židovské muzeum v Praze, 2002. s. 21.

v Josefově, a proto se stal od června roku 1787 na více než celé další století hlavním pohřebišťem židovské obce.²⁴⁹

Nejprve se na hřbitově pohřbívalo v jeho severovýchodní části. Jelikož zde ročně přibýlo v průměru 200 až 400 nových hrobů, byl hřbitov rozšířen směrem k dnešní Ondříčkově ulici, tedy na jih. V roce 1855 došlo k dalšímu rozšíření hřbitova a došlo k opravení lazaretu, zahrady a hřbitovní zdi. Oproti původní rozloze byl tento hřbitov zvětšen téměř pětinasobně a dosáhl dokonce třikrát větší rozlohy než Starý židovský hřbitov v Josefově. Židovský hřbitov na Žižkově sloužil až do roku 1890, kdy byl za městskými olšanskými hřbitovy vybudován Nový židovský hřbitov.²⁵⁰

Na tomto hřbitově bylo pohřbeno celkem na 37800 osob, mezi nimi bylo mnoho významných²⁵¹ rabínů, učenců a představitelů pražské židovské obce.²⁵²

Hřbitov po druhé světové válce začal zarůstat a pustnout, neboť se o něj nikdo nestaral. Po roce 1960 byl

²⁴⁹ HEISSLER, Herbert, et al. *Pamětihodnosti.cz* [online]. c1998-2006, 14. února 2008 [cit. 2008-02-14]. Dostupný z WWW: <http://www.pametihodnosti.cz/pamatka/480/praha__zidovsky_hrbitov_na_zizkove_zidovska_pamatka.html>.

²⁵⁰ *Židovské muzeum v Praze* [online]. c2004-2008, 11. února 2008 [cit. 2008-02-11]. Dostupný z WWW: <<http://jewishmuseum.cz/cz/czedz.htm>>.

²⁵¹ Mezi nejznámější osobnosti patří vrchní pražský rabín Ezechiel Landau, jeho syn rabín Samuel Landau, či jeho vnuk Moše Israel Landau. Dále jsou tu pohřbeni například pražský rabín Eleazar Fleckeles, pražský vrchní rabín a autor četných odborných spisů Solomon Juda Rapoport, lékař Pražské židovské obce Jonas Jeiteles a jeho syn, rabín a spisovatel Baruch Jeiteles, profesor Herz Homberg, ředitel první obecné židovské školy v Praze Peter Beer, právník, orientalista a první židovský profesor na pražské universitě Wolfgang Wessely, historik pražského Josefova David Podiebrad, podnikatel, filantrop a šlechtic Joachim Popper se svou ženou Reizlou, podnikatel a mecenáš Henocho Hönigsberg, zakladatel prvních pražských textilních závodů Moses Jerusalem a jeho synové Leopold a Salomon, továrník Arn Beer Příbram a jeho syn Salomon, podnikatel Leopold Dormitzer, velkoobchodník a filantrop Leopold Porges z Porthheimu a jeho bratr Moses. Nejnápadnější rodinná hrobka tohoto hřbitova v podobě dórského chrámku patří továrníkovi a členovi reprezentace pražské židovské obce Fridrichu Efraimovi rytíři Kubinzkému, viz. PAŘÍK, Arno. *Židovská Praha*. Praha 8 - Karlín : Židovské muzeum v Praze, 2002. s. 33-34.

²⁵² PAŘÍK, Arno. *Židovská Praha*. Praha 8 - Karlín : Židovské muzeum v Praze, 2002. s. 33.

z větší části zrušen a přeměněn v park. Řada náhrobků byla povalena a zničena. Nejstarší část hřbitova s náhrobky významných osobností však zůstala zachována společně s budovou pohřebního bratrstva a od parku byla oddělena novou zdí. V parkové části byla v druhé polovině 80. let postavena věž televizního vysílače. Od roku 1999 byl Židovský hřbitov na Žižkově svěřen do správy Židovského muzea v Praze, která zahájila celkovou rekonstrukci hřbitova. Pozemek hřbitova byl zvětšen až k terase pod televizní věží, ohrazen zdí a po nezbytných stavebních úpravách a restaurátorských pracích znovu zpřístupněn veřejnosti v roce 2001. Od 27. července 2007 je možné navštívit tento hřbitov každé pondělí, středu a pátek v době od 9 do 13 hodin mimo židovských svátků.²⁵³

19.13. Nový židovský hřbitov

Chevra kadiša získala od města Žižkova v roce 1886 pozemek pro nový hřbitov, který začal být používán v roce 1890. Podle projektu architekta Bedřicha Münzbergera byla v letech 1891 až 1893 postavena prostorná novorenesanční obřadní síň. Ve hale obřadní síně jsou uloženy dvě pamětní desky, které připomínají stavbu obřadní síně a založení hřbitova. Od počátku svého založení byl hřbitov rozdělen na 22 obdélníkových částí a ve dvacátých letech 20. století byl rozšířen o části 23 až 33. v dnešní době se pohřbívá většinou v částích 23 A, B, C, D, které oddělují starší a novější část hřbitova. Přestože je Nový židovský hřbitov svými 101 430 m² více než desetkrát větší než Starý židovský hřbitov a dvakrát větší než židovský hřbitov na

²⁵³ Židovské muzeum v Praze [online]. c2004-2008 , 11. února 2008 [cit. 2008-02-11]. Dostupný z WWW: <<http://jewishmuseum.cz/cz/czedz.htm>>.

Žižkově, byl již v letech 1890 až 1940 skoro zaplněn. Během toto období zde našlo místo odpočinku bezmála 15 tisíc osob, mezi nimi mnoho významných²⁵⁴ osobností. Tento hřbitov byl hlavním pohřebišťem pro pražskou židovskou obec v Josefově, ale zároveň pro Židy z Královských Vinohrad, Žižkova, Karlína, Michle, Nuslí, Braníka a jiných částí Prahy. Ve vstupní části hřbitova a před obřadní síní jsou umístěny mnohé pomníky a čestné hroby. Při jižní zdi hřbitova jsou dodatečně osazovány pamětní desky těch, kteří nemají žádný hrob, neboť zahynuli v koncentračních táborech nebo při pochodech smrti neznámo kde.²⁵⁵

19.14. Předměstské obce a jejich synagogy a hřbitovy

Díky získané rovnoprávnosti odcházela velká část židovského obyvatelstva z někdejšího ghetta do jiných částí Prahy. V 19. století tak byly samostatně činné i židovské obce v čtvrti Libeň, Smíchov, Karlín, Královské Vinohrady, Žižkov, Michle a Bubny. K Praze byly tyto obce připojené kolem roku 1920. Ve vzdálenějším okolí Prahy se vyskytovaly

²⁵⁴ Mezi nejznámější osobnosti patří rabín spolku reformované bohoslužby Saul Izák Kaempf, profesor náboženství rabín Nathan Grün, rabín synagogálního spolku Or tomid Filip Bondy, vrchní pražský rabín Nathan Ehrenfeld, vrchní pražský rabín dr. Aladar Deutsche, rabín Gustav Sicher, předseda Federace židovských obcí v ČR dr. Desider Galský, zakladatel pražského Židovského muzea dr. Salomon Hugo Lieben a jeho pokračovatel dr. Otto Muneles, předseda pražské židovské obce dr. August Stein, člen Národního shromáždění a pražské městské rady dr. Ludvík Singer, předsedové pražské židovské obce v nejnovější době PhMr. Václav Wassermann a filmový režisér Zeno Dostál, rodina Bondyů, a jiní. Mezi nejnavštěvovanější hrob patří hrob spisovatele Franze Kafky a poblíž něho je ve hřbitovně zdi umístěna pamětní deska spisovatele Maxe Broda, více viz. PAŘÍK, Arno. *Židovská Praha*. Praha 8 - Karlín : Židovské muzeum v Praze, 2002. s. 44-49.

²⁵⁵ PAŘÍK, Arno. *Židovská Praha*. Praha 8 - Karlín : Židovské muzeum v Praze, 2002. s. 44-49.

obce v Kunraticích, Uhříněvsi, na Zbraslavi a v Lochkově, připojeny byly v roce 1974.²⁵⁶

Libeňská židovská osada vznikla v první polovině 16. století a z tohoto ghetta zbylo jen pár domů v Koželužské ulici. V této ulici byla v roce 1592 postavena synagoga, ale v roce 1845 byla poškozena zátopami a o rok později byla zahájena výstavba synagogy nové, dokončené v roce 1857. Po válce již nebyla libeňská obec obnovena a synagoga byla využita jako sklad kulis tamního divadla. V roce 1994 byla synagoga navrácena pražské obci a je využívána jako výstavní a divadelní síň. Libeňský velmi cenný hřbitov byl zrušen v letech 1964 až 1965 a nový hřbitov byl založen roku 1892 v Davídkově ulici.²⁵⁷

Židovská náboženská obec na Smíchově byla založená v roce 1788 a kolem roku 1850 si na Plzeňské třídě zřídila svou modlitebnu.²⁵⁸

V roce 1863 si smíchovská obec vystavěla novou synagogu. Původní podobu synagogy překryla v letech 1930 až 1931 moderní funkcionalistická přestavba projektovaná architektem Leopoldem Ehrmannem.²⁵⁹

Od roku 1941 byla uzavřena a později v období komunistického režimu využita jako skladiště. V roce 2004 byla rekonstruována a přestavěna na archiv Židovského muzea v Praze.²⁶⁰

Místní starý hřbitov byl založen koncem 18. století a pohřby se zde konaly až do roku 1921.²⁶¹

²⁵⁶ Tamtéž, 2002. s. 52.

²⁵⁷ Tamtéž, 2002. s. 52.

²⁵⁸ Institut Tereziánské iniciativy. *Holocaust.cz* [online]. c2002- , 4. března 2008 [cit. 2008-03-04]. Dostupný z WWW: <<http://www.holocaust.cz/cz2/main>>.

²⁵⁹ FIEDLER, Jiří. *Jewish sights of Bohemia and Moravia*. Praha : Sefer, 1991. s. 149.

²⁶⁰ *Židovské muzeum v Praze : oficiální webové stránky* [online]. c2004-2008 , 11. února 2008 [cit. 2008-02-12]. Dostupný z WWW: <<http://www.jewishmuseum.cz/cz/cz042.htm>>.

²⁶¹ FIEDLER, 1991. s. 149.

Nový židovský hřbitov na Malvazinkách byl založen v roce 1903 a naposledy se zde pohřbívalo v roce 1973.²⁶²

V Karlíně existovala židovská obec již před rokem 1848. Synagogu starší nahradila v roce 1861 nová, postavená v maurském slohu. Od roku 1950 je však využívána jako sbor Církve československé husitské a v bývalé zimní modlitebně má sídlo Ekumenická rada církví v České republice.²⁶³

Ve čtvrti na Královských Vinohradech vznikla další židovská obec, neboť v roce 1880 byl založen modlitební spolek a již kolem roku 1900 zde žilo 3500 Židů. Po roce 1920 byly dokonce Vinohrady druhou největší židovskou obcí v Praze.²⁶⁴

Synagogu v Sázavské ulici si obec zbudovala v období let 1896 až 1898, ale během druhé světové války však podlehla bombardování.²⁶⁵

V roce 1888 byl ustaven modlitební spolek na Žižkově a v roce 1893 zde byla založena samostatná židovská obec. Svou modlitebnu měla tato obec zřízenou v patře soukromého domu v Seifertově třídě 48.²⁶⁶

Tato obec měla v roce 1921 více než 1600 členů, zanikla však během druhé světové války. Dochovanou synagogu využívají Křesťanské sbory od roku 1975.²⁶⁷

Malá náboženská obec se nacházela v Michli a jako svou synagogu používala starší hospodářskou budovu v ulici U Michelského mlýna 27.²⁶⁸

²⁶² PAŘÍK, Arno. *Židovská Praha*. Praha 8 - Karlín : Židovské muzeum v Praze, 2002. s. 53.

²⁶³ Tamtéž, 2002. s. 54.

²⁶⁴ PAŘÍK, Arno. *Židovská Praha*. Praha 8 - Karlín : Židovské muzeum v Praze, 2002. s. 54.

²⁶⁵ FIEDLER, Jiří. *Jewish sights of Bohemia and Moravia*. Praha : Sefer, 1991. s. 149.

²⁶⁶ BARTOŠ, Jan. *Atlas Česka : Žižkovská synagoga* [online]. c2006-2007, 2. března 2008 [cit. 2008-03-02]. Dostupný z WWW: <<http://www.atlasceska.cz/praha/zizkovska-synagoga/>>.

²⁶⁷ PAŘÍK, Arno. *Židovská Praha*. Praha 8 - Karlín : Židovské muzeum v Praze, 2002. s. 55.

Na konci 19. století byla synagoga přestavěna v novogotickém slohu a bohoslužby se zde konaly až do září roku 1941. Po válce již tato obec nebyla činná, proto synagoga sloužila v letech 1950 až 1965 jako deponitář Židovskému muzeu v Praze a po roce 1975 byla přizpůsobena pro sbor Alberta Schweitzera Církve československé husitské.²⁶⁹

V Bubnech byla novorenesanční modlitebna založená koncem 19. století v Heřmanově ulici č. 25/719.²⁷⁰

K bohoslužbám byla využívána až do září roku 1941. Od tohoto roku byli Židé transportováni do koncentračních táborů. V pavilonu radiopaláce Pražských vzorkových veletrhů ve Veletržní ulici bylo vytvořeno shromaždiště těchto transportů. Dnes toto místo připomíná pamětní deska. Z tohoto místa byli Židé odváděni na Bubenské nádraží, kde byli odváženi do mnohých koncentračních táborů. V období let 1941 až 1945 zde prošlo více než 45 500 Židů z Prahy a jejího okolí. Většina z nich zahynula v nacistických vyhlazovacích táborech.²⁷¹

²⁶⁸ FIEDLER, Jiří. *Jewish sights of Bohemia and Moravia*. Praha : Sefer, 1991. s. 149.

²⁶⁹ PAŘÍK, 2002. s. 55.

²⁷⁰ FIEDLER, 1991. s. 148.

²⁷¹ PAŘÍK, 2002. s. 55.

20. Závěr

V předložené diplomové práci byly nejprve nastíněny dějiny Židovské obce v Praze. Tato obec je jedním z nejvýznamnějších a nejstarších židovských středisek ve střední Evropě a během tisícileté historie této obce se i přes veškeré katastrofy, pogromy a perzekuce vůči Židům nestalo, aby byla kontinuita židovství na našem území přerušena. Praha byla také významným centrem židovské kultury, kde působilo mnoho významných rabínských osobností, učenců, filosofů, astronomů, matematiků, historiků a spisovatelů, o kterých je v této práci stručně zmíněno.

K největší ztrátě židovského obyvatelstva došlo během 2. světové války následkem nacistického vyhlazování. Početnost československé židovské komunity však klesala i po válce, zejména díky emigračním vlnám v letech 1945 až 1950, v polovině 60. let a v srpnu roku 1968 následkem sovětské invaze. Otázka asimilace hrála v minulosti a zřejmě bude hrát i v budoucnosti velkou roli. K potlačení judaismu přispěl velkou měrou právě komunistický režim.

V současné době sdružuje pražská obec téměř 1600 členů. Od roku 1989 počet členů vzrostl přibližně o 900 a průměrný věk členů klesl z původních 80 na 57 let. Tento fakt svědčí také o určité reformě judaismu u nás, kterému napomáhá nejen důležitá postava obce, rabín, ale také aktivity spojené s židovskou obcí. Týká se to především výchovy a vzdělávání mládeže v rámci Lauderových škol, vzdělávacích programů určeným členům i nečlenům židovských obcí, ale také zajišťování součástí židovského života, mezi které patří košer strava, rituální očista, dodržování židovských svátků a tradic, bohoslužby a také sociální a zdravotní péče pro staré a nemocné členy. Bez těchto

činností by taková rozsáhlá obec nemohla fungovat. O těchto činnostech je zmíněno v jednotlivých kapitolách této práce.

O tom, že židovství u nás není jednotným náboženstvím vypovídá v uvedených kapitolách více argumentů. V první řadě to je různost židovských směrů vyskytujících se na našem území, a to ortodoxní, konzervativní či reformní (liberální) směr. Tyto směry zastoupené v rámci židovských obcí, přidružených organizací a spolků, mají určitý vliv na vedení Federace židovských obcí v ČR. V čele náboženských aktivit federace působí od roku 1992 pražský a zemský rabín Karol Efraim Sidon, který reprezentuje ortodoxní²⁷² judaismus. Ortodoxní judaismus u nás také prosazuje nezávislá, entuziastická a na misii mezi vlašnými Židy zaměřená skupina Chabad²⁷³ v čele s americkým rabínem Manisem Barashem. Konzervativní judaismus je u nás zastoupený Pražskou židovskou otevřenou komunitou Bejt Praha, jejíž podstatnou část tvoří cizinci. Podstatně větší tradici než ortodoxie má u nás liberální judaismus zastoupený Židovskou liberální komunitou v Praze Bejt Simcha, která je nakloněna i nehalachickým Židům. Své aktivity směřuje také na vzdělávání mladých lidí v rámci své odpolední židovské školy Bejt Elend.

Různost směrů přináší i mnohé neshody, např. ohledně využití výnosů z obecního majetku a ze Židovského muzea v Praze, velikosti rozpočtu na Dům sociální péče Hagibor, činnosti Lauderových škol, prosazované ortodoxie rabínem Sidonem, vliv konvertitů a otázky členství a atd. Záměrem této práce nebylo podrobně probírat jednotlivé směry, jejich činnosti a vztahy vůči jiným směrům, ale pouze poukázat na tuto pluralitu. Hlavním problémem v rámci mnohých sporů je to, že současná Židovská obec v Praze je formálně

²⁷² Ortodoxní směr však u nás nemá příliš velkou tradici.

²⁷³ Chabad má vlastní synagogu a centrum v Pařížské ulici v Praze.

ortodoxní i přesto, že ortodoxní Židé tvoří menšinu. Pražská židovská obec spravuje restituovaný majetek, který v minulosti patřil všem pražským Židům, což se nelíbí ostatním stranám. Stanovy Židovské obce v Praze dovolují pouze ortodoxní a konzervativní judaismus, přičemž reformní judaismus je vyloučen. I přestože formálně ortodoxní obec slouží převážně sekulární a liberální komunitě, nepřipouští vyjádření pluralistických židovských identit. Momentální situace v obci směřuje k osobním a organizačním změnám, například řešení situace, kdo nastoupí na post rabína, pokud by z něj odešel Karol Efraim Sidon. Dle zjištěných informací je možné, že ho nahradí rabínský kandidát Peter David, který se učí být ortodoxním rabínem. O případných spekulacích, jak se bude vyvíjet vedení Židovské obce v Praze, je v tuto chvíli předčasné diskutovat. Jasně je, že členové obce by si přáli mít ve vedení někoho z českého prostředí²⁷⁴.

Židovské muzeum v Praze založené v roce 1906 je nedílnou součástí Židovské obce v Praze a Federace židovských obcí v ČR. Cenné umělecké památky z bohatých inventářů synagog, které byly zbořeny při mnohých stavebních úpravách se tak dochovaly do dnešní doby. Tyto cenné sbírky jsou stálými expozicemi v synagogách, které v dnešní době neslouží náboženskému účelu. Avšak tímto způsobem jsou nejen sbírky, ale i budovy odborně udržovány a jsou přístupné i pro laickou veřejnost. Expozice tak značně napomáhají židovské obci co se týče financí²⁷⁵. Právě již zmiňované kultovní prostory jsou popsány v jednotlivých kapitolách, neboť byly od začátku pražské židovské obce

²⁷⁴ Zde se odráží kladený důraz na vzdělávání židovské mládeže v rámci Lauderových škol a případných studií v zahraničí.

²⁷⁵ Více o této problematice viz. kapitola Financování a hospodaření Židovské obce v Praze.

významnými součástmi dějin této obce. V pojednání o nich je také nastíněn jejich současný stav a využití.

Právě tyto památky a jejich expozice dokazují, že Židovská obec v Praze byla v historii obcí, která přežila nejednu katastrofu, pogrom či jiné pronásledování a že židovství na našem území může přežít i za zcela nepříznivých historických podmínek a že se zde judaismus nově reformuje.

21. Seznam použité literatury

I. primární literatura:

Maskil - Věstník židovské liberální komunity Bejt Simcha
(jednotlivá čísla)

Obecní noviny - Informační měsíčník členů Židovské obce
v Praze (jednotlivá čísla)

Roš chodeš - Věstník židovských náboženských obcí v českých
zemích a na Slovensku (jednotlivá čísla)

II. sekundární literatura:

A: Monografie

FIEDLER, Jiří. Jewish sights of Bohemia and Moravia.
Praha : Sefer, 1991. 224 s., ISBN 80-900895-0-X.

Fishbane, M. A.: Judaismus, Prostor, Praha 1996 (Edice
Náboženské tradice světa.), ISBN 80-85190-47-8.

Newman, Ja'akov, Sivan, Gavri'el, Judaismus od A do Z:
slovník pojmů a termínů, Sefer, Praha 1998, ISBN 80-900895-
3-4.

PAŘÍK, Arno. Židovská Praha. Praha 8 - Karlín : Židovské
muzeum v Praze, 2002. 56 s., ISBN 80-85608-51-0.

Pěkný, Tomáš, Historie Židů v Čechách a na Moravě, Sefer,
Praha 1993, ISBN 80-900895-4-2.

Rozkošná, Blanka, Jakubec, Pavel, Židovské památky Čech:
historie a památky židovského osídlení Čech = Jewish
monuments in Bohemia, ERA, Brno 2004, ISBN 80-86517-64-0.

Spiegel, Paul, Kdo jsou Židé, Společnost pro odbornou literaturu - Barrister & Principal, Brno 2007, 226 s., ISBN 978-80-87029-07-7.

Vojtíšek, Zdeněk, Encyklopedie náboženských směrů v ČR, Portál, Praha 2004, ISBN 80-7178-798-1.

B: Články ve sbornících, seriálových publikacích a na Internetu:

BÁNYAI, František. Odkud bere obec peníze?. Obecní noviny : Informační měsíčník členů Židovské obce v Praze. 1.1.2006, 2, č. 2, s. 17.

OLMEROVÁ, Helena. Očistná lázeň - MIKVE. Roš chodeš : Věstník židovských náboženských obcí v českých zemích a na Slovensku. 1.1.1995, roč. 57, č. SIVAN, s. 8-9.

PAŘÍK, Arno. Znovuotevření Vysoké synagogy. Roš chodeš : Věstník židovských náboženských obcí v českých zemích a na Slovensku. 1.1.1996, 58, č. TIŠRI-CHEŠVAN, s. 10.

PUTÍK, Alexandr, PAVLÁT, Leo, FIEDLER, Jiří. Židovské tradice a zvyky. In PAVLÁT, Leo. Židé - dějiny a kultura. 3. dopl. vyd. Praha : Židovské muzeum v Praze, 2005. Židovské tradice a zvyky. s. 118-122.

ŠEDINOVÁ, Jiřina. Židé v Čechách a na Moravě. In PAVLÁT, Leo. Židé - dějiny a kultura. 3. dopl. vyd. Praha : Židovské muzeum v Praze, 2005. s. 41. ISBN 80-86889-11-4.

Almanach Labyrint [online]. c2000-2008 , 22. března 2008 [cit. 2008-03-22]. Dostupný z WWW: <<http://www.almanachlabyrint.cz/nakladatelstvi/82/sefer/>>.

BARTOŠ, Jan. *Atlas Česka* [online]. c2006-2007 , 4. března 2008 [cit. 2008-03-04]. Dostupný z WWW: <<http://www.atlasceska.cz/praha/radnice-zidovskeho-mesta/>>.

BARTOŠ, Jan. *Atlas Česka : Jubilejní synagoga* [online]. c2006-2007, 1. března 2008 [cit. 2008-03-01]. Dostupný z WWW: <<http://www.atlasceska.cz/praha/jubilejni-synagoga/>>.

BARTOŠ, Jan. *Atlas Česka : Klausová synagoga* [online]. c2006-2007 , 22. února 2008 [cit. 2008-02-22]. Dostupný z WWW: <<http://www.atlasceska.cz/praha/klausova-synagoga/>>.

BARTOŠ, Jan. *Atlas Česka : Maiselova synagoga* [online]. c2006-2007, 4. března 2008 [cit. 2008-03-04]. Dostupný z WWW: <<http://www.atlasceska.cz/praha/maiselova-synagoga/>>.

BARTOŠ, Jan. *Atlas Česka : Pinkasova synagoga* [online]. c2006-2007, 4. března 2008 [cit. 2008-02-02]. Dostupný z WWW: <<http://www.atlasceska.cz/praha/pinkasova-synagoga/>>.

BARTOŠ, Jan. *Atlas Česka : Starý židovský hřbitov* [online]. c2006-2007, 22. února 2008 [cit. 2008-02-22]. Dostupný z WWW: <<http://www.atlasceska.cz/praha/stary-zidovsky-hrbitov/>>.

BARTOŠ, Jan. *Atlas Česka : Vysoká synagoga* [online]. c2006-2007, 4. března 2008 [cit. 2008-03-04]. Dostupný z WWW: <<http://www.atlasceska.cz/praha/vysoka-synagoga/>>.

BARTOŠ, Jan. *Atlas Česka : Španělská synagoga* [online]. c2006-2007, 5. března 2008 [cit. 2008-03-05]. Dostupný z WWW: <<http://www.atlasceska.cz/praha/spanelska-synagoga/>>.

BARTOŠ, Jan. *Atlas Česka : Žižkovská synagoga* [online]. c2006-2007, 2. března 2008 [cit. 2008-03-02]. Dostupný z WWW: <<http://www.atlasceska.cz/praha/zizkovska-synagoga/>>.

Bejt Praha : Pražská židovská otevřená komunita [online]. c2005, 11. dubna 2005 [cit. 2008-03-19]. Dostupný z WWW: <<http://www.bejt-praha.cz/cz/onas.html>>.

Bejt Simcha : Židovská liberální organizace v Praze [online]. nezjištěno, 19. března 2008 [cit. 2008-03-19]. Dostupný z WWW: <<http://www.bejtsimcha.cz/>>.

Bejt Simcha : Židovská liberální organizace v Praze [online]. nezjištěno, 19. března 2008 [cit. 2008-03-19]. Dostupný z WWW: <http://www.bejtsimcha.cz/index.php?option=com_content&view=article&id=4&Itemid=5>.

Český rozhlas : 10 let obnoveného židovského školství unás [online]. c2000-2008, 1. března 2008 [cit. 2008-03-01]. Dostupný z WWW: <http://www.rozhlas.cz/nabozenstvi/zpravy/_zprava/375770>.

HEISSLER, Herbert, et al. *Pamětihodnosti.cz* [online]. c1998-2006, 3. března 2008 [cit. 2008-03-03]. Dostupný z WWW: <http://www.pametihodnosti.cz/pamatka/432/podrobne/praha___staronova_synagoga_zidovska_pamatka.html>.

HEISSLER, Herbert, et al. *Pamětihodnosti.cz* [online]. c1998-2006, 23. února 2008 [cit. 2008-02-23]. Dostupný z WWW: <http://www.pametihodnosti.cz/pamatka/427/praha___spanelska_synagoga_zidovska_pamatka.html>.

HEISSLER, Herbert, et al. *Pamětihodnosti.cz* [online]. c1998-2006, 1. března 2008 [cit. 2008-03-01]. Dostupný z WWW:

<http://www.pametihodnosti.cz/pamatka/429/praha___stary_zidovsky_hrbitev_zidovska_pamatka.html>.

HEISSLER, Herbert, et al. *Pamětihodnosti.cz* [online]. c1998-2006 , 14. února 2008 [cit. 2008-02-14]. Dostupný z WWW:

<http://www.pametihodnosti.cz/pamatka/480/praha___zidovsky_hrbitev_na_zizkove_zidovska_pamatka.html>.

Institut Tereziánské iniciativy. *Holocaust.cz* [online]. c2002- , 4. března 2008 [cit. 2008-03-04]. Dostupný z WWW:

<<http://www.holocaust.cz/cz2/main>>.

Lauderovy školy v Praze [online]. c2005-2008 , 1. března 2008 [cit. 2008-03-

01]. Dostupný z WWW: <http://www.lauder.cz/cs/zakladni_informace/tradice_a_poslani.html>.

Lauderovy školy v Praze [online]. c2005-2008 , 1. března 2008 [cit. 2008-03-

01]. Dostupný z WWW: <http://www.lauder.cz/cs/zakladni_skola/svp_zs.html>.

Lauderovy školy v Praze [online]. c2005-2008 , 1. března 2008 [cit. 2008-03-

01]. Dostupný z WWW: <http://www.lauder.cz/cs/zakladni_informace/vedeni.html>.

Lauderovy školy v Praze [online]. c2005-2008 , 1. března 2008 [cit. 2008-03-

01]. Dostupný z WWW: <http://www.lauder.cz/cs/zakladni_skola/druzina.html>.

Lauderovy školy v Praze [online]. c2005-2008 , 1. března 2008 [cit. 2008-03-01]. Dostupný z WWW: <<http://www.lauder.cz/cs/gymnazium.html>>.

PDVISUAL. *Česká unie židovské mládeže* [online]. c2007 , 19. března 2008 [cit. 2008-03-19]. Dostupný z WWW: <<http://test.reanim.net/>>.

¹ *Hakoach : Sportovní klub pro Židy* [online]. nezjištěno , 19. března 2008 [cit. 2008-03-19]. Dostupný z WWW:

<http://www.hakoach.cz/?Sportovni%ED_klub>.

Pražská informační služba [online]. c2008 , 19. 7. 2007 [cit. 2008-03-

04]. Dostupný z WWW: <http://www.pis.cz/cz/praha/pamatky/zidovska_radnice>.

Rainbow Triangle, v. o. s.. *Židovská obec v Praze : oficiální webové stránky* [online]. c2005 , 1. března 2008 [cit. 2008-03-01]. Dostupný z WWW: <http://www.fzo.cz/prf_zec.do>.

Rainbow Triangle, v. o. s.. *Federace židovských obcí v ČR* [online]. c2005, 22. února 2008 [cit. 2008-02-22]. Dostupný z WWW:

<http://www.fzo.cz/db_img/soubor439_77.pdf>.

Rainbow Triangle, v. o. s.. *Federace židovských obcí v ČR* [online]. c2005, 19. března 2008 [cit. 2008-03-19]. Dostupný z WWW:

<http://www.fzo.cz/ona_orf.do>.

Rainbow Triangle, v. o. s.. *Federace židovských obcí v ČR* [online]. c2005, 11. března 2008 [cit. 2008-03-11]. Dostupný z WWW: <http://www.fzo.cz/fpa_akt.do>.

Rainbow Triangle, v. o. s.. *Federace židovských obcí v ČR* [online]. c2005, 19. března 2008 [cit. 2008-03-19]. Dostupný z WWW: <<http://www.fzo.cz/pri01.do>>.

Rainbow Triangle, v. o. s.. *Federace židovských obcí v ČR* [online]. c2005, 19. března 2008 [cit. 2008-03-19]. Dostupný z WWW: <<http://www.fzo.cz/pri06.do>>.

Rainbow Triangle, v. o. s.. *Federace židovských obcí v ČR* [online]. c2005, 19. března 2008 [cit. 2008-03-19]. Dostupný z WWW: <<http://www.fzo.cz/pri08.do>>.

Rainbow Triangle, v. o. s.. *Federace židovských obcí v ČR* [online]. c2005, 19. března 2008 [cit. 2008-03-19]. Dostupný z WWW: <<http://www.fzo.cz/pri09.do>>.

Terezínská iniciativa [online]. nezjištěno , 19. dubna 2006 [cit. 2008-03-19]. Dostupný z WWW: <<http://www.terezinstudies.cz/cz2/TI/TI>>.

Židovská liberální unie [online]. nezjištěno , 13. března 2008 [cit. 2008-03-13]. Dostupný z WWW: <<http://www.zlu.cz/>>.

Židovské muzeum v Praze : O muzeu [online]. c2004-2008 , 1. března 2008 [cit. 2008-03-01]. Dostupný z WWW: <<http://www.jewishmuseum.cz/cz/czmuseum.htm>>.

Židovské muzeum v Praze : Nadace Židovského muzea v Praze [online]. c2004-2008, 11. února 2008 [cit. 2008-02-11]. Dostupný z WWW: <<http://www.jewishmuseum.cz/cz/cznadace.htm>>.

Židovské muzeum v Praze [online]. c2004-2008 , 11. února 2008 [cit. 2008-03-04]. Dostupný z WWW: <<http://jewishmuseum.cz/cz/czmaisel.htm>>.

¹ Pražská informační služba [online]. c2008 , 1.2.2008 [cit. 2008-02-05]. Dostupný z WWW: <http://www.pis.cz/cz/praha/pamatky/maiselova_synagoga>.

Židovské muzeum v Praze [online]. c2004-2008 , 11. února 2008 [cit. 2008-02-11]. Dostupný z WWW: <<http://jewishmuseum.cz/cz/czedz.htm>>.

Židovské muzeum v Praze [online]. c2004-2008 , 7. března 2008 [cit. 2008-03-07]. Dostupný z WWW: <<http://www.jewishmuseum.cz/cz/czredjb.htm>>.

Židovské muzeum v Praze [online]. c2004-2008 , 11. února 2008 [cit. 2008-02-11]. Dostupný z WWW: <<http://www.jewishmuseum.cz/cz/czpinkas.htm>>.

Židovské muzeum v Praze [online]. c2004-2008 , 11. února 2008 [cit. 2008-02-11]. Dostupný z WWW: <<http://jewishmuseum.cz/cz/czedz.htm>>.

Židovské muzeum v Praze [online]. c2004-2008 , 11. února 2008 [cit. 2008-02-13]. Dostupný z WWW: <<http://jewishmuseum.cz/cz/czchevra.htm>>.

Židovské muzeum v Praze : oficiální webové stránky [online]. c2004-2008 , 11. února 2008 [cit. 2008-02-12]. Dostupný z WWW: <<http://www.jewishmuseum.cz/cz/cz042.htm>>.

Židovské muzeum v Praze [online]. c2004-2008 , 12. března 2007 [cit. 2008-01-03]. Dostupný z WWW: <http://jewishmuseum.cz/en/info/staronova_cz.htm>.

Židovská obec v Praze : oficiální webové stránky [online]. c2000-2004, 1. 2. 2008 [cit. 2008-02-01]. Dostupný z WWW: <http://www.kehilaprag.cz/mambo/index.php?option=com_content&task=view&id=34&Itemid=45>.

Židovská obec v Praze : oficiální webové stránky [online]. c2000-2004, 3. března 2008 [cit. 2008-03-03]. Dostupný z WWW: <http://www.kehilaprag.cz/mambo/index.php?option=com_content&task=blogcategory&id=132&Itemid=116>.

Židovská obec v Praze : oficiální webové stránky [online]. c2000-2004, 3. března 2008 [cit. 2008-03-03]. Dostupný z WWW: <http://www.kehilaprag.cz/mambo/index.php?option=com_content&task=blogcategory&id=132&Itemid=116>.

Židovská obec v Praze : oficiální webové stránky [online]. c2000-2004 , 1. 2. 2008 [cit. 2008-02-01]. Dostupný z WWW: <http://www.kehilaprag.cz/mambo/index.php?option=com_frontpage&Itemid=1>.

Židovská obec v Praze : oficiální webové stránky [online]. c2000-2004 , 1. 2. 2008 [cit. 2008-02-01]. Dostupný z WWW: <http://www.kehilaprag.cz/mambo/index.php?option=com_content&task=blogcategory&id=90&Itemid=64>.

Židovská obec v Praze : oficiální webové stránky [online]. c2000-2004 , 1. 2. 2008 [cit. 2008-02-01]. Dostupný z WWW: <http://www.kehilaprag.cz/mambo/index.php?option=com_content&task=view&id=45&Itemid=60>.

Židovská obec v Praze : oficiální webové stránky [online]. c2000-2004 , 1. března 2008 [cit. 2008-03-01]. Dostupný z WWW: <http://www.kehilaprag.cz/mambo/index.php?option=com_content&task=view&id=52&Itemid=56>.

Židovská obec v Praze : oficiální webové stránky [online]. c2000-2004 , 11. března 2008 [cit. 2008-03-11]. Dostupný z WWW: <http://www.kehilaprag.cz/mambo/docs/2007vyrocka_fin_www.pdf>.

Židovské památky ve správě Matana, a.s. [online]. c2008 , 11. března 2008 [cit. 2008-03-11]. Dostupný z WWW: <http://golem.kehilaprag.cz/pamatky/index.php?option=com_content&task=view&id=13>.

22. Přílohy k diplomové práci

Seznam příloh:

Příloha	I:	Košer certifikát
Příloha	II:	Jídelníček
Příloha	III:	Leták Lauderových škol
Příloha	IV:	Povolení ke vstupu do objektů Židovského muzea v Praze
Příloha	V:	Leták Domova seniorů Charlese Jordana
Příloha	VI:	Smlouva Komplexní domácí péče Ezra
Příloha	VII:	Stanovy Židovského muzea v Praze

בית, כיום אבן השפה

הרבנות הראשית
לקק פראג ולרפובליקה הצ'כית
מחלקת הכשרות

תעודת כשרות

הרינו לאשר בואת שהבירה במקבוקים בפחיות ובמכילים
המיוצרת בחברת "XXXXXXXXXX" [XXXXXXXXXXXX, s.r.o.] בע"מ XXXXX
שברפובליקה הצ'כית, היא כשרה (פרוזה) לכל יצאת השנה
מלבד פסח ללא חשש חדש.

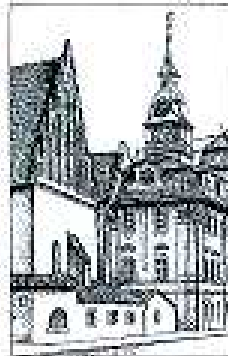
תוקף תעודה זו, עד לתאריך די באלול תשס"ו [31/8/06]

הרב מנחם קלמחיים
מחלקת הכשרות פראג

הרב אפרים סידאן
הרב הראשי
לרפובליקה הצ'כית

MAISELOVA 18, 110 00 PRAHA 1
טלפון מנהלתי : 00-420-2-24800854 פקס : 00-420-2-22318664
טלפוני : 00-420-205-875390
דואר אלקטרוני : E-Mail: menachem@kshiloprag.cz

103

CHIEF RABBINATE
OF JEWISH COMMUNITY OF PRAGUE
AND CZECH REPUBLIC
KASHRIT DEPARTMENT

Prague, 19/2005, 27 Av 5765

KOSHER CERTIFICATE

We hereby certify that the beer in bottles, cans and kegs,
produced by XXXXXXXXXX, a.s., in xxxx in the Czech Republic
is kosher except the period of Pesach, without any fear of
"CHADASH".

This certificate is valid until 7 of Elul 5766 (31/8/2006).

Rabbi
Menachem Kalchauer
Kashrut Department
Prague Rabbinate

Rabbi
Efraim Sidon
Chief Rabbi
of Czech Republic

MAISELOVA 18, 110 00 PRAHA 1
00-420-2-22318464 : 070 00-420-2-24800804 : 01111229 11000
00-420-603-873150 : 170100
E-Mail: menachem@kchiliprag.cz : 01170100 10007

JÍDELNÍČEK

pondělí polévka : pórková s vejcem
17. 3. hl. jídlo : zeleninové lečo s vejcem, párek, brambory

úterý polévka : cibulačka
18. 3. hl. jídlo : pečené kuře, rýže
x/ paláčky s marmeládou

středa polévka : frankfurtská s párkem
19. 3. hl. jídlo : masové tortelíny s cibulkou, zelí

čtvrtek polévka : zeleninová krémová
20. 3. hl. jídlo : kapustový karbanátek, bramborová kaše
x/ domáci buchty s povidly

večeře, 19.00 hod.: vývar s těstovinou a zeleninou **130,-- Kč**
drůbeží řízek, vařené brambory
haman. ucho, salát, voda
víno 0,75 l pro 4 osoby

pátek polévka : kulajda
21. 3. hl. jídlo : hejk po židovsku, brambory

večeře předkrm : gefilte fish, barches
polévka : vývar s rýží
hl.jídlo : kuře s nádivkou, těstoviny se zelím
moučník, salát

sobota předkrm : vajíčkový salát, barches
22. 3. hl. jídlo : maso v šouletu, kuskus, farfel, okurka
moučník, salát

x/ toto jídlo je třeba objednat u obsluhy v restauraci nejpozději den předem

Váha masa je v syrovém stavu 50-100 g, váha ryb 100-150 g.

Lauderovy školy při ŽOP, Belgická 25, Praha 2

Lauderova mateřská a základní škola a gymnázium při Židovské obci v Praze vychovává a vzdělává děti v duchu židovských tradic. Škola je samozřejmě otevřena všem – ale ode všech vyžadujeme úctu k židovským náboženským, kulturním a etickým hodnotám.

- vzdělání dle vlastního školního vzdělávacího programu, v němž využíváme i prvky programů „Začít spolu“ či kritického myšlení
- Od 1. třídy vyučujeme hebrejštinu a židovskou výchovu

- první hodina začíná v **8.30**
- v našich třídách je **nejvýše 20 dětí** → **individuální přístup** při rozvoji jejich specifického nadání a pomoci při překonávání možných handicapů (ve škole pracuje psycholog a speciální pedagog)
- na 2. stupni probíhá výuka cizích jazyků ve skupinách napříč ročníky, do kterých jsou žáci rozděleni dle dosažené jazykové úrovně (to také usnadňuje přijímání a adaptaci žáků do vyšších ročníků, kteří se na jiných školách s hebrejštinou nesetkali)

- pro 1. stupeň je otevřena **družina (7.30 – 17.30)**

- v odpoledním programu vysoká nabídka **zájmových kroužků již od 5 žáků** (angličtina, hebrejštinu, keramika, sportovní kroužky, židovské tradice,...)

- pro děti je k dispozici knihovna, počítačová učebna, tělocvična, hřiště, posilovna
- ve školní jídelně se vaří košer

Příloha IV: Povolení ke vstupu do objektů
Židovského muzea v Praze

POVOLENÍ KE VSTUPU
DO OBJEKTŮ ŽIDOVSKÉHO MUZEA V PRAZE

Prosím o umožnění vstupu pro p. PETR CHARVAIT

z důvodu STUDIJI, UNIVERZITA PARDUBICE

do těchto objektů:

- Maiselova synagoga
- Pinkasova synagoga
- Starý židovský hřbitov
- Obřadní síň
- Klausová synagoga
- Španělská synagoga
- Galerie Roberta Guttmana

Dne 9.1.2028 od 10.00 do 16.30

V Praze dne 9.1.2028

[Signature]

Židovské muzeum v Praze

ŽIDOVSKÉ MUZEUM V PRAZE

U Staré školy 1,3, 110 01 Praha 1

Tel. 221 711 511, FAX 221 711 584

IČ 60459263 DIČ CZ60459263

16

U Staré školy 1, 3, 110 00 PRAHA 1

TEL.: 221 711 511

FAX: 221 711 584

Příloha V: Leták Domova seniorů Charlese Jordana

ŽIDOVSKÁ OBEC V PRAZE

Domov seniorů Charlese Jordana

Milady Horákové 129/300, Praha 6

tel. 233 325 557, 602 641 044, fax 226 235 148, e-mail franken@kehilaprag.cz
www.kehilaprag.cz

Do Domova seniorů mohou být přijati žadatelé splňující následující podmínky :

- trvalý pobyt a zdravotní pojištění v ČR
- snížená soběstačnost minimálně II. stupně závislosti (zákon č. 108/2006 Sb.) nebo splnění kritérií pro přiznání II. stupně závislosti doložené písemnou zprávou ze zdravotnického a sociálního šetření
- přeživší šoa
- člen židovské obce nebo držitel mimořádného statutu, který splňuje „právo návratu“
- partneři žadatelů stěhující se společně

Do Domova seniorů nemohou být přijati senioři, jejichž zdravotní stav vyžaduje soustavnou lékařskou péči, senioři závislí na alkoholu či jiných toxických látkách a senioři z jakýchkoli příčin agresivní vůči svému okolí.

Domov seniorů má kapacitu 20 klientů. Pokoje jsou umístěny ve dvou podlažích. V nižším, v blízkosti sesterny, jsou umístěni klienti vyžadující intenzivní ošetrovatelskou péči. Pokoje jsou jedno až čtyřlůžkové. Ve vyšším patře jsou klienti částečně soběstační v jedno a dvoulůžkových pokojích s koupelnami se sprchovým koutem a toaletou.

Pokoje jsou vybaveny polohovacími lůžky s lůžkovinami, skříněmi, stolem se židlemi, křesly, políčkami, telefonem, dorozumivacím zařízením pacient-sestra. Ostatní zařízení a výzdobu (obrazy, fotografie, ledničku, květiny apod.) si klient po dohodě s vedoucí Domova seniorů může přivést s sebou.

S klientem je sepsána „Smlouva o poskytnutí sociální péče“ a pokud si to klient přeje, může mít v Domově seniorů trvalé bydliště.

O klienty se stará kvalifikovaný zdravotnický personál, pečovatelky, praktická lékařka, RHB lékařka, fyzioterapeutka, ergoterapeutka, psychiatr, psycholog a sociální pracovníce. Ordinance praktické a RHB lékařky je přístupná všem členům a zaměstnancům Židovské obce v Praze.

V kuchyni Domova seniorů se připravuje košer strava, podává se 5x denně ve třech dietních variantách.

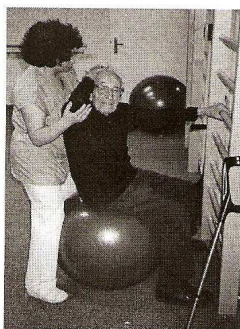
Klienti mohou využívat široké škály služeb, které Domov seniorů poskytuje :

- ordinace praktické lékařky
- ordinace RHB lékařky a psychiatra
- rozhovory s psychologem
- rehabilitace – vodoléčba (vířivka), elektroléčba, magnetoterapie, léčba laserem, masáže, individuální a skupinové cvičení
- ergoterapie
- kadeřnické služby
- pedikúra
- služby Denního centra
- služby dle zákona č. 108/2006 Sb.

Mnohé z těchto služeb využívají i ostatní členové a zaměstnanci ŽOP.

Klienti mají k dispozici krásnou a klidnou zahradu ve vnitrobloku, kde odpočívají obklopeni přírodou.

Za služby poskytované podle zákona č. 108/2006 Sb. a za ubytování se platí 160 Kč/den, za stravu 140 Kč/den. Domovu seniorů přísluší i příspěvek na péči přiznaný klientovi.

EZRA Komplexní domácí péče

Izraelská 1, 130 00 Praha 3, tel., fax: 272 738 332, e-mail: dpezra@kehilaprag.cz

Informace pro zájemce o služby

Komplexní domácí péče EZRA - Židovská obec v Praze

- ❖ **Komplexní domácí péče Ezra (dále jen KDP Ezra) je nestátní zdravotnické zařízení a registrovaná terénní sociální služba Osobní asistence a poskytuje uživatelům služeb propojenou formu zdravotní a sociální péče v přirozeném sociálním prostředí dle individuálních potřeb.**

Židovská obec je církevní organizace sdružující občany hlásící se k židovskému vyznání, národnosti nebo původu. Židovská obec v duchu židovských tradic podporuje vzdělávání a zajišťuje náboženský a kulturní život osob a jejich sociální potřeby.

Posláním ŽO je mimo jiné poskytovat nebo zprostředkovat potřebným osobám služby, které jim zajistí takovou podporu a péči, kterou potřebují k důstojnému životu dle individuálních potřeb se zvláštním zřetelem ke specifickým potřebám přeživších holocaustu.

- ❖ **KDP EZRA poskytuje integrovanou formu sociální a zdravotní péče, jejímž cílem je:**

1. odstranění akutní nebo déletrvající nepříznivé životní situace
2. podpora samostatnosti, soběstačnosti a aktivizace uživatelů služeb
3. podpora života uživatelů služeb ve vlastním domácím prostředí co nejdéle, jak je to možné a bezpečné

- ❖ **Zásady poskytovaných služeb KDP Ezra :**

1. Každá osoba má nárok na bezplatné poskytnutí základního sociálního poradenství o možnostech řešení nepříznivé sociální situace nebo jejího předcházení.
2. Rozsah a forma pomoci a podpory zachovává lidskou důstojnost
3. Vychází z individuálně určených potřeb osob a působí na osoby aktivně
4. Podporuje rozvoj samostatnosti
5. Motivuje k činnostem, které vedou, pokud možno, k překonání nepříznivé sociální situace
6. Motivuje sociální začleňování osob
7. Služby jsou poskytovány v zájmu osob a v náležité kvalitě takovými způsoby, aby bylo vždy důsledně zajištěno dodržování lidských práv a základních svobod osob

- ❖ **Komu je určena komplexní domácí péče?**

Služby jsou poskytovány potřebným osobám - **uživatelům služeb (dále jen klient)** se **sníženou soběstačností** z důvodu věku, chronického onemocnění nebo zdravotního postižení, jejichž situace vyžaduje pomoc jiné fyzické osoby.

Služby jsou poskytovány v přirozeném sociálním prostředí osob, při činnostech, které potřebují a se zvláštním zřetelem k potřebám přeživších holocaustu, někdejších obětím nacionálně socialistického násilí, jejichž osobní cíle vychází ze židovských tradic a kořenů.

❖ Obsah služeb KDP Ezra a způsob zahájení:

Mezi hlavní metody, kterými se cíle dosahuje, patří: služby sociální péče a domácí zdravotní péče poskytované či zprostředkované profesionálními pracovníky v souladu se stávajícími právními normami a dle individuálních potřeb klienta..

Obsahem služeb jsou:

1. výkony osobní asistence (viz § 39 sociálního zák. 108/2006 a vyhlášky 505, § 5)
2. odborná zdravotní péče (dle odbornosti 925)
3. individuální a skupinová ergoterapie a zprostředkování kompenzačních pomůček

1. Sociální poradenství

Sociální poradenství poskytuje osobám v nepříznivé sociální situaci potřebné informace přispívající k řešení jejich situace. Služba obsahuje základní poradenství, zprostředkování kontaktu se společenským prostředím, terapeutické činnosti a pomoc při prosazování práv a zájmů.

2. Sociální služby Osobní asistence obsahují pomoc při zvládnání běžných úkonů péče o vlastní osobu, pomoc při osobní hygieně, pomoc při zajištění chodu domácnosti, zprostředkování kontaktu se společenským prostředím a pomoc při prosazování práv a zájmů. Služby mohou být indikovány sociálním pracovníkem, vyžádány klientem nebo příbuznými či známými.

Zahájení i ukončení sociální péče plánuje společně s klientem, příbuznými či blízkými sociální pracovnice KDP Ezra.

Postup při zavedení služeb sociální péče:

- sociální pracovnice navštíví zájemce o službu ve vlastním domácím prostředí, společně s klientem kvalifikovaně zhodnotí potřeby, navrhne obsah služeb a připraví smlouvu o jejich zajišťování KDP Ezra nebo zprostředkuje potřebné služby jinými poskytovateli.

3. Domácí zdravotní péče je poskytována dle indikace ošetřujícího lékaře v případě volné kapacity KDP Ezra. Může to být praktický lékař nebo ošetřující lékař v nemocnici.

Individuální plán péče zahajuje i ukončuje vrchní sestra KDP Ezra společně s klientem dle požadavku indikujícího lékaře.

Postup pokud potřebujete zdravotní domácí péči:

- kontaktujte nás nebo předejte kontakt na KDP EZRA Vašemu lékaři, případně sociální pracovnici v nemocnici

4. Ergoterapie je poskytována na doporučení ošetřujícího lékaře nebo pracovníků KDP Ezra - vrchní sestry nebo sociální pracovnice

Ergoterapeutka při domácím šetření zhodnotí potřeby, navrhne plán péče a doporučí vhodné kompenzační pomůcky.

EZRA Komplexní domácí péče

Izraelská 1, 130 00 Praha 3, tel., fax: 272 738 332, e-mail: dpezra@kehilaprag.cz

❖ Kapacita poskytovaných služeb

Celková kapacita je závislá na individuálním rozsahu služeb každého klienta. Služba je poskytována více klientům, kteří se střídají ve využívání služeb během dne a během měsíce. V případě naplnění kapacity KDP Ezra, jsou žadatelům o služby zprostředkovány informace o možnostech zajištění péče ostatními poskytovateli sociálních služeb.

❖ Jak je to s finanční úhradou komplexní domácí péče?

Podmínky úhrady za služby jsou součástí uzavřené smlouvy s klientem a jsou stanoveny dle platného ceníku dle podmínek daných zákonem.

Zdravotní péče indikovaná ošetřujícím lékařem je hrazena zdravotní pojišťovnou, péče nepředepsaná lékařem je hrazena dle Seznamu zdravotních výkonů s bodovými hodnotami.

Sociální péče je poskytována dle ceníku služeb.

V případě sociální potřeby doporučí sociální pracovnice KDP EZRA, na základě sociálního šetření, úlevu či zproštění od platby.

Na financování projektu Komplexní domácí péče Ezra se podílejí:

- Židovská obec v Praze
- Nadační fond obětem holocaustu
- Ministerstvo práce a soc. věcí
- Ministerstvo zdravotnictví
- Magistrát hl. m. Prahy
- Claims Conference

❖ Jak a kdy můžete KDP EZRA kontaktovat?

Koordinační centrum KDP EZRA – Praha 3, Izraelská 1,

ve všední dny od 8:00 do 16:00 (mimo tyto hodiny zanechte vzkaz na záznamníku)

telefon, záznamník, fax: 272 738 332

email: dpezra@kehilaprag.cz

informace na webových stránkách ŽOP: www.kehilaprag.cz

▶ stanice metra Želivského, výstup z metra směr Židovské hřbitovy, nízká bílá budova po levé straně, druhý vchod za vřátnicí nového židovského hřbitova

▶ při zanechávání vzkazu na záznamníku prosíme udejte jméno a telefonní číslo, na které Vám můžeme zavolat zpět

EZRA Komplexní domácí péče

Izraelská 1, 130 00 Praha 3, tel., fax: 272 738 332, e-mail: dpezra@kehilaprag.cz

Smlouva o poskytování služeb KDP Ezra

Židovská obec v Praze se sídlem Praha 1, Maiselova 18, PSČ: 110 00

IČ: 00445258

zastoupená na základě plné moci vedoucí střediska Komplexní domácí péče Ezra (dále jen KDP Ezra)- MUDr. Ivanou Rymešovou, Praha 3, Izraelská 1 (dále jen poskytovatel)

a

pan/paní (dále jen uživatel), datum narození ,

bydliště

*Není / Držitel/ka osvědčení zákona 255/1946 Sb. * po manželovi/lce

uzavírají dnešního dne, měsíce a roku tuto:

SMLOUVU

o poskytování sociálních služeb

Poskytovatel je náboženskou společností zajišťující nejen pro své členy a občany židovského původu mimo jiné poskytování potřebných sociálních služeb. Poskytovatel veden snahou zajistit spravedlivé a rovnoměrné poskytování sociálních a zdravotních služeb v nejvyšší možné kvalitě a dostupnosti všem svým členům, jejichž sociální situace a zdravotní stav vyžaduje poskytování takových služeb, sjednává touto smlouvou základní podmínky poskytování sociálních služeb uživatel. Sociální služby budou dle možností poskytovatele všem příjemcům poskytovány ve stejné kvalitě, za ceny dle platného ceníku a v rozsahu dle individuálních potřeb každého příjemce. S jednotlivými příjemci mohou být smlouvou dohodnuty zvláštní podmínky.

I.

1.1 Na základě výslovného souhlasu uživatele s posuzováním jeho sociální situace a zdravotního stavu, jehož udělení poskytovateli potvrzuje uživatel podpisem této smlouvy, bylo na základě odborného posouzení uživatele zdravotního stavu a sociální situace podle interních pravidel poskytovatele rozhodnuto o nároku uživatele na poskytování sociálních služeb v rozsahu a za podmínek této smlouvy. Pokud to bude kdykoliv v době platnosti této smlouvy vyžadovat zdravotní stav nebo sociální situace uživatele, dohodnou smluvní strany potřebnou změnu této smlouvy.

II.

2.1 Poskytovatel se zavazuje poskytovat uživateli sociální služby. Konkrétní činnosti poskytované uživateli v rámci sjednaného druhu sociálních služeb a jejich rozsah – viz příloha č. 1 této smlouvy – Rozpis naplánovaných služeb.

2.2 Služby budou poskytovány v místě bydliště uživatele na adrese

2.3 Ceny jednotlivých činností prováděných poskytovatelem v rámci poskytování služeb podle této smlouvy jsou uvedeny v příloze č. 2 této smlouvy – Ceník služeb. Ceny uvedené v ceníku byly stanoveny rozhodnutím vedení ŽOP. V případě špatné sociální situace je uživatel mimo tuto smlouvu a své zákonné nároky oprávněn žádat ŽOP o finanční příspěvek. Posouzení takové žádosti se řídí Vnitřními pravidly ŽOP.

2.3.1 Vyúčtování poskytnutých služeb bude poskytovatelem provedeno vždy *1 x týdně/1xměsíčně po ukončení činnosti služby a to nejpozději do 20. v následujícím měsíci.

1

Jméno klienta/tkv

EZRA

Komplexní domácí péče

Izraelská 1, 130 00 Praha 3, tel., fax: 272 738 332, e-mail: dpezra@kehilaprag.cz

2.3.2 Uživatel se zavazuje a je povinen platit úhradu zpětně, a to jednou za kalendářní měsíc, nejpozději však do patnáctého dne po dni, kdy poskytovatel předložil uživateli měsíční vyúčtování čerpaných služeb.

2.3.3 Uživatel se zavazuje a je povinen platit úhradu v hotovosti osobnímu asistentovi nebo v pokladně ŽOP a nebo bezhotovostní převodem na účet poskytovatele.

2.3.4 Přeplatky na úhradách za služby poskytované poskytovatelem podle této smlouvy je poskytovatel povinen vyúčtovat a písemné vyúčtování uživateli předat (*doručit*) nejpozději do konce měsíce následujícího po měsíci, za nějž přeplatek vznikl. Poskytovatel je povinen přeplatek vyplatit uživateli v hotovosti nejpozději ve lhůtě, v jaké je povinen předat (*doručit*) vyúčtování tohoto přeplatku.

III.

4.1 Uživatel prohlašuje, že byl seznámen s vnitřními pravidly poskytovatele pro poskytování sociální služby KDP Ezra dle sjednaného druhu a rozsahu sociálních služeb. Uživatel prohlašuje, že vnitřní pravidla mu byla předána v písemné podobě – viz příloha č. 3 této smlouvy a že tato pravidla přečetl a plně jim porozuměl. Uživatel se zavazuje a je povinen tato pravidla dodržovat.

IV.

4.1 Tato smlouva se uzavírá na dobu neurčitou.

4.2 Uživatel je oprávněn ukončit platnost této smlouvy kdykoliv písemnou i ústní výpovědí z jakéhokoliv důvodu nebo bez uvedení důvodů. V případě výpovědi uživatele platnost smlouvy skončí dnem následujícím po dni doručení písemné výpovědi nebo po ústním sdělení ukončení služeb.

4.3 Poskytovatel je oprávněn ukončit platnost této smlouvy písemnou výpovědí pouze z těchto důvodů:

a) jestliže uživatel hrubě porušuje své povinnosti vyplývající ze smlouvy. Za hrubé porušení smlouvy se považuje zejména neplacení úhrady za poskytované sociální služby po dobu delší než 2 měsíce.

b) jestliže uživatel i po opětovném napomenutí hrubě poruší povinnosti, které mu vyplývají z vnitřních pravidel poskytovatele pro poskytování sociální služby

c) jestliže se uživatel chová k pracovníkovi KDP Ezra způsobem, jehož záměr nebo důsledek vede ke snížení důstojnosti fyzické osoby nebo k vytváření nepřátelského, ponižujícího nebo zneklidňujícího prostředí.

V případě výpovědi poskytovatele skončí platnost smlouvy uplynutím výpovědní doby v trvání deseti dnů, která počne běžet od prvního dne následujícího po doručení písemné výpovědi uživateli.

4.2 V případě potřeby rozšíření služeb, bude uživatel kontaktovat vedoucí KDP Ezra nebo sociální pracovníci či vrchní sestru. A bude-li možné služby rozšířit, bude sepsán dodatek k této smlouvě.

V.

5.1 Tuto smlouvu je možné měnit pouze písemnými dodatky.

5.2 Tato smlouva byla sepsána ve dvou vyhotoveních s platností originálu z nichž každá smluvní strana obdrží jeden podepsaný exemplář.

5.3 Právní vztahy neupravené výslovně touto smlouvou se řídí úpravou občanského zákoníku.

EZRA Komplexní domácí péče

Izraelská 1, 130 00 Praha 3, tel., fax: 272 738 332, e-mail: dpezra@kehilaprag.cz

5.4 Smluvní strany prohlašují, že smlouva vyjadřuje jejich pravou a svobodnou vůli a že smlouvu neuzavřely v tísní za nápadně nevýhodných podmínek.

5.5 Smluvní strany prohlašují, že smlouvu přečetly, jejímu obsahu rozumí a s jejím obsahem úplně a bezvýhradně souhlasí, což stvrzují svými vlastnoručními podpisy.

5.6 Uživatel podpisem této smlouvy dále potvrzuje, že současně s touto smlouvou obdržel přílohy č. 1 – 5.

V Praze dne....

Podpis uživatele:

Podpis poskytovatele:

Příloha č. 1 – Rozpis naplánovaných služeb

Příloha č. 2 – Ceník služeb KDP Ezra

Příloha č. 3 – Vnitřní pravidla pro výkon sjednané služby

Příloha č. 4 – Informace o průběhu poskytování služeb

Příloha č. 5 – Formulář postupu při vyřizování stížností

EZRA Komplexní domácí péče

Izraelská 1, 130 00 Praha 3, tel., fax: 272 738 332, e-mail: dpezra@kehilaprag.cz

Příloha č. 1

Rozpis naplánovaných služeb

– plán služby podle potřeb klientky/ta – p.....:

Asistenční služby :

frekvence (denně, týdně, jiná)

.....

Zdravotní služby :

V Praze dne....

Podpis uživatele:

Podpis poskytovatele

Příloha č. 2

Ceník služeb KDP Ezra

Cena 85 Kč za hodinu

Výše úhrady se řídí § 5 vyhlášky č. 505/2006 a je stanovena podle skutečně spotřebovaného času nezbytného k zajištění úkonů; pokud poskytování služby, včetně času nezbytného k zajištění úkonu, netrvá celou hodinu, výše úhrady se poměrně krátí.

Osobní asistence		
Obsahem nasmlouvané služby mohou být následující základní činnosti dle individuálních potřeb klienta	Nedotované ceny	Dotovaná cena - dle vnitřních pravidel ŽOP (osv. dle zák. 255/1946 a další)
a) pomoc při zvládnání běžných úkonů péče o vlastní osobu: 1. pomoc a podpora při podávání jídla a pití 2. pomoc při oblékání a svlékání včetně speciálních pomůcek 3. pomoc při prostorové orientaci, samostatném pohybu ve vnitřním prostoru 4. pomoc při přesunu na lůžko nebo vozík	85 Kč/hod	zdarma
b) pomoc při osobní hygieně: 1. pomoc při úkonech osobní hygieny 2. pomoc při použití WC	85 Kč/hod	zdarma
c) pomoc při zajištění stravy pomoc při přípravě jídla a pití	85 Kč/hod	zdarma
d) pomoc při zajištění chodu domácnosti 1. pomoc s úklidem a údržbou domácnosti a osobních věcí a) Denní úklid - úprava lůžka, převlékání lůžkovin, umytí malého nádobí, základní úklid WC+koupelny+podlahy b) Týdenní úklid - luxování, vytření a utření prachu na volně dostupných místech, mytí WC + koupelny, sporák, lednice 2. nákupy a běžné pochůzky	50 Kč/hod 85 Kč/hod 85 Kč/hod	zdarma 85 Kč/hod 2x týdně zdarma dále 20 Kč/úkon
e) výchovné, vzdělávací a aktivizační činnosti 1. pomoc a podpora rodině v péči o dítě 2. pomoc při obnovení nebo upevnění kontaktu s rodinou a pomoc a podpora při dalších aktivitách podporujících sociální začleňování osob 3. pomoc s nácvikem a upevňováním motorických, psychických a sociálních schopností a dovedností	85 Kč/hod	60 Kč/hod

Příloha č. 2

Ceník služeb KDP Ezra

Cena 85 Kč za hodinu

Výše úhrady se řídí § 5 vyhlášky č. 505/2006 a je stanovena podle skutečně spotřebovaného času nezbytného k zajištění úkonů; pokud poskytování služby, včetně času nezbytného k zajištění úkonu, netrvá celou hodinu, výše úhrady se poměrně krátí.

Osobní asistence		
Obsahem nasmlouvané služby mohou být následující základní činnosti dle individuálních potřeb klienta	Nedotované ceny	Dotovaná cena - dle vnitřních pravidel ŽOP (osv. dle zák. 255/1946 a další)
a) pomoc při zvládnutí běžných úkonů péče o vlastní osobu: 1. pomoc a podpora při podávání jídla a pití 2. pomoc při oblékání a svlékání včetně speciálních pomůcek 3. pomoc při prostorové orientaci, samostatném pohybu ve vnitřním prostoru 4. pomoc při přesunu na lůžko nebo vozík	85 Kč/hod	zdarma
b) pomoc při osobní hygieně: 1. pomoc při úkonech osobní hygieny 2. pomoc při použití WC	85 Kč/hod	zdarma
c) pomoc při zajištění stravy pomoc při přípravě jídla a pití	85 Kč/hod	zdarma
d) pomoc při zajištění chodu domácnosti 1. pomoc s úklidem a údržbou domácnosti a osobních věcí a) Denní úklid - úprava lůžka, převlékání lůžkovin, umytí malého nádobí, základní úklid WC+koupelny+podlahy b) Týdenní úklid - luxování, vytření a utření prachu na volně dostupných místech, mytí WC + koupelny, sporák, lednice 2. nákupy a běžné pochůzky	50 Kč/hod	zdarma
	85 Kč/hod	85 Kč/hod
	85 Kč/hod	2x týdně zdarma dále 20 Kč/úkon
e) výchovné, vzdělávací a aktivizační činnosti 1. pomoc a podpora rodině v péči o dítě 2. pomoc při obnovení nebo upevnění kontaktu s rodinou a pomoc a podpora při dalších aktivitách podporujících sociální začleňování osob 3. pomoc s nácvikem a upevňováním motorických, psychických a sociálních schopností a dovedností	85 Kč/hod	60 Kč/hod

EZRA Komplexní domácí péče

Izraelská 1, 130 00 Praha 3, tel., fax: 272 738 332, e-mail: dpezra@kehilaprag.cz

f) zprostředkování kontaktu se společenským prostředím doprovázení do zaměstnání, k lékaři, na zájmové a volnočasové aktivity, na orgány veřejné moci a instituce poskytující veřejné služby a doprovázení zpět	85 Kč/hod	zdarma
g) pomoc při uplatňování práv, oprávněných zájmů a při obstarávání osobních záležitostí 1. pomoc při komunikaci vedoucí k uplatňování práv a oprávněných zájmů 2. pomoc při vyřizování běžných záležitostí	85 Kč/hod	zdarma
Fakultativní služby		
Dovoz zdravotních pomůcek po Praze	50 Kč/úkon	50 Kč/úkon
Dovoz nákupu nad 5 kg autem	neposkytuje se	35 Kč/úkon
Odnos prádla do prádelny	85 Kč/hod	1x měsíčně zdarma dále 50 Kč/hod
Instalace zdravot.pomůcek v bytě klienta (montáž)	100 Kč/hod	100 Kč/hod
Dohled pracovnice v soc.sl. nad dospělou osobou	100 Kč/hod	50 Kč/hod
Dohled zdravotní sestry nad dospělou osobou	150 Kč/hod	70 Kč/hod
Žehlení, mandlování a údržba prádla	80 Kč/hod	80 Kč/hod

Příloha č. 3

Vnitřní pravidla pro poskytování služeb Komplexní domácí péče Ezra

I. Charakteristika

1. Komplexní domácí péče Ezra (dále jen KDP Ezra) Židovské obce v Praze (dále jen ŽOP) je registrovaná terénní sociální služba a registrované nestátní zdravotnické zařízení, které poskytuje potřebným osobám komplex služeb sociálních-osobní asistence a zdravotních - viz dále „Obsah služeb KDP Ezra“
2. Uživatelem služeb (dále jen klient) mohou být osoby se sníženou soběstačností z důvodu věku, chronického onemocnění nebo zdravotního postižení, jejichž situace vyžaduje pomoc jiné fyzické osoby. Služby jsou poskytovány se zvláštním zřetelem k potřebám přeživších šoa.
3. Služby se poskytují v přirozeném sociálním prostředí osob, při činnostech, které potřebují dle individuálního plánu každého klienta.
4. Informace o nabízených službách jsou součástí webových stránek ŽOP a písemných informačních brožurek.

II. Základní informace o poskytování a úhradě služeb

1. Hlavním cílem poskytovaných služeb KDP Ezra je podpora samostatnosti, soběstačnosti, nezávislosti a aktivizace klientů tak, aby mohli žít ve vlastním domácím prostředí tak dlouho, jak je to možné a bezpečné.
2. Obsahem služeb jsou jednak výkony osobní asistence (viz §39zák.108/2006, vyhl.505, §5), jednak odborná zdravotní péče (odbornost 925), individuální i skupinová ergoterapie a fakultativní služby. Dostupné či zavedené služby u klienta KDP Ezra nenahrazuje, ale podporuje jej v jejich využívání.
3. Služby jsou poskytovány týmem odborníků, který tvoří zdravotní sestry, ergoterapeutky, sociální pracovníce a pracovníce v sociálních službách.
4. Obsahem služeb jsou úkony dle platné legislativy sociální a zdravotní dle potřeb klienta a indikace odborných pracovníků
5. Služby osobní asistence mohou být indikovány sociálním pracovníkem, vyžádány klientem nebo příbuznými či známými
6. Pokud v bytě spolu s klientem bydlí další uživatel bytu, pro kterého není prováděna služba, místnosti společného užívání se neuklízí (včetně wc, koupelny, přístupových místností a kuchyně). Asistent, soc. pracovník nebo další pracovníci mohou pomoci při zprostředkování někoho dalšího k úklidu (pracovník mimo KDP Ezra).
7. Domácí zdravotní péče je poskytována dle indikace ošetřujícího lékaře. Může to být praktický lékař nebo lékař specialista. Péče je zahájena i ukončena dle písemného doporučení lékaře.
8. Časový rozsah – služby jsou poskytovány 12 hodin/den, 7 dní v týdnu, 365 dní v roce.
9. Kapacita poskytovaných soc.služeb je závislá na délce potřebného rozsahu asistence každého klienta individuálně. Služba může být poskytována více klientům, kteří se střídají ve využívání služeb během dne.Maximální kapacita služeb v jeden okamžik je 8 klientů, kteří potřebují 12 hodin péče každý den
10. Služby osobní asistence jsou hrazeny dle platného ceníku služeb – viz „Ceník služeb“

11. V případě sociální potřeby může klient požádat vedení ŽOP o snížení či zproštění platby za služby dle vnitřních pravidel ŽOP.
12. Zdravotní služby indikované lékařem jsou hrazeny ze zdravotního pojištění klienta (viz - Seznam zdravotních výkonů s bodovými hodnotami)
13. Pro kontaktování je zájemcům i klientům k dispozici pevná telef. linka se záznamníkem na kontaktním pracovišti Izraelská 1, Praha 3, tel.: 272 738 332. Koordinační – kontaktní centrum je dostupné v pracovní dny od 8 do 16 hod.
14. Po prvním kontaktu a zájmu klienta, navštíví sociální pracovnice klienta v domácím prostředí, informuje ho o možnostech péče, zjišťuje cíle, potřeby a možnosti klienta
15. Na základě vstupního sociálního šetření v domácím prostředí klienta sociální pracovnice společně s klientem sestaví individuální plán služeb – obsah, čas a frekvenci služeb
16. Po sestavení individuálního plánu služeb, informování klienta o možnostech a podmínkách péče je po souhlasu obou stran sepsána smlouva o poskytování služeb KDP Ezra
17. Potřeby a možnosti klienta jsou průběžně hodnoceny, minimálně á 6 měsíců je aktualizováno sociální šetření a zhodnoceno naplňování cíle klienta
18. Na základě změněných potřeb klienta je možné v průběhu péče smlouvu měnit formou písemného dodatku ke smlouvě
19. Klient může smlouvu zrušit bez udání důvodů – viz Smlouva.
20. Klient může podat stížnost či zhodnocení služeb na formuláři, který je součástí smlouvy. Postup a kontakty pro podání stížnosti jsou na formuláři
21. Klient nemá právo odmítnout pracovníka z důvodu národnosti, rasy ani víry, pohlaví. Úkony, které jsou intimní povahy (pomoc při osobní hygieně) provádí asistent/čka stejného pohlaví.
22. Povinností pracovníka v přímé péči je oznámení o příbuzenském nebo jinak blízkém vztahu s klientem, který by mohl být důvodem ke střetu zájmů. Klientovi je péče poskytnuta jiným pracovníkem.

III. Obsah služeb KDP Ezra

A. Služby sociální péče – osobní asistence

Základní činnosti při poskytování osobní asistence obsahují tyto úkony:

- a) pomoc při zvládnutí běžných úkonů péče o vlastní osobu:
 - 1.pomoc a podpora při podávání jídla a pití,
 - 2.pomoc při oblékání a svlékání včetně speciálních pomůcek,
 - 3.pomoc při prostorové orientaci, samostatném pohybu ve vnitřním i vnějším prostoru,
 - 4.pomoc při přesunu na lůžko nebo vozík,
- b) pomoc při osobní hygieně:
 - 1.pomoc při běžných úkonech osobní hygieny,
 - 2.pomoc s celkovou hygienou těla,
 - 3.pomoc při použití WC,
- c) pomoc při zajištění stravy: pomoc při přípravě jídla a pití
- d) pomoc při zajištění chodu domácnosti:
 - 1.pomoc s úklidem a údržbou domácnosti a osobních věcí,

EZRA Komplexní domácí péče

Izraelská 1, 130 00 Praha 3, tel., fax: 272 738 332, e-mail: dpezra@kehilaprag.cz

- 2.nákupy a běžné pochůzky,
e) výchovné, vzdělávací a aktivizační činnosti:
1.pomoc a podpora rodičům v péči o dítě,
f) pomoc při obnovení nebo upevnění kontaktu s rodinou a pomoc a podpora při dalších aktivitách podporujících sociální začleňování osob,
1. pomoc s nácvikem a upevňováním motorických, psychických a sociálních schopností a dovedností,
g) zprostředkování kontaktu se společenským prostředím:
1. doprovázení do školy, zaměstnání, k lékaři, na zájmové a volnočasové aktivity, na úřady a instituce a zpět,
h) pomoc při uplatňování práv, oprávněných zájmů a při obstarávání osobních záležitostí:
1.pomoc při komunikaci vedoucí k uplatňování práv a oprávněných zájmů,
2.pomoc při vyřizování běžných záležitostí.

B. Sociální poradenství

Sociální pracovnice provádí domácí sociální šetření u klienta, spolu s klientem sestavuje individuální ošetrovatelský plán péče a pomáhá s vyřizováním sociálních dávek, s žádostmi o umístění do zařízení ústavní péče apod.

Základní sociální poradenství obsahuje tyto úkony:

- a) poskytnutí informace směřující k řešení nepříznivé sociální situace prostřednictvím sociální služby,
- b) poskytnutí informace o návazných a alternativních sociálních službách a jiných formách pomoci, například dávek pomoci v hmotné nouzi a dávek sociální péče,
- c) poskytnutí informace o možnostech využívání běžně dostupných zdrojů pro zabránění sociálního vyloučení a zabránění vzniku závislosti na sociální službě,
- d) poskytnutí informace o možnostech podpory členů rodiny v případech, kdy se spolupodílejí na péči o osobu.

C. Zdravotní služby

Zdravotní sestry zajišťují odbornou zdravotní péči v domácím prostředí - aplikace léčebné terapie, ošetřování a prevence kožních defektů, odběry biologického materiálu, aktivizace a ošetrovatelská rehabilitace. Rozsah zdravotní péče stanovuje vždy lékař.

D. Půjčovna kompenzačních pomůcek

Ergoterapeutka zhodnotí bezbariérovost domácího prostředí a doporučí vhodné kompenzační pomůcky k usnadnění provádění všedních denních činností, jako je např. vstup a výstup z vany, oblékání, přenášení předmětů, chůze po bytě aj. V případě potřeby je možné většinu pomůcek zapůjčit k vyzkoušení (na dobu určitou – max. 3měsíce). Součástí zapůjčení pomůcky je její instalace, instruktáž a nácvik zacházení s pomůckou .

Příloha č. 4

Informace o průběhu poskytování služeb a dodržování vnitřních pravidel pro uživatele služeb KDP Ezra

Změny v poskytování služeb

Před započítím poskytování služby KDP Ezra je s Vámi podepsána smlouva, v jejíž příloze je plán služeb. Tento plán rámcově upravuje obsah a frekvenci služeb, které užíváte. Pokud dojde ke změně např. Vašeho stavu a tudíž ke změně potřeby služeb, je v akutních situacích zavedena služba dle možností KDP Ezra i mimo tuto smlouvu. Pokud do šesti týdnů nedojde k úpravě služeb na původní frekvenci, je příloha smlouvy upravena dle nové skutečnosti.

Pokud dochází k plánovaným změnám, protože se např. nějakým způsobem mění vaše plány a v obvyklý čas nebudete doma, informujte pokud možno v předstihu pracovníky KDP Ezra, kteří mají na starosti plánování služeb. Vždy ve čtvrtek se vytváří plán služeb na další týden a pokud změnu ohlásíte do této doby, je možné změnu zahrnout do plánu a zpravidla je možné provést i náhradu za plánovanou službu v jiný den či hodinu. Změny služeb po vytvoření týdenního plánu služeb podstatným způsobem omezují možnost náhrady. Pokud by došlo ke změně plánování služby ze strany KDP Ezra, je o této změně klient vždy telefonicky s předstihem informován. Stejně tak pokud dochází k drobným změnám např. že se zaměstnanec v příjezdu na Vaši návštěvu zdrží, ohlašuje se tato skutečnost telefonicky přímo Vám.

Pokud chcete vědět přesně kdy a kdo k Vám na plánovanou návštěvu přijde, máte možnost si vždy v pátek po 14 hodině zavolat do kanceláře KDP Ezra, kde Vám pracovníci tuto informaci poskytnou.

Rizikovost domácího prostředí

Kdykoli během poskytování služeb i před jeho započítím Vás může po telefonické dohodě navštívit náš ergoterapeut. Může posoudit, nakolik je Vaše domácí prostředí bezpečné jak pro Vás, tak pro asistenta. Ergoterapeut se zaměří například na: bariérovost prostředí, využití kompenzačních pomůcek, využití pomůcek při vykonávání hygieny apod. Pokud se ukáže, že z hlediska bezpečnosti při vykonávání asistenčních služeb jsou u Vás v bytě určité nedostatky, pokusíme se najít řešení, přijatelné pro obě strany. Pokud toto nebude možné, KDP Ezra má právo neposkytovat své služby. Služby jsou pravidelně revidovány, pokud nastanou změny v oblasti bezpečnosti v průběhu poskytování služeb a nebude možné je uspokojivě vyřešit, KDP Ezra má možnost od smlouvy o službách odstoupit.

Peníze a jiný majetek

Co se týká peněz a majetku - zaměstnanci KDP Ezra musí dodržovat následující pravidla:

- při převzetí hotovostí pracovníkem Ezry Vám tento pracovník vydá písemné potvrzení o Vaší platbě.
- zaměstnanci KDP Ezra ani jejich příbuzní nesmí být zahrnuti ve Vaši poslední vůli. Stejně tak nemohou být svědky Vaší poslední vůle ani nemohou mít jakákoliv práva týkající se Vašich financí nebo majetku.

Dárky a finanční dary

Abychom zabránili nedorozuměním a nepříjemným situacím, zaměstnanci KDP Ezra Vám nemohou půjčit své věci, ani není dovoleno, aby si cokoliv půjčovali od Vás. Nemohou si od Vás nic koupit, ani Vám nic prodat.

Chápeme, že někdy máte potřebu svému asistentovi poděkovat, je však zakázáno dávat zaměstnanci KDP Ezra jakékoliv finanční částky nebo dary. Zaměstnanci jsou placeni ŽO v Praze, která za ně zároveň platí zdravotní a sociální pojištění. Vyjádříte-li svou spokojenost verbálně, bude to pro naše pracovníky jedna z největších odměn.

Pokud i přesto chcete poskytnout finanční dar, je možné s obcí podepsat smlouvu o daru a jakoukoli částku i na konkrétní účel darovat.

Klíče

Pracovníci KDP Ezra mohou mít s Vaším souhlasem kopii klíčů od domu či bytu, pokud je nějakým způsobem problematický vstup k Vám. O předání, či nepředání klíčů je vždy pořízen zápis.

Asistenti ani jiní pracovníci KDP Ezra nebudou nikdy navštěvovat Váš byt v době Vaší nepřítomnosti. Výjimkou může být situace při převozu do nemocnice, kdy není nikdo jiný, kdo by Vám mohl přivést potřebné věci. Opět o tom však musí být písemný zápis včetně Vašeho podpisu. V případě přerušení našich služeb (např. odjezd mimo Prahu, pobyt v nemocnici atd.) Vám bud' můžeme klíče vrátit anebo jsou deponovány v trezoru v kanceláři KDP Ezra. Klíče zůstávají Vaším majetkem a kdykoliv Vám mohou být na základě Vaší žádosti vráceny.

Záznamy do notýsků

Zaměstnanci KDP Ezra vedou písemné záznamy o návštěvě a vykonání všech služeb u Vás do notýsku. Tento záznam o vykonání služby včetně jejího časového rozsahu si můžete kontrolovat. Na podkladě těchto zápisů je prováděno účtování.

Dokumentace

Cíle vedení dokumentace:

- Udržení kontaktu s Vámi, Vašimi příbuznými a ostatními profesionály, kteří Vám poskytují své služby
- Uchování informací důležitých pro poskytování kvalitních služeb
- Zaznamenání toho, proč jste o naše služby zažádali a jaké služby a možnosti Vám byly nabídnuty, eventuálně z jakých důvodů nebylo možné Vám služby poskytnout
- Zaznamenání jakýchkoliv změn Vašeho stavu anebo potřeb, které v průběhu poskytování služeb vyvstanou

KDP Ezra vede o všech uživatelských služeb písemnou dokumentaci, která splňuje kritéria zákona o ochraně osobních dat uživatelů. Mimo jiné to znamená, že k dokumentaci mají přístup pouze zaměstnanci KDP Ezra a Vy sama/sám. Pokud je třeba sdílet určité informace s dalšími profesionály, žádáme Vás o svolení. Všechny informace, které nám poskytnete, jsou v rámci naší organizace považovány za důvěrné. Pokud se obáváte poskytnout osobní údaje, je možné vést dokumentaci anonymně. Souhlas s poskytnutím osobních údajů je součástí vstupního sociálního šetření.

Máte právo nahlédnout do informací, které o vás KDP Ezra vede. Pokud to chcete, kontaktujte písemně nebo telefonicky vedoucí KDP Ezra. Během 7 pracovních dnů budete

EZRA Komplexní domácí péče

Izraelská 1, 130 00 Praha 3, tel., fax: 272 738 332, e-mail: dpezra@kehilaprag.cz

pozvání do kanceláře, kde s Vámi některý z našich zaměstnanců projde dokumentaci, kterou chcete vidět, případně Vás náš zaměstnanec navštíví doma s kopií Vaší dokumentace. I když není možné si dokumentaci z kanceláře odnést, můžete si udělat kopii.

V případě, že dokumentace obsahuje nepravdivé informace, je naší povinností tyto údaje opravit. Pokud nesouhlasíte s něčím jiným, co je obsahem dokumentace, Vaši připomínku zaznamenáme, ale provedení změn je na našem zvážení.

Nejste-li spokojeni s tím, jak je zacházeno s údaji o Vás, nebo máte-li dojem, že důvěrnost informací byla jakýmkoliv způsobem porušena, napište, prosím vedoucí KDP Ezra nebo podejte stížnost dle procedury podávání stížností.

Příloha č. 5

Formulář postupu při vyřizování stížností a připomínek

Pro zaměstnance Komplexní domácí péče Ezra je velmi důležité vědět, jaký je váš názor na fungování našich služeb. Zpětná vazba nám pomáhá vylepšovat a rozvíjet naše služby.

Rádi od vás nebo vámi zvoleného zástupce uslyšíme, co děláme dobře, ale ještě více potřebujeme vědět, kde se nám nedaří naplňovat vaše očekávání. Pokud taková situace nastane, ihned se obraťte telefonicky nebo písemně (viz příložený formulář) na vedoucí KDP Ezra, anebo vyplněný formulář s Vaší stížností zašlete tajemníkovi ŽO v Praze.

Postup vyřizování stížností či připomínek je v naší organizaci následující:

1. Máte-li stížnost či připomínku, ihned toto písemně oznamte vedoucí KDP Ezra.
2. Vaše stížnost bude prošetřena a do 7 pracovních dnů dostanete písemnou odpověď. Nebude-li možné stížnost do 7 dnů prošetřit, dostanete písemné vyrozumění o tom, jaké jsou důvody delšího trvání vyřizování vaší stížnosti či připomínky.
3. Nebudete-li spokojeni s naší odpovědí, vyplňte, prosím, příložený dotazník a zašlete jej tajemníkovi ŽO v Praze.
4. Do 28 dnů dostanete písemné vyjádření o vyřízení vaší stížnosti.
5. Pokud přesto nebudete s odpovědí spokojeni, kontaktujte předsedu ŽO v Praze nebo další nezávislé organizace jako je federace židovských obcí, krajský úřad, ministerstvo práce a sociálních věcí, organizace zabývající se právy či ombudsmana.

Adresy a kontakty:

Ředitelka KDP Ezra, Izraelská 1, Praha 3, PSČ: 130 00, tel: 272 739 778

Tajemník ŽOP, Maiselova 18, Praha 1, PSČ: 110 00, tel: 224 800 809

Magistrát Hlavního města Prahy, Mariánské náměstí 2, Praha 1, PSČ: 110 01, tel: 236 001 111

Ministerstvo práce a sociálních věcí, Na Poříčním právu 1/376, Praha 2, PSČ: 128 01, tel: 221 921 111

Ombudsman, Údolní 39, Brno, PSČ: 602 00, tel: 542 542 888

Zakladatelská smlouva

S T A N O V Y

(úplné znění ke dni 15. 6. 2006)

zájmového sdružení právnických osob s názvem Židovské muzeum v Praze, se sídlem v Praze 1, Jáchymova 3, založeného zakladatelskou smlouvou ze dne 22. září 1994. Zakladatelé zájmového sdružení právnických osob Židovské muzeum v Praze schvalují podle § 20 zák. č. 40/1964 Sb., občanský zákoník ve znění pozdějších předpisů tyto

I.

Název a sídlo sdružení

Název sdružení je Židovské muzeum v Praze.
Sídlem sdružení je Praha 1, U Staré školy 1,3.

II.

Účel a předmět činnosti sdružení

Hlavním předmětem činnosti sdružení, jako kulturní instituce, je podle zákona č. 122/2000 Sb., o ochraně sbírek muzejní povahy a o změně některých dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů tvorba, doplňování, odborná správa, shromažďování a prezentace sbírek Židovského muzea v Praze a tvorba, doplňování a správa knihovního

a archivního fondu, vědecká, osvětová, publikační, vydavatelská a vzdělávací činnost, včetně prodeje upomínkových předmětů, propagačních a jiných materiálů, publikací, nahraných zvukových a zvukově obrazových záznamů a dalších předmětů spjatých s účelem a předmětem činnosti sdružení, dále kulturní a jiná činnost, týkající se judaismu, Židů a jejich historie v Čechách a na Moravě. Hlavní činností jsou rovněž nutné opravy a technická zhodnocení pronajatých nemovitostí, v nichž muzeum sídlí a prezentuje sbírky, kterými je částečně hrazeno nájemné, případný pronájem dočasně nevyužitých prostor třetím osobám se souhlasem vlastníka, tj. Židovské obce v Praze. Doplnkovým předmětem činnosti sdružení je rovněž péče o židovské kulturní dědictví v České republice prostřednictvím Federace židovských obcí v České republice.

III.

Vznik a zánik členství

- 1) Při založení sdružení jsou jeho členy zakladatelé.
- 2) Za trvání sdružení rozhoduje o vzniku členství správní rada na základě prohlášení o přistoupení k zakladatelské smlouvě a stanovám sdružení. Správní rada může vázat vznik členství na poskytnutí jednorázového členského příspěvku (vkladu) a určit jeho výši.
- 3) Členství ve sdružení zaniká:
 - a) zánikem právnické osoby, která je členem,
 - b) dohodou uzavřenou mezi všemi dosavadními členy,
 - c) vyloučením v případě porušení povinností podle čl. IV. odst. 3 stanov,
 - d) vystoupením.
- 4) Člen sdružení může ze sdružení vystoupit v případě, že

sdružení neplní účel stanovený těmito stanovami a zakladatelskou smlouvou a nelze-li po členu sdružení spravedlivě požadovat, aby ve sdružení nadále setrval. Členu sdružení, jehož členství takto zaniklo, náleží vypořádací podíl ve výši ceny majetku, který do sdružení při jeho založení vložil, sníženy o příslušnou hodnotu odpisů za dobu od vzniku sdružení do dne zániku členství.

IV.

Práva a povinnosti členů

- 1) Členové sdružení jsou oprávněni:
 - a) účastnit se činnosti sdružení,
 - b) požadovat informace o činnosti sdružení od statutárních a jiných orgánů sdružení,
 - c) vykonávat kontrolu činnosti sdružení,
 - d) navrhopvat, jmenovat a odvolávat členy orgánů sdružení,
 - e) rozhodovat o záležitostech sdružení způsobem uvedeným v těchto stanovách.
- 2) Členové sdružení vykonávají svá práva prostřednictvím orgánů sdružení.
- 3) Členové sdružení jsou povinni:
 - a) přispívat k naplnění účelu sdružení a napomáhat rozvoji jeho činnosti,
 - b) hájit oprávněné zájmy sdružení,
 - c) vhodnou propagací a osvětou vytvářet dobré jméno sdružení,
 - d) plnit další povinnosti stanovené těmito stanovami a zakladatelskou smlouvou.

V.

Orgány sdružení

1) Orgány sdružení jsou:

- a) správní rada,
- b) ředitel,
- c) dozorčí rada.

VI.

Správní rada

- 1) Správní rada je nejvyšším orgánem sdružení.
- 2) Správní rada má pět členů. Členové sdružení jmenují členy správní rady na funkční období pěti let takto:

Federace židovských obcí v Praze 2 členy
Ministerstvo kultury ČR 1 člen

Další dva členy jmenuje Židovská obec v Praze se sídlem v Praze 1, Maiselova 18. Členové správní rady jmenovaní Židovskou obcí v Praze, mají stejné postavení, funkční období a práva a povinnosti jako členové správní rady jmenovaní členy sdružení.

3) Členem správní rady může být jmenována pouze fyzická osoba občansky bezúhonná, starší 18-ti let a způsobilá k právním úkonům.

4) Členství ve správní radě zaniká:

- a) uplynutím funkčního období,
- b) smrtí,
- c) rezignací,
- d) odvoláním,
- e) právní mocí rozhodnutí soudu o nezpůsobilosti člena správní rady k právním úkonům.

5) Důvody pro odvolání člena správní rady jsou:

a) opakovaná neúčast na jednání správní rady bez uvedení vážných důvodů,

b) jednání v neprospěch sdružení, v rozporu se zakladatelskou smlouvou nebo v rozporu s těmito stanovami,

c) porušení zásady občanské bezúhonnosti,

d) nezpůsobilost člena k právním úkonům o níž soud rozhodl po jmenování člena.

K odvolání dochází rozhodnutím právnické osoby, která člena správní rady jmenovala, a to na základě návrhu dozorčí rady, z důvodů uvedených výše.

6) Členu správní rady náleží za výkon funkce přiměřená odměna.

7) Správní rada si na svém prvním jednání po jmenování volí ze svého středu předsedu a rozhoduje na zasedání, ze kterého se pořizuje zápis. V případě nepřítomnosti předsedy správní rady na jednání si přítomní členové volí ze svého středu předsedajícího.

8) Správní rada je schopna usnášení, účastní-li se jednání správní rady nadpoloviční většina všech členů správní rady s výjimkou případů, kdy tyto stanovy vyžadují pro přijetí rozhodnutí správní rady účast všech pěti členů správní rady. K přijetí usnesení správní rady je zapotřebí souhlasu nadpoloviční většiny zúčastněných členů správní rady, pokud není těmito stanovami uvedeno jinak. V případě rovnosti hlasů rozhoduje hlas předsedy správní rady a při jeho nepřítomnosti zvoleného předsedajícího.

9) V těchto stanovách jsou dále uvedeny případy, kdy je k přijetí usnesení správní rady zapotřebí:

a) Jednomyslného souhlasu všech pěti současně přítomných členů správní rady.

b) Kvalifikované většiny 3/5 hlasů všech pěti současně přítomných členů správní rady.

c) Hlasů nejméně tří členů správní rady, aniž by bylo v daném případě užito ustanovení o rozhodujícím hlasu předsedy správní rady a při jeho nepřítomnosti zvoleného předsedajícího v případě rovnosti hlasů.

10) Správní rada zasedá nejméně 4x do roka. Správní radu svolává ředitel v uvedených termínech případně na popud člena správní rady, který má zájem na svolání správní rady, získá-li k tomu písemné souhlasné stanovisko nejméně dvou dalších členů správní rady, písemnou pozvánkou zaslánou doporučeně všem členům správní rady. V písemné pozvánce musí být uveden název sdružení, termín a místo konání zasedání správní rady a program zasedání správní rady. Zasedání řídí předseda správní rady, za jeho nepřítomnosti zvolený předsedající.

11) Správní rada

a) schvaluje stanovy sdružení, popř. jejich změny,

b) schvaluje rozpočet hospodaření sdružení a jeho případné změny v průběhu roku,

c) schvaluje roční účetní závěrku a výroční zprávu o hospodaření sdružení,

d) dohlíží na zachování účelu, pro který bylo sdružení zřízeno, včetně rozhodování o změnách hospodářské činnosti sdružení,

e) jmenuje ředitele na funkční období uvedené v čl. VII. odst. 3 stanov, odvolává jej před uplynutím tohoto období, pokud se ředitel dopustil zvláště závažného porušení pracovních povinností, a stanoví odměnu ředitele v závislosti na objemu a kvalitě plnění jeho pracovních povinností,

f) rozhoduje o zřizování dalších orgánů sdružení, jmenuje a odvolává jejich členy,

- g) navrhuje zakladatelům změny zakladatelské smlouvy
 - h) rozhoduje o zrušení sdružení,
 - i) rozhoduje v dalších věcech stanovených těmito stanovami, popř. zakladatelskou smlouvou,
 - j) rozhoduje ve věcech, které si k rozhodování vyhradí, s výjimkou těch, v nichž rozhodování náleží zakladatelům
 - k) stanoví další podmínky pro jmenování ředitele sdružení neupravené těmito stanovami
- 12) V případech podle odst. 11 tohoto článku stanov, písm. a), f) a h) rozhoduje správní rada jednomyslným hlasováním všech svých pěti současně přítomných členů. V ostatních bodech uvedených v odst. 11 tohoto článku stanov správní rada rozhoduje kvalifikovanou většinou hlasů, kterou se rozumí 3/5 všech hlasů všech pěti současně přítomných členů správní rady.

Správní rada je oprávněna přijmout jednací řád, ve kterém podrobněji upraví náležitosti a podmínky rozhodování a hlasování.

VII.

Ředitel

- 1) Statutárním orgánem sdružení je ředitel, kterého jmenuje a odvolává správní rada.
- 2) Ředitel zastupuje sdružení na veřejnosti, jedná jeho jménem, přijímá a propouští zaměstnance sdružení a zodpovídá za plnění úkolů, které pro sdružení vyplývají ze zakladatelské smlouvy, zodpovídá za hospodaření sdružení, vydává organizační řád sdružení, režim zacházení se sbírkou a jednotlivými sbírkovými předměty podle příslušného ustanovení zákona č. 122/2000 Sb., jmenuje členy poradního sboru pro sbírkotvornou činnost a případně

členy dalších poradních orgánů sdružení. Ve své činnosti se řídí platnými právními předpisy, zakladatelskou smlouvou sdružení a těmito stanovami.

3) Ředitel je jmenován na dobu pěti let a správní rada ho jmenuje na základě návrhu některého z členů sdružení nebo na základě vlastního návrhu. Pětileté funkční období ředitele skončí:

- a) uplynutím funkčního období
- b) smrtí,
- c) rezignací,
- d) odvoláním z důvodů uvedených v čl. VI odst. 11 písm.
- e) právní mocí rozhodnutí soudu o nezpůsobilosti

ředitele k právním úkonům

V případě skončení funkčního období ředitele rezignací nebo uplynutím funkčního období bude dosavadní ředitel svou funkci vykonávat až do jmenování nového ředitele.

4) Ředitel nesmí být členem správní rady nebo dozorčí rady sdružení, ani zaměstnancem, ani členem statutárního orgánu zakladatele.

5) Ředitel je ze své funkce odpovědný správní radě. Jeho odpovědnost podle pracovněprávních a jiných obecně závazných předpisů tím není dotčena.

6) V případě nepřítomnosti ředitele jej v plném rozsahu zastupuje zástupce statutárního orgánu. Způsob podepisování zástupce statutárního orgánu je totožný s podepisováním ředitele sdružení.

7) Zástupce statutárního orgánu je jmenovaný ředitelem na dobu neurčitou. O jeho odvolání rozhoduje ředitel sdružení.

VIII.

Dozorčí rada

- 1) Dozorčí rada je kontrolním orgánem sdružení.
- 2) Dozorčí radu tvoří tři členové, z nich po jednom jmenují jednotliví zakladatelé a Židovská obec v Praze na dobu pěti let. Člen dozorčí rady nesmí být členem jiného orgánu sdružení.
- 3) Členem dozorčí rady může být pouze osoba starší 18ti let, občansky bezúhonná a způsobilá k právním úkonům.
- 4) Členům dozorčí rady náleží za výkon funkce přiměřená odměna.
- 5) Členství v dozorčí radě zaniká:
 - a) uplynutím funkčního období,
 - b) smrtí,
 - c) rezignací,
 - d) odvoláním
 - e) právní mocí rozhodnutí soudu o nezpůsobilosti člena dozorčí rady k právním úkonům
- 6) Člena dozorčí rady lze dle čl. VIII., odst. 5d) odvolat v případě, že
 - a) po dobu více než jednoho roku se nepodílí na činnosti dozorčí rady,
 - b) byl odsouzen pro úmyslný trestný čin
- 7) Dozorčí rada:
 - a) dohlíží na činnost ředitele,
 - b) kontroluje, zda rozhodnutí ředitele a správní rady jsou v souladu se stanovami, zakladatelskou listinou, popř. s obecně závaznými právními předpisy,
 - c) dohlíží na to, že sdružení vykonává svou činnost v souladu s účelem stanoveným zakladatelskou listinou, popř. stanovami.
 - d) je oprávněna domáhat se zrušení rozhodnutí správní

rady nebo rozhodnutí ředitele vydaného v rozporu se stanovami, zakladatelskou listinou, popř. obecně závazným právním předpisem.

8) Dozorčí rada zasedá nejméně dvakrát ročně. Dozorčí radu svolává ředitel sdružení.

IX.

Hospodaření sdružení

1) Příjmy sdružení tvoří zejména:

- a) dary, příspěvky a dotace od třetích osob,
- b) příjmy z vlastní hospodářské činnosti.

2) Sdružení hospodaří s majetkem, který je v jeho vlastnictví, jakož i s majetkem, poskytnutým třetími osobami.

3) Sdružení je povinno hospodařit se svěřeným majetkem s péčí řádného hospodáře, dbát, aby nedocházelo k odcizení, nadměrnému opotřebení, poškození nebo ztrátě svěřeného majetku. Sdružení je povinno využít všech dostupných efektivních prostředků k ochraně, ostraze a zhodnocení svěřeného majetku.

X.

Nakládání se sbírkou, zcizování, zatěžování a jiné dispozice s majetkem

1) Se sbírkou zapsanou v Centrální evidenci sbírek sdružení nakládá podle zákona č. 122/2000 Sb., prováděcí vyhláškou k tomuto zákonu č. 275/2000 Sb., podle režimu zacházení se sbírkou nebo jednotlivými sbírkovými předměty (dále jen „režim“) vydaného ředitelem. O zápůjčkách sbírkových předmětů jiným právnickým nebo fyzickým osobám v tuzemsku i v zahraničí podle citovaného zákona rozhoduje ředitel, k zápůjčkám na dobu delší než dva roky je povinen si

vyžádat předchozí souhlas správní rady. Sbíрку sdružení doplňuje na základě své strategie sbírkotvorné činnosti a uchovává ji spolu s doprovodnou dokumentací.

2) Věci movité, které tvoří doprovodnou dokumentaci ke sbírce nebo jsou součástí studijního fondu, sdružení vede ve zvláštní evidenci podle zásad stanovených v režimu.

3) Věci movité vedené v evidenci doprovodné dokumentace ke sbírce nebo v evidenci studijního materiálu podle odst. 2 lze zcizovat a zatěžovat po předchozím souhlasu správní rady. O zápůjčkách těchto věcí jiným právnickým nebo fyzickým osobám v tuzemsku i v zahraničí rozhoduje ředitel, k zápůjčkám na dobu delší než dva roky je povinen si vyžádat předchozí souhlas správní rady.

4) Pro případ, že by náhle musel být omezen, případně zastaven provoz v expozicích (návštěvnickém okruhu) muzea, které jsou hlavním zdrojem příjmů muzea, musí být na účtu muzea vždy rezerva ve výši minimálních finančních prostředků postačujících pro zajištění plnění základních funkcí dle účelu a předmětu činnosti sdružení po dobu pěti měsíců a úhradu nájemného rovněž po dobu pěti měsíců. Výše této rezervy se stanoví částkou 31 857 000,- Kč na běžný provoz a 15 625 000,- Kč na úhradu nájemného. Počínaje rokem 2007 se výše uvedené částky budou zvyšovat dle státem vyhlášené inflace.

S finančními prostředky na účtu muzea představujícími uvedenou rezervní částku může být disponováno pouze s předchozím jednomyslným souhlasem všech pěti současně přítomných členů správní rady.

5) Židovské muzeum v Praze tvoří fond péče o židovské

kulturní dědictví prostřednictvím Federace židovských obcí v ČR. Tvorba fondu a nakládání s ním se řídí těmito stanovami a samostatnými pravidly. Tato pravidla vzala na vědomí správní rada muzea, která bude dále předem seznamována s jejich případnými změnami. Fond péče o židovské kulturní dědictví prostřednictvím Federace židovských obcí v ČR se utváří ze dvou zdrojů.

a) Z ročního čistého zisku, a to maximálně ve výši 75 % čistého zisku (z částky po odečtení 2,5 % z vyplacených hrubých mezd do sociálního fondu ŽMP).

b) Snížením vlastního jmění ŽMP na základě posouzení výše disponibilní hotovosti muzea vždy k 1.4. příslušného roku, přičemž disponibilní hotovost k tomuto datu ponížena o finanční rezervu dle článku X. odstavce 4 a dále o částku dle článku X. odstavce 5a schválenou správní radou ŽMP pro daný rok k převodu do fondu péče o židovské kulturní dědictví prostřednictvím Federace židovských obcí v ČR nesmí klesnout pod 40 mil. Kč.

V obou případech dle tohoto odstavce musí o konkrétní částce rozhodnout správní rada, přičemž rozhodnutí musí být přijato hlasy nejméně tří členů správní rady, aniž by bylo v případě rovnosti hlasů užito ustanovení o rozhodujícím hlasu předsedy správní rady a při jeho nepřítomnosti zvoleného předsedajícího.

XI.

Ostatní majetek

- 1) Ostatní movité věci lze zcizovat v rámci hospodaření sdružení.
- 2) Nemovité věci ve vlastnictví sdružení lze zcizovat,

zatěžovat nebo přenechat do užívání (včetně nájmu nebytových prostor) pouze se souhlasem správní rady přijatým nadpoloviční většinou.

XII.

Zrušení a zánik sdružení

1) Sdružení se zrušuje:

- a) jednomyslným rozhodnutím správní rady,
- b) rozhodnutím soudu v případě, že od uplynutí posledního funkčního období statutárního orgánu nebo správní rady uplynula lhůta delší než jeden rok,
- c) dalšími způsoby stanovenými zákonem.

2) Sdružení zaniká ke dni výmazu z rejstříku vedeného příslušným orgánem státní správy. Ke dni rozhodnutí správní rady o zrušení sdružení se provede likvidace sdružení, a to v souladu se stanovami sdružení a obecně závaznými právními předpisy. O naložení s likvidačním zůstatkem rozhodnou jednomyslně členové sdružení tak, že bude převeden na právnickou osobu, která bude pokračovat v činnosti sdružení. Jinak se likvidační zůstatek rozdělí mezi členy sdružení v poměru výše jejich vkladu s ohledem na zachování celistvosti knihovního fondu a souborů sbírkových předmětů.

V Praze dne 22. září 1994

Ministerstvo kultury ČR

Federace židovských obcí ČR

Úplné znění ke dni 15. 6. 2006

[Podepsáno Jiří Daniček]

[Podepsáno PhDr. Jan Munk]

[Podepsáno Mgr. Petr Svojanovský]

[Podepsáno PhDr. Eva Sedláková]

[Podepsáno Mgr. Verona Miletinová]